

Nr 4, 2003 årgång 40
50:- inkl moms

Sökaren

– tidskrift för livsfrågor –

EN MAGISK MÄSSA I STOCKHOLM VÅREN 2003 FOTO: DANIEL GOGBERG

En magisk mässa

Text: Eva Sanner

Foto: Daniel Gogberg

Harmoni-Expo i Stockholm lockar fler besökare varje år. SÖKARENS reporter besökte mässan och fick veta att änglar finns samt att "Nag Champa" är världens mest sålda rökelse.

Tillvaron är magisk. Energier finns i allt runt omkring oss och inom oss. Vi kan påverka dessa energier och därmed våra liv. Så kan man åtminstone försöka att sammanfatta de gemensamma ståndpunkterna hos den brokiga skara som tillsammans utgör Harmoni Expo i Stockholm i slutet av april. Här möts en mängd sinsemellan rätt olika företeelser. En intresserad konsument kan få med sig många produkter hem: massageredskap,

hudkrämer, rökelse, böcker, cd-skivor, kläder, kortlekar, naturgodis och pendlar i kristall.

Man kan också prova på en mängd behandlingar och andra upplevelser: massage, healing, auraläsning, numerologi, akupunktur, healing och medial vägledning. Dessutom finns information om ett stort antal kurser och behandlingar. Två saker är påtagliga i utbudet: bland de omkring 70 utställarna i lokalen finns säkert minst åtta olika tarotläsare. Och jag ser fler försäljare av stenar och smycken än jag kan räkna. En av dem är Adriana från Sollentuna norr om Stockholm. Hon satsar två dagar och 5000 kronor (kostnaden för platsen) för att sälja de smycken hon själv tillverkat av stenar med olika helande eller stärkande egenskaper. Hon är sjukskriven från sitt ordinarie arbete på grund av utbrändhet och verkar hoppas att detta så småningom ska bli en ny inkomstkälla. Hon är nöjd med mässan.

– Det finns så mycket här som jag skulle vilja prova på, till exempel öronakupunkturbehandlingarna. Men det är svårt att komma ifrån när man står i en egen monter.

Snurrande chakror

Att besöka en sådan här mässa som reporter kräver sin kvinna. Lyckligtvis är jag rätt luttrad efter drygt ett decennium som reporter i den alternativa världen. Dessutom har jag med mig min tonårsdotter, som i många fall bidrar med en

befriande rättframhet och gott omdöme. Lite som i "Kejsarens nya kläder".

– En tant höll två pinnar framför sig och sa att hon kunde se ens andliga vägledare. "Här är huvudet", sa hon. Sen hade tanten en pinne med en röd boll på och med den kunde hon mäta hur fort ens chakror snurrade. Kan man göra så, mamma?

Ja, här kan man göra så. Besökarna är intresserade och runt kvinnan med metallpinnarna samlas en nyfiken skara. Utställarna är generellt glada för publiktillströmningen och arrangörerna verkar nöjda. Det här är den femtionde mässan i sitt slag i Sverige sedan starten för sju år sedan och särskilt mässorna i Stockholm blir större för varje gång. Övriga orter som idag har Harmoni Expo är Huskvarna och Göteborg.

– Målsättningen med mässan är egentligen att skapa förutsättningar för att den alternativa världen ska kunna möta till exempel företrädare för den vanliga sjukvården. Tyvärr har det inte blivit så, många tycker fortfarande att detta är "flum". Men det är en mötesplats för alla som är intresserade av andlig utveckling, säger Kristina Wennergren, som tillsammans med Britt Rudolfsson arrangerar dessa mässor.

Hur avgör då arrangören vilka som får vara med och vilka som inte håller måttet?

– Vi sätter oss inte på några höga hästar, utan försöker vara så öppna som möjligt. Vi tar dock avstånd från sekterism och pornografi, säger Kristina Wennergren.

"Änglar finns"

Vi lyssnar på ett föredrag om änglar. Den som talar representerar en andlig rörelse som kallar sig Summit Lighthouse, eller det Stora Vita Brödraskapet, som förmedlar de Uppstigna Mästarnas Undervisning. Summit Lighthouse har funnits i Sverige i decennier och om inte det är en sekt, så vet jag inte vad en sådan är. Christina Stapleton heter i alla fall föredragshållaren, som genast slår fast att änglar finns.

– Det är inget konstigt med det. Det har jag alltid vetat och många människor har haft möten med änglar. Det kan hända vem som helst.

Änglarnas syfte är enligt Stapleton att skydda och hjälpa oss människor i vår andliga utveckling, bland annat genom att balansera de olika kroppar vi har – tankekroppen, känslokroppen, den eteriska kroppen och den fysiska kroppen. Men vi kan göra mycket för att underlätta samarbetet med våra vägledare.

– Chakran är energicentra i vår kropp som tar emot energi från vårt högre jag. De

färgas av våra tankar och känslor. Det här är de färger man bör ha för att få bäst kontakt med änglarna, säger Christina Stapleton och visar en overheadbild på chakranas olika färg.

Färgerna är annorlunda än de traditionella som brukar hämtas från hinduistisk religionsfilosofi, där till exempel hjärtchakrat brukar avbildas i grönt.

– Äkta, ren kärlek har rosa färg, liksom hjärtchakrat, menar föreläsaren.

"Blå magi"

Vi lyssnar på ett annat föredrag, som ska handla om resor i andra världar. Det visar sig bestå av en författare som leder en visualisering där vi ska möta våra andliga syskon och få en gåva av dem.

– Jag sysslar med blå magi, inte röd, grön, vit eller svart magi, säger Anna-Karin Svedberg som leder den inre resan.

Vi blundar och blir ledda av henne i en inre bild, där vår andliga vägledares ansikte öppnas och vi stiger in i en annan värld. Jag blundar men märker att jag har svårt att koncentrera mig. Jag funderar över vad som egentligen är syftet med övningen, mer än att ge ett intryck av att föreläsaren gör något magiskt. Vad är anledningen till att vi ska besöka denna andra värld? Kunskap? Helande? Eller är det bara en stunds trevlig flykt från vardagen? Jag tycker inte att jag fått information om detta och märker att det gör mig skeptisk. Efteråt frågar Anna-Karin Svedberg om någon vill berätta om sin upplevelse och det finns det ju alltid någon som vill. Jag är besviken på att jag inte fått höra ett mer "riktigt föredrag" och går efter den första halvtimmen.

Shoppa attiraljer

Vi tillbringar resten av tiden med att vandra runt och med att äta god mat i restaurangen på mässan. Här serveras indisk gryta från Hermans Lilla Gröna i centrala Stockholm. På en scen dansar en man medan han slår på en shamantrumma. Det är suggestivt. Två barn på främsta raden tittar storögt på.

Vi köper Nag Champa-rökelse, som sägs vara världens mest sålda sort, kinesiska lyckopengar som ska ge välbefinnande åt sin ägare (jag köper två paket) och ett par thailändska fiskarbyxor till dottern. Det är inte svårt att göra av med pengar här, för det finns mycket roligt att köpa. Faktiskt verkar det vara lite så den generella inställningen är också bland den övriga publiken. En utställare är till och med lite tveksam till publikens attityd och även sitt eget deltagande:

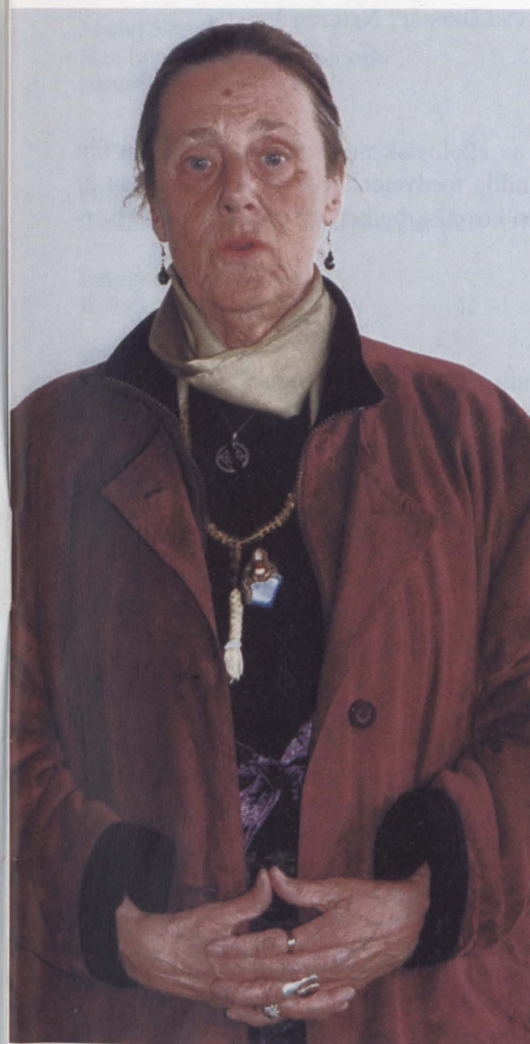

Hermans Lilla Gröna serverade vegetariskt.

– Människor här vill bli lite kittlade, köpa något spännande och kanske få en annorlunda behandling. Men de flesta verkar inte vara intresserade av att verkligen förändra sitt liv genom personlig utveckling eller terapi. Det blir lite Kiviks marknad över det hela. Kanske är det sista gången jag är här.

Visste jag inte hur många seriösa utövare av New Age det finns i det här landet, skulle nog även jag förtvivla efter att ha varit på Harmoni Expo. Jag har personligen träffat ett stort antal människor som har stora kunskaper inom sina respektive områden, som har livsvisdom och lång erfarenhet av terapi, helande eller vägledning och som således kan sin sak. På Harmoni Expo finns säkert också ett antal duktiga och seriösa personer, men det verkar också vara fritt fram att ställa sig upp och sälja sitt budskap, sin metod eller sin produkt, utan att man behöver ha särskilt mycket tyngd. Det är naturligtvis positivt med frihet. Men det är inte fel med professionalism heller.

Vi avslutar med att stå en stund på den kvinnliga healingpunkten som är markerad i golvet nära utgången. Till sist kan jag inte låta bli att undra vad som lockade försäljaren av de italienska nylonstrumporna att delta på mässan. Men montern är tom så vi kan inte fråga...

Anna-Karin Svedberg ledde inre resor.

En av arrangörerna, Kristina Wennergren

Citat från panteistisk sida på Internet, home.utm.net/pan, valda av Kerstin Stina Carlsson

Alla verkligt visa tankar har redan tänkts tusentals gånger, men för att verkligen göra dem till våra måste vi ärligt återigen tänka över dem, tills de slår rot i vår personliga erfarenhet.

Ju närmare vi är naturen desto närmare är vi Gud.

Ingenting är mera värt än den här dagen.

Johann Wolfgang von Goethe

Jag tror på kosmos. Vi är alla förenade med kosmos. Se på solen. Om solen inte fanns, kunde vi inte existera. Så naturen är min gud. För mig är naturen helig; träden är mina tempel och skogarna är mina katedraler.

Michail Gorbatsjov

Gud dör inte den dag vi slutar att tro på en personlig gudom, men vi dör när våra liv inte längre upplyses av den ständiga utstrålningen, dagligen förnyad, från ett under, vars källa är bortom allt förstånd.

Dag Hammarskjöld

Fåglar och djur, träd och gräs, klippor, vatten och vind är våra allierade. De väcker våra sinnen och passioner, förnyar oss själsligen och fyller oss med drömmar, mod och glädje...

...så länge som fåglarna återvänder och blommorna blommar kommer jag att drömma om den tid när vi värderar den blå himlen mer än nya bilar och ser vår rikedom i glädje mer än i ägodelar och lever i fred och balans med jorden. Jag är inte utan hopp.

David Gaines, Mono Lake-aktivist

Ordningen mellan saker och ting borde vara litet annorlunda. Den sjunde dagen borde vara människans arbetsdag och de andra sex hennes vilodagar för kärleken och själen – då man kunde gå på upptäcktsfärd i den vittomfattande trädgården och insupa naturens mjuka påverkan och sublimerade uppenbarelser.

Henry David Thoreau

De som betraktar jordens skönhet finner reserver av styrka som kommer att räcka lika länge som livet varar. Det finns en symbolisk lika väl som en faktisk skönhet i flyttfågelsträckan, tidvattnets ebb och flod och knoppen som är färdig för våren. Det är något oändligt helande i naturens upprepade refränger – garantin för att gryningen kommer efter natten och våren efter vintern. Den outsinliga glädjen i kontakten med den naturliga världen ... är

tillgänglig för alla som vill ställa sig själva under inflytandet av jorden, havet och himlen och dess förunderliga liv.

Rachel Carson

När slutet kommer vill jag kunna säga: Hela mitt liv var jag som en brud gift med förundran och en brudgum som tog världen i sina armar.

Mary Oliver, poet

Nu är vi inte längre ursprungligt primitiva. Nu tycks hela världen vara ohelig. Vi har borttagit ljuset från grenarna i den heliga lunden och släckt det ljusa på bergen och längs de heliga flodernas stränder. Som människor har vi rört oss från panteism till pan-ateism.

Annie Dillard, författare

Sedan du uttömt vad som finns inom affärsvärlden, politiken osv. och slutligen upptäckt att inte något av detta är tillfredsställande eller håller i längden – vad återstår? Naturen återstår.

Walt Whitman, poet

På den djupaste nivån av ekologisk medvetenhet talar man om andlig medvetenhet. Andlig medvetenhet är insikten att man är del i en större helhet, en kosmisk helhet, att man hör till universum.

Fritiof Capra

Skogen är inte bara ett uttryck för eller en framställning av helighet, inte heller en plats där man åkallar det heliga; skogen är själva heligheten. Naturen är inte bara skapad av Gud. Den är Gud. Var och en som rör sig i skogen kan med hela sin kropp ta direkt del av heligheten, andas helighet och bevara den inom sig, dricka det heliga vattnet som en levande nattvard, begrava sina fötter i helighet, öppna sina ögon och bevittna helighetens brinnande skönhet.

Richard Nelson, författare och antropolog

I vildmarken kan människor finna den tystnad och den ensamhet och de icke-civiliserade omgivningar som på nytt kan förbinda dem med sitt evolutionära arv och genom en erfarenhet av det eviga mysteriet erhålla en känsla av hela skapelsens helighet.

Sigurd Olson, amerikansk författare

Och detta vårt liv, förskonat från allmänna samlingsplatser, finner tungor i träden, böcker i de strömmande bäckarna, gudstjänster i stenarna och det goda i allt.

William Shakespeare

Adress SÖKAREN
Box 10
663 21 SKOGHALL
Telefon 054-51 89 00
Fax 054-51 89 02
E-post red@sokaren.se
Postgiro 70 60 47-8
Bankgiro 372-8128
Hemsida på Internet www.sokaren.se

Redaktör och ansvarig utgivare Sven Magnusson

Prenumeration Helår (6 nr) 250:-
Halvår 150:-

Annonser Ring för prislista

Tryckeri Wallin & Dalholm
Lund

ISSN 0038-0504

INNEHÅLL:

Eva Sanner:
En magisk mässa 2

Visdomsbladet 4

Matej Slavik:
Han hoppade av konsumtionskarusellen 6

Det goda livet 8

Hans Ljungqvist:
Glimtar av kosmiskt medvetande 10

Ingegerd Erlandsson:
Krönika 12

Karl-Erik Edris:
Tro, vetande och tankens frihet 13

SM:
Den heliga svepningen i Turin 14

Bokfloden 16

Gunnar Larson:
Min tro. Krishnamurti 20

Marja Savola:
Reikihealing – en lek med elden 22

Fredrik:
Drabbad av reikipsykos 23

Förnimmelse av mord 24

Bevis? 28

Dan Larhammar och SM 32

Café Sokrates – Livets mening 36

Homeopati i TV2 38

Erland Lagerroth:
Världsbild och livsväg 39

Universums hopp: människan

Det finns träd; de vackraste här uppe i Norden är kanske björkarna. För ett mänskligt öga är de enkla livsformer, men ögat talar inte om hela sanningen; de är mästerverk på högsta nivå, sofistikerat fulländade i sig själva och nödvändiga delar i den miljö där allt levande existerar i symbios.

Det finns blommor – blåsippor, vitsippor, skogsviol, gullvivor, tussilago, hyacinter, liljor, rosor... För vems skull är de vackra? För sin egen? De tycks vara en följd av en strävan mot skönhet i världen. Är de till för människans glädje – eller universums egen glädje?

Det finns djur. Som sniglar; man tittar förundrat på dem, där de kryper fram, sakta, sakta, med sitt hus på ryggen. De är så små och verkar räddningslöst ulämnade åt större varelser. Ändå har denna märkliga livsform kunnat överleva under årtusenden. Det finns snabba rovdjur som jagar andra djur för att komma åt deras kött; detta är rovdjurens natur, deras överlevnadsinstinkt. De är inte utrustade med någon förmåga till medkänsla (vilken skulle omöjliggöra deras egen existens). Men de ökar inte i antal på bytesdjurens bekostnad. De tar inte över helt inom ett område. Det råder en balans i naturen.

Det finns människor. Dessa är djurens släktingar. Trots att de saknar rovdjurens klor, näbb och tänder och ser ut som fredliga apor, har de utvecklat vapen som gör dem rovdjursliknande. De sätter länder i brand, de dödar och förstör. Deras historia är en berättelse om ogärningar. De hesiterar inför sin egen grymhet och kallar detta samvete, men det hindrar dem inte att gå vidare på sin ondskefulla väg.

Hoppas universum något av människan? Är det inte hon som är skapelsens krona, så långt vi kan se? Är inte hon den enda livsform som kan bygga upp en värld i skönhet, harmoni och

lycka? Har inte hon, till skillnad från andra former av liv, inom sig en kapacitet att skapa något alldeles vidunderligt stort? Är inte hon den enda varelse som utvecklar ett andligt liv, som kan ha idéer om etik?

Jo, det måste vara människan som universum hoppas på. Det måste vara henne som universum har drivit fram genom eoner av plågsamt skapande med ett högre mål i sikte. Hästar, får och getter, grisar, hundar, fåglar av olika slag, kräfter och sköldpaddor, elefanter, lejon och leoparder är färdiga och fulländade i sitt slag, men de är sidospår i universums strävan uppåt. Människan är den livsform som fortfarande kan utvecklas. Hennes hjärna kan få en mycket större kapacitet, hennes ande nå mycket djupare insikter. Hon kan resa sig ur sin moraliska förnedring, sin grymhet och nå klarhet om ett högre liv, det som borde vara varje universums yttersta mål, att skapa gudalika varelser, som lever tillsammans i glädje och lycka.

Människan är universums hopp.

För den skull skall man glädja sig när man ser stora idéer som pekar framåt. Något nytt och betydelsefullt gror och börjar spira upp ur den mänskliga myllan. En del av de nya blomstren vissnar bort, men en stark tendens finns där, de stora tankarna återkommer och får en förankring hos allt fler individer inom arten människa.

Kanske är det sent på jorden, sent i den gamla människans era, och på samma gång tidigt i den nya människans tidsålder. Kanske är det början av något nytt vi nu ser.

Universum har anledning att hoppas på människan.

(Kanske finns en liknande utveckling till intelligent, andliga varelser på andra håll i det gigantiska världsallettet. Men därom vet vi inget.)

SM

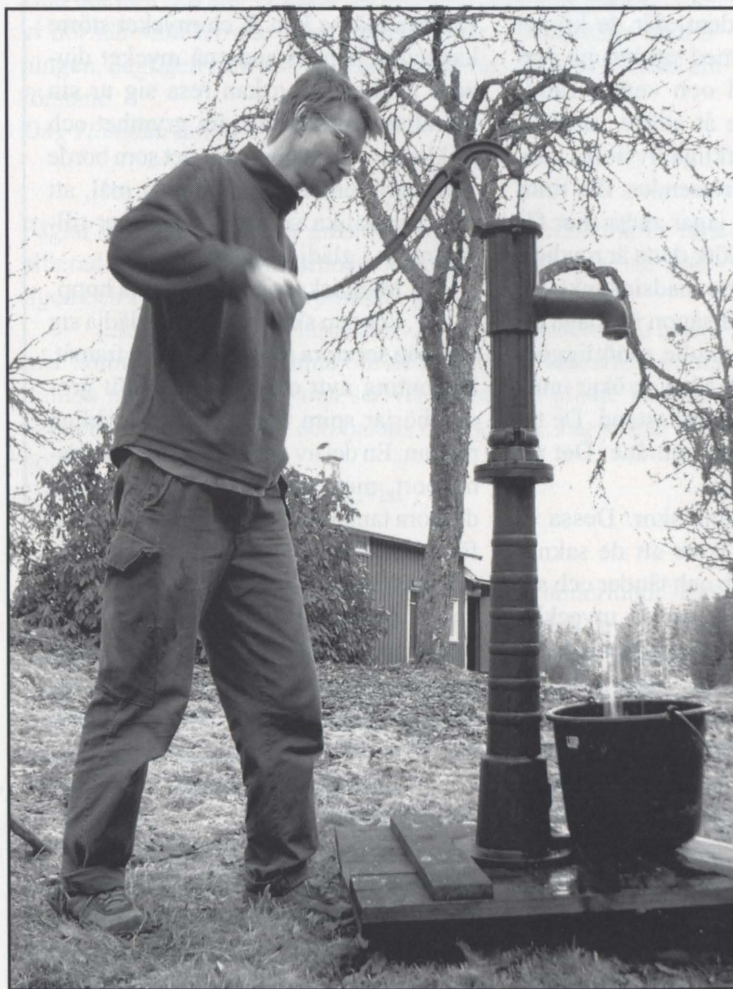
Han hoppade av konsumtionskarusellen

Text och bild: *Matej Slavik*

Mindre lönearbete, mindre konsumtion och mer tid för djupare sysselsättning är ideal för en ensam torpare i Västergötland.

Bilen skumpar och slirar. Marken är svampig och full av gropar efter tjällossningen. Snart mynnar skogsvägen ut i en glänta, och där ligger torpet Anneberg.

Här ute i vildmarken, öster om Alingsås, bor Jens Hallgren. Denna dag har han just gjort i ordning brunnspumpen. Kranvatten har han inte. När han ska tvätta sig värmer han istället en spannfull vatten på spisen och håller det över sig utanför huset. Sedan springer han omkring i det fria tills han är torr.

På sitt torp går Jens aldrig sysslös. Denna dag var det pumpen som behövde fixas.

– Jag känner att det är ett fullvärdigt liv att leva så här, säger han. Jag är min egen, och jag klarar mig dessutom utan att omsätta en massa pengar. Det kan folk bli väldigt provocerade av.

Husets boningsrum är fyllt av en frisk doft av björkved. Mitt i rummet står en liten gjutjärnskamin och bredvid den en huggkubbe och en vedstapel. I den gamla rörspisen bakom kaminen finns en nisch, varifrån en liten buddhafigur blickar ut över rummet. Sin gamla tv-apparat har Jens ställt undan i ett hörn och täckt över. En fiol vilar i sin uppslagna låda. Jens berättar att han precis har börjat lära sig spela.

Jens bor ensam i torpet sedan i vintras. Han ryggar inte tillbaka för ensligheten. Men han är ingen eremit. Han tror på en sund balans mellan att vara för sig själv och att vistas tillsammans med andra. Tidigare bodde han i ett kollektiv, och medger att avståndet till vännerna är en av de jobbigaste bitarna med det nya livet. Annars ser han inga nackdelar med att bo som han gör.

– Det är ett annat sätt att leva än i stan, och jag tycker väldigt mycket om det. Jag känner inte att de dagliga sysslorna är jobbiga eller tar upp tid ifrån mitt liv. Tvärtom känner jag att det berikar mig.

Under en period bodde Jens i en lägenhet i Borås och arbetade heltid ”på fabrik”, som han säger. Men han vantrivdes med den tillvaron, kände sig instängd, och tror att det skulle ha tagit knäcken på honom till sist.

För Jens är konsumtionssamhället en förbannelse av två skäl. Dels anser han att vi håller på att förstöra vår planet genom en överdriven konsumtion av energi och råvaror. Dels mår människorna inte bra av stressen.

– Konsumtion är inte bara materiell konsumtion, utan det är lika mycket konsumtion av upplevelser och sinnesstimulans, vilket gör att vi väldigt sällan får tid att tänka efter vad vi håller på med, vilka vi är och varför vi lever på den här planeten. Om vi stannade upp lite grann så tror jag att vi skulle ägna mer tid åt att glädja varandra än åt att försöka tjäna mycket pengar...

Alternativet är ett samhälle där folk har mer tid, både för sig själva och för varandra. Hur lösgör man denna tid? Jens recept är enkelt. Konsumera mindre, så kan produktionen minskas och med den lönearbetet. Men han tror inte att det går att åstadkomma på politisk väg, utan var och en måste komma underfund med det på egen hand. Jens menar att vi måste förändra vår inställning

i grunden, och fråga oss vad meningen egentligen är med våra liv.

På sin hemsida – home.tiscali.se/meditation/samgha – skriver Jens ironiskt: ”Harmoni är ett positivt klingande ord, och folk blir på glatt humör bara man nämner det. Men hur många söker egentligen verklig harmoni, när man kan tjäna pengar? Att vara i harmoni med sig själv och naturen är varken effektivt eller produktivt. Ingen har tid med någonting sådant! Att överge arbete, karriär, status och ägodelar till förmån för ett naturligt liv är som en skymf mot föräldrarna och samhället. De har ställt upp på dig och gett dig allt – för att du ska bli något stort en dag – och så blir du en drop-out. Så fruktansvärt!”

Jens andliga utveckling tog sin början på allvar när han vid 16 års ålder kom i kontakt med spiritualisterna. Han trivdes i deras gemenskap och började meditera med dem.

– Där fick jag många svar som jag kände igen inne i mig själv. Jag upplevde en fin genklang med vad jag känner är andligt och riktigt.

Genom spiritualisterna kom han i kontakt med andra andliga strömningar såsom nordamerikanska indianer, vars naturnära levnadssätt lockade honom, och kristna mystiker. Jens nämner Franciskus av Assisi som en viktig inspirationskälla.

– Han liksom jag gick sin egen väg. Han accepterade inte det rådande samhällssystemet, utan ville leva på ett annat sätt. Det gjorde han delvis genom att bryta med det konventionella sättet att leva. Och han anses ju vara naturens helgon också, eftersom han älskade naturen så mycket.

Kropp och själ hör ihop i Jens filosofi. Att ta hand om kroppen skapar förutsättningar för mentalt välbefinnande. Delvis av detta skäl blev Jens vegetarian i tjugofemårsåldern.

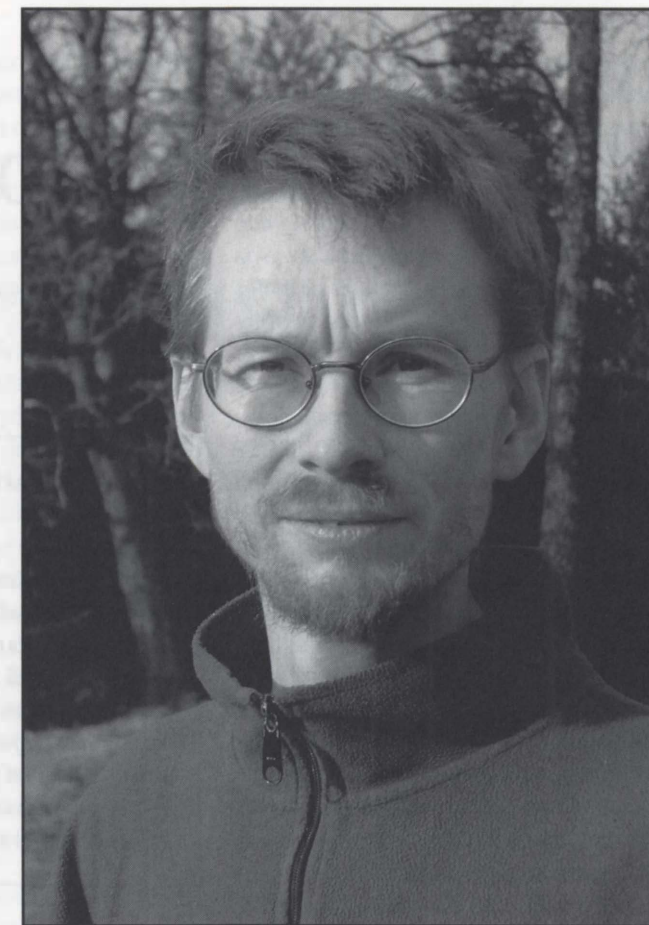
– Det har både en andlig, en etisk och en politisk dimension, säger han. Det politiska handlar mycket om fördelningen av jordens resurser, att vi gör av med väldigt mycket resurser genom att producera kött. Andligt handlar det om att man förfinar sitt medvetande genom att inte äta grövre material som kött. Sen är det givetvis det här med dödandet, det är den etiska aspekten – att undvika dödande så mycket som möjligt. Sen är inte jag fanatisk vegetarian på det viset att jag anser att ingen någonsin får äta kött, utan jag förstår dem som lever i Tibet och på Grönland och kanske samerna, att de lever på de resurser som finns där. Men för oss finns det inte så stor anledning att döda djur.

Efter att ha funderat några ögonblick säger Jens att det nog är den fördelningsmässiga, politiska aspekten som väger tyngst. Om han levde i en annan kultur så tror han att han skulle kunna döda djur. Men vad vi gör i vår kultur, menar han, är att konsumera så mycket att vi förstör naturen för såväl människor som djur och växter.

Jens reste i Thailand 1994 och besökte ett tio dagars meditationsretreat på Wat Kow Tahm. Det var så han kom i kontakt med buddhismen och buddhistisk insiktsmeditation.

– Jag tyckte att den undervisningen var väldigt bra. De vägledde oss väldigt precist i hur vi skulle meditera i varje ögonblick för att förstå våra egna tankeprocesser och reaktioner. Jag kände att det verkligen var något att fortsätta med.

Men han är tveksam till om han ska kalla sig buddhist. Han praktiserar buddhismen i ganska stor utsträckning, och har även tagit initiativet till en buddhistisk webbplats (*buddhasangha*), men känner ändå inte att han vill placera sig i ett fack genom att säga att han ”är någonting”. Det ger bara spelrum åt folks förutfattade meningar.

Jens Hallgren, 36, har vänt ryggen åt det etablerade samhället.

För ett år sedan reste han till Indien på jakt efter en andlig lärare. I Bodh Gaya träffade han den amerikanske buddhisten Da Dennis, vars enkelhet gjorde ett starkt intryck på honom.

– Da Dennis hade en enorm skärpa i undervisningen, var väldigt mycket rakt på sak. Det handlade om dig och ditt medvetande här och nu. Det kändes lite som att komma hem att träffa honom.

Jens berättar att Da Dennis hade mediterat under flera år i en grotta i Thailand. Bybefolkningen kom ut till honom varje dag med gåvor av mat. Han ville helst lämnas ifred, men en dag blev han upptäckt av en besökande turist, och det slutade med att han blev en sorts turistattraktion. Därför gav han sig av och började undervisa istället.

– Det kändes väldigt inspirerande att träffa honom, och det är sånt som följer med en länge, säger Jens.

På sin hemsida skriver Jens att det enda sättet att förändra förhållandet till naturen är att hoppa av karusellen med arbete och konsumtion. Och det är precis vad han själv har gjort. En timanställning som vårdare där han hoppar in då och då räcker för att hålla honom flytande ekonomiskt, men när vi träffas så var det flera månader sedan han jobbade sist.

– Man kan säga att jag har dragit ned min konsumtion till en globalt acceptabel nivå, säger han.

Utanför har skymningen fallit, och Jens tänder en liten brasa i kaminen för att värma upp rummet. Han har valt en väg som dagens samhälle helst skulle vilja förtiga, eftersom det slår undan grundvalarna för dess själva existens.

Det Goda Livet

<http://www.ltkronoberg.se/detgodalivet>

Landstinget i Kronobergs län har på sin hemsida lagt ut mycket text om **Det Goda Livet** – ett synnerligen ambitiöst projekt.

De sex huvudrubrikerna är Kropp & själ, Goda möten, Hanterbarhet, På gång, Vetenskap och Livsåskådning.

Under Kropp & själ tas bl a fysisk aktivitet och motion upp.

Att röra på sig har stor betydelse för **Det Goda Livet**, skriver Karin Bengtsson. Om man rör på sig mer i det dagliga livet, mår man bättre och får en bättre hälsa. Det finns inget läkemedel som är lika effektivt som fysisk aktivitet för att behandla och motverka högt blodtryck, fetma, höga blodfetter, depression, ångest, benskörhet, diabetes, hjärtkärsjukdomar och vissa cancerformer.

Det görs en skillnad mellan fysisk aktivitet och motion.

Fysisk aktivitet är kroppsövelser som man utför med sina muskler. Under den fysiska aktiviteten förbrukar man energi. Det innebär att allt man gör i det dagliga livet där man använder kroppen – promenerar, cyklar, städar, arbetar i trädgård eller leker med barnen – är fysisk aktivitet.

Motion är planlagd och organiserad aktivitet. Man går på gym eller styrketräning en gång i veckan eller fotbollstränar på lördagarna.

Hur mycket skall man röra på sig för att få goda effekter?

Om man hittills varit helt fysiskt inaktiv räcker det med att börja röra sig 30 minuter om dagen för att halvera risken att dö i hjärtkärsjukdom. Det är vad vetenskapliga undersökningar visat. Om man ökar sin aktivitet till en timme per dag, ökar hälsovinster ytterligare, och troligen bör man ägna sig åt en timmes aktivitet per dag för att få en rejäl hälsovinst. Tidigare uppfattning har varit att det räcker med 30 minuter per dag, men senare forskning pekar på att detta inte håller fullt ut.

Under rubriken **Balans i livet** läser

Från Landstinget Kronobergs hemsida:

Landstinget Kronoberg vill med projektet "Det goda livet – den nya tidens hälsa" starta en diskussion och en satsning på det goda livet. Den ökande ohälsan är inte bara en angelägenhet för sjukvården utan för oss alla i samhället och vi måste hjälpas åt att ta ansvar för att vända den ohälsotrend vi nu ser.

vi:

"Vad är meningen med livet? Är vi biologiskt gjorda för vår moderna tillvaro av ständigt jaktande och dåligt samvete? Det sägs att det är vår rättighet att arbeta heltid, ha våra barn på daghem och våra gamla på servicehus. Men varför talar vi inte om att det borde vara en rättighet att få äta i lugn och ro tillsammans, ha tid att njuta av samvaron med barnen och den vi lever med. En rättighet att hinna umgås med våra gamla föräldrar, hinna prata om livet, om våra drömmar och förhoppningar. Och hur är det med rättigheten att bara kunna vara, slappna av, reflektera och njuta av att vara människa med allt sinnligt det innebär."

Förordet till avsnittet **Livsaskådning** är skrivet av HANS LJUNGQVIST och innehåller bl a följande:

Alla har vi en livsåskådning. När vi funderar över livet och oss själva, sätter vi automatiskt in dessa våra tankar i ett större sammanhang. En livsåskådning är ett trossystem, och detta kan vara mer eller mindre genomtänkt. En del av oss har lagt ned mycket tid och möda på att fundera kring vad vi egentligen tror på; andra kanske börjar fundera över livets stora frågor i samband med t ex en livskris.

I vår moderna tid har vetenskapen för många fått överta den roll som kyrkan

kanske hade en gång i tiden. Vetenskapen har på ett kraftfullt sätt visat oss hur vi kan lära känna världen bättre med dess hjälp. Under de senaste hundra åren har vetenskapen revolutionerat vårt förhållande till världen. Vi har funnit bot mot svåra sjukdomar, lärt oss utföra komplicerade operationer, uppfunnit datorer som hjälper oss i vardagen, ja till och med skickat folk till månen. Vetenskapen tycks verkligen veta vad den sysslar med. Mot bakgrund av detta kan det verka lockande att betrakta religion och andlighet som något som tillhör det förflutna. Nu när vi har vetenskapen, behöver vi ingen religion.

Men riktigt så enkelt är det kanske inte. Vetenskapen svarar på frågor **hur** världen fungerar men inte på frågor **varför** världen och vi finns till. Den kan inte besvara frågan om det finns någon inneboende mening i livet. Meningsfrågorna tillhör filosofins och religionens område. Och det är lika vetenskapligt att tro att en större makt har skapat världen som att tro att det har varit slumpen. Ateisten är lika mycket en troende person som t ex en kristen.

Livsaskådning är en viktig del av det goda livet. Människor har i alla tider funderat kring tillvarons mysterier. Att lyfta fram och tydliggöra sina tankar kring livets mening har för många en välgörande inverkan på upplevelsen av hälsa. Det handlar då inte så mycket om att nå fram till en bestämd och avgränsad standpunkt som att bara öppna sig för livsfrågorna, att inta en hållning av nyfikenhet, förundran och ödmjukhet inför livets storhet.

När vi blickar ut över världen finner vi att livsåskådningsterrängen domineras av fem stora religionsbildningar samt av trossystemet ateism. Religionsbildningarna är judendom, kristendom, islam, hinduism och buddhism. Varje religion har sin egen speciella lära, men det finns något som förenar dem alla, nämligen uppfattningen att världen är mer än vad våra sinnen säger oss. De talar alla om en större verklighet. Trossystemet ateism har däremot ingen sådan

lära. Ateisterna säger att denna världen är allt eller att det inte går att få vetskap om något bortom den.

Efter förordet följer länkar till förespråkare för de olika trossystemen samt intervjuer med kända personer – och en länk till Söka-rens hemsida.

Här några korta avsnitt ur Det Goda Livet-intervjuerna, som på Kronobergs landstings hemsida återges i sammanfattningar.

STEFAN EDMAN, som är biolog och författare och en känd miljöprofil, intervjuas av Hans Ljungqvist. Det sägs inledningsvis att Edman hos många människor har återuppväckt en känsla av förundran inför tillvarons storslagenhet.

Stefan Edman säger att han för att få litet ordning i sin hjärna kring de stora komplexa frågorna hänger upp sina tankar på sex spikar, sex f: *förundran, förståelse, förlåtelse, förmågsamhet, förändring och förtröstan*.

Här några rader om förundran:

"Det räcker att ta en promenad genom Tegnér-lunden här i Stockholm, som jag gjorde i morse. Där står de gamla vördnadsbjudande träden. Jag vet inte hur gamla de är, de har stått där länge. Man går fram. Man plockar ner ett litet trött löv och så tänker man på det förunderliga som de här träden har sysslat med hela sommaren. De har hållit stockholmarna vid liv. De har pyntat sitt syre så att massor av folk har kunnat hålla hjärtat igång, tänka en och annan tanke, överhuvud taget har kunnat finnas till. För i varje blad finns det fabriker, gröna fabriker. En forskare har räknat ut att det finns 40 miljarder sådana fabriker på varje kvadratcentimeter. De kallas kloroplaster. Bill Gates är frånåkt – detta är den viktigaste fabriken i världen. Den gör bland mycket annat syre. Syre är sopan, avgasen. Vilka utsläpp, det är fantastiskt! Där inne börjar våra liv, där inne i bladen, det gröna livet, fotosyntesen, den enda produktion som sker i världen. Vi biologer är bestämda på den punkten. Förutom fotosyntesen så är allt konsumtion, fast vi kallar det produktion. Vi kallar det bl a oljeproduktion. Det är nys, det är konsumtion. När man går fram till det här gamla trädet, blir man som ett barn igen. Man känner ömhet. Vilken fantastisk organism!"

STEFAN EINHORN, professor i molekylär onkologi, säger om det goda livet bland annat att man måste göra det som är viktigt. Man får inte vara rädd att ta det språnget, så att man inte fastnar i gamla hjulspår. Det gäller att medvetandegöra sina visioner och försöka genomföra dem, att göra något som är meningsfullt. "Det känns i hjärtat när man gör något meningsfullt." Einhorn hänvisar till psykologen Viktor Frankl som menade att man inte skall sträva efter framgång. Man skall göra det som är betydelsefullt, så kommer framgången av sig själv.

Einhorn säger också att han är optimist. Han tror att människorna generellt är lyckligare idag i Sverige än vad de var för hundra år sedan. "Jag tror inte att det är någon utbredd känsla av meningslöshet idag."

TOMAS FRANKELL, känd i nyandliga kretsar, är också intervjuad för Kronobergs landstings hemsida. Han säger bl a att det goda livet för honom är att ha en känsla av

Det finns en rolig historia om den kinesiske köpmannen som kom till Lhasa och frågade vem som var rikast och vem som var modigast i landet. Det är enkelt att svara på, sa man till honom. Den rikaste heter Gomchen och han bor i en grotta. Han äger ingenting men eftersom han inte har några behov har han alltid mer än han behöver. Den modigaste heter Milarepa för han har vunnit kampen mot de egna demonerna av avund och hat. Därför anser vi honom vara den modigaste.

JAN BÄRMARK

livslust, en spontant känsla att det är kul att gå upp på morgonen, en känsla av att vila i livet och vara tillfreds med sig själv och uppleva "att jag är på en plats i mitt liv där jag känner mening, att jag betyder något för människor".

ERLAND LAGERROTH, docent i litteraturvetenskap och författare, säger om vetenskap och världsbild bl a att specialisterna enligt hans mening gräver ner sig i sina specialproblem och inte ser över kanten där – men det finns en kant att se över.

Vetenskapen har gjort sig en adekvat men samtidigt inadekvat uppfattning om världen. "Den moderna vetenskapen har gjort sina mästarprov i atomfysik och astronomi. Men vi lever inte i atomernas värld eller galaxernas värld, utan vi lever i denna underbara värld med träd, vindar, himmel, hav, jord, djur osv. Prigogine har gett oss en förståelse för detta. Vi lever inte i en anhopning av atomer och molekyler, inte i en grus-

hög. Vi lever i ett hav av självorganiserande system. Detta ger en helt annan uppfattning av vår värld och en annan uppfattning av vårt förhållande till denna värld. För vi är ju själva sådana självorganiserande processer och system. Alla delar av vår kropp, inklusive våra celler, är sådana system. På det sättet är vi som vår omvärld och vår omvärld är som vi."

KARL-ERIK EDRIS, författare, konsult och samhällsdebattör, berättar bl a om sin bakgrund. "Jag har haft en ganska stor bångstyrighetskoefficient i mitt liv. Mådde dåligt i min ungdom, kände att människan är galen och världen på väg åt helvete. Ville inte medverka i det där. Men misantropen i mig tonade bort när jag började syssla med meditation. Jag började känna att människan är fin, att det finns något vackert med människan och människolivet. Och så började jag tänka att man borde göra något bra, och då blev det studier, och på den vägen har det gått. Jag ville vara sann mot mig själv och arbeta för att människan skall få vara människa. Så satt jag som spärrvakt i Stockholm i tjugo år. SJ gav mig större intellektuell frihet än universitetet. Under grundutbildningen får man tänka som man vill och skriva sin uppsats efter eget huvud, men på forskarnivå måste man tänka som sin handledare. Det kan ju vara en uppenbarelse om man träffar någon som är ens intel-

lektuella storebror eller storasyster. Men jag kände mig som att jag blev erbjuden lobotomi, så därför satte jag mig i pendeltågsspärren och översatte, tänkte och skrev. Kände att det var viktigt att jag inte hade sålt mig utan följt det som jag tror är meningen..."

Det är bra att Landstinget Kronoberg på sin pionjärsida om Det Goda Livet även uppmärksammar livsåskådningsfrågor och visar öppenhet för synsätt och metoder som ligger bredvid det av etablissemanget omhuldade, bl a sådant som vi i Sökaren alltid har tagit upp på ett positivt intresserat sätt. Men man saknar ännu info om den vegetariska hälsokosten. Mindre kött och fisk och mer frukt och grönsaker i födan kan ha en avgörande betydelse för individens hälsa.

Glimtar av kosmiskt medvetande

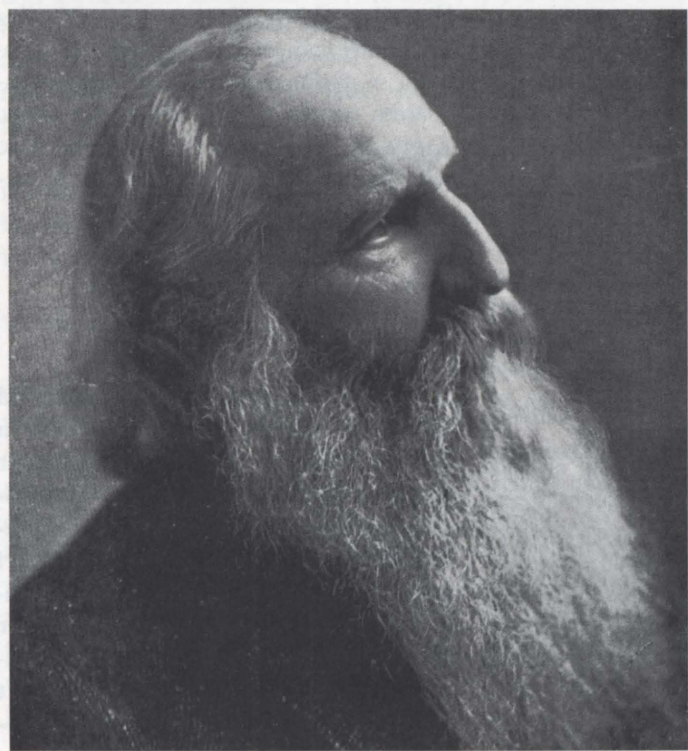
Finns det människor som fått en försmak av det som är nästa stora steg i evolutionen – kosmiskt medvetande?

År 1901 gav dr Richard M. Bucke (1837–1902) ut boken *Cosmic Consciousness. A Study In The Evolution Of The Human Mind*. Den har sin upprinnelse i en mycket stark upplevelse som Bucke hade vid 36 års ålder i en droska en vårnatt i London. Han genomgick ett "eldlop". Bucke hävdar att han under de få sekunder som upplevelsen varade lärde sig mer än han gjort under alla de år han levat. Han berättar:

"Jag hade tillbringat aftonen i en stor stad tillsammans med två vänner, läsande och diskuterande poesi och filosofi. Vi skildes åt vid midnatt. Jag hade en lång färd i droska till min bostad. Mitt sinne, djupt påverkat av de tankar, föreställningar och känslor som läsningen och samtalet hade väckt, var lugnt och fridfullt. Jag befann mig i ett tillstånd av stilla, nästan passiv njutning, jag tänkte inte precis, men lät tankar, föreställningar och känslor flyga av sig själva, hur som helst, genom mitt sinne.

Helt plötsligt, utan förebud av något slag, fann jag mig insvept i en eldfärgad sky. I första ögonblicket tänkte jag på eldsvåda, en oerhörd brand någonstades i närheten i denna stora stad; i nästa stund visste jag, att elden var inom mig själv. Strax efteråt kom en känsla av jubel över mig, en oändlig glädje, åtföljd eller omedelbart efterföljd av en själens förklaring som är omöjlig att beskriva.

Bland annat kom jag inte endast till att tro, utan jag såg, att universum inte är sammansatt av död materia, utan tvärtom är en

Dr Richard M. Bucke

levande närvaro; jag fick inom mig kunskap om det eviga livet. Det var inte en övertygelse om att jag skulle få evigt liv, utan ett medvetande om att jag då ägde det; jag såg, att alla människor är odödliga; att världsordningen är sådan, att alla ting med nödvändighet samverkar till enskild och allmän välfärd; att grundbeståndsdelen i världen, i alla världar, är vad vi kallar kärlek och att lyckan till slut är fullkomligt viss för alla.

Synen räckte bara några sekunder och var sedan borta; men minnet av den och känslan av dess lärdomars verklighet har stannat kvar hos mig under det fjärdedels århundrade som har förflutit sedan dess. Jag visste, att vad visionen rörde var sanning. Jag hade uppnått en synpunkt, från vilken jag såg, att det måste vara sanning. Denna åskådning, denna övertygelse, jag kan säga detta medvetande, har jag aldrig förlorat, inte ens under perioder av den djupaste nedslagenhet."

Det kom dock att ta flera år för Bucke att verkligen förstå vad som hade inträffat, många år av tungt forskande. Upplevelsen hade skakat honom i grunden. Han började söka efter nedtecknade skildringar där andra berättade om liknande erfarenheter. Så kom han då efter enträget samlande och sökande till insikt om att upplevelsen inte alls var en isolerad stjärnsmäll, utan försmaken av en helt ny mental förmåga hos människan. Han hade helt enkelt fått en smak av kosmiskt medvetande.

I sin bok för Bucke fram föreställningen att vi människor ingår i ett evolutionärt drama där det kosmiska medvetandet är nästa steg i vårt växande. Bucke menar att det finns tre generella stadier i medvetandets utveckling. Det första benämner han *enkelt medvetande*, och det återfinns hos de högre djuren. Det andra är *självmedvetande*, och det är där vi människor befinner oss. Nära knutet till självmedvetandet är språket som ett verktyg för att bemästra världen, och det är just språket som är själva avståndsmarkeringen gentemot våra nära släktingar aporna.

Det tredje stadiet, det *kosmiska medvetandet*, ligger lika långt från vårt normala medvetande som språket ligger bortom babianerna. Det som främst kännetecknar kosmiskt medvetande är just det som namnet indikerar – ett medvetande om kosmos. Det börjar alltid med en glimt av vad som komma skall. Denna glimt kan ha olika intensitet. Den i ordets mening verkliga kosmiska upplevelsen kännetecknas, enligt Bucke, av dess plötsliga och oväntade uppdykande. Individens fylls av en mer än intensiv, extatisk glädje. Han upplever det som om han befann sig mitt i en eldsvåda, en flödande ljusupplevelse. Plötsligt når han en kristallklar intellektuell upplysning. Han får direkt vetskap om att han är ett odödligt väsen i ett evigt universum som genomsyras av kärlek som en sammanbindande kraft.

Under de få sekunder som upplevelsen varar lär personen sig mer än under årtal av studier, och han får insikt i sådant som ligger långt bortom det som logiskt kan förstås. Enligt Bucke inträffar ofta denna genomgripande upplevelse någon gång i 30-40-

årsåldern. Eldlopet får många djupgående efterverkningar. Den viktigaste är att all rädsla för döden upphör.

I boken *Cosmic Consciousness* hör vi ekot av den oförgängliga filosofin. Människan är ett väsen i vardande, och alla bär vi kunskapen om kosmos inom oss. Bucke ger sig på vågstycket att nämna de under historiens gång som han anser har uppnått kosmiskt medvetande. Bland dem finner vi Buddha, Jesus, Plotinus, Mohammed, Dante, Blake och Walt Whitman.

Bucke räknar också upp andra *tänkbara* fall av kosmiskt medvetande. Bland dem finner vi Moses, Sokrates, Pascal, Spinoza, Swedenborg, Emerson, Pushkui och Thoreau.

En i modern tid som omvitnat en kosmisk glimt är dharmaluffaren, beatpoeten och sedermera professorn Allen Ginsberg (1926-1997) denne sjövilde galning, som tillsammans med Jack Kerouac, Neal Cassady och Gary Snyder blev galjonsfigur för en hel generations strävanden efter svar och möjligheter och som öppnade en helt ny poetisk trend i den västerländska konstvärlden.

Ginsberg berättar hur han i tjugoförårsåldern som vilsen bohem utan mål och riktning fick en direktupplevelse av den ande som genomsyrar allt. Han bodde vid tillfället i en lånad lägenhet i East Harlem. Det var en varm sommardag. Han låg naken på sängen vid ett öppet fönster med hopp om en sval bris och läste William Blakes *Solrossutra*. Plötsligt fylldes rummet av en dånande röst som högt deklamerade dikten. Med ens visste Ginsberg att det var Blake själv som trotsade tid och rum. Rösten var avgrundsdyb och helt oförglömlig. Det var, berättar Allen, som om Gud fått mänsklig röst och nu direkt talade till ett av sina barn:

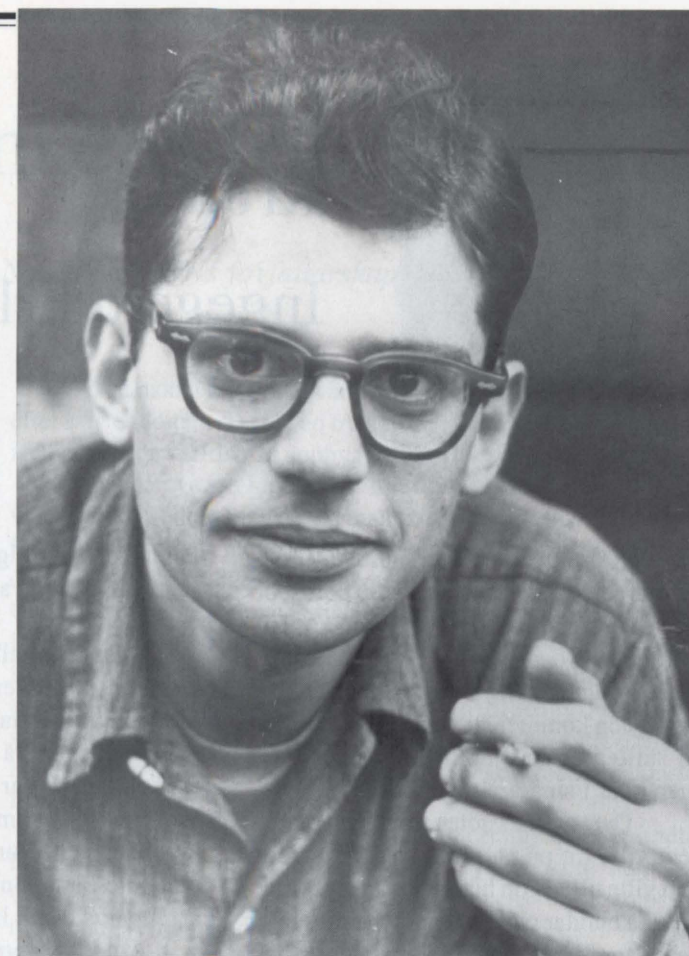
Ah, Sunflower, weary of time,
Who countest the steps of the sun,
Seeking after that sweet golden clime
Where the traveller's journey is done;

Where the youth pined away with desire,
And the pale virgin shrouded in snow,
Arise from their graves and aspire
Where my Sunflower wishes to go!

Och så, plötsligt, fylldes Ginsberg av en djup och svindlande förståelse av denna dikt. Han visste bortom skuggan av ett tvivel att det var honom själv som dikten åsyftade, att det var han som var solrosen. Med den mässande rösten kom en fördjupad perception. Eftermiddagssolen som sken in genom fönstret blev märkligt glödande. Himlen utanför var uråldrig, och den verkade vara en dörr öppnad mot evigheten. Som en blix från ingenstans slog insikten ner i hans överhettade hjärna: han, Allen Ginsberg, var född att uttrycka denna kvalitet i sina egna dikter och hymner!

Allen skuttade ur sängen och tittade ut genom fönstret. Överallt syntes spåren av universums skapande intelligens, till och med i tegelväggen i huset mitt emot. Hans kropp blev lätt som en fjäder. Upplevelsen fördjupades. Han såg hur hela universum bars upp av ljus och mening. Allen kände det som om hans hjärna öppnade sig och universum tog direktkontakt med hans hjärna. Allt var tyst. Sen kom Blakes röst tillbaks igen, denna gång mässande en annan av sina dikter. När denna var genomreciterad avslutade rösten föreställningen med ett litet extranummer, även detta taget ur Blakes repertoar.

Ginsberg var vibrerande. Han kände sig tvungen att delge någon sin upplevelse, så han tog sig ut på brandstegen och bultade på det öppna grannfönstret och skrek: I HAVE SEEN GOD!! Inne

Författaren Allen Ginsberg

© Pressens Bild

i denna lägenhet stod två vad man kan tänka vettskrämda kvinnor som snabbt slängde igen fönstret i ansiktet på den nakne och galne poeten. Allen tog sig tillbaka in till sitt eget krypin och kom där sakta åter till sina sunda vätskor. Men så dagen efter, när han var på besök i en bokaffär, återvände visionen med sin fulla kraft. Ginsberg var då återigen tillbaka i ett uråldrigt universum och upplevde sig själv som en odödlig själ fylld av kreativ energi. Han såg sig omkring i affären och gjorde många förunderliga iakttagelser. Men även denna gång tonade upplevelsen bort. Han kunde dock hålla bilden kvar i minnet i flera veckor, men till slut gled även den bort som en liten röd ballong i fjärran.

Allen försökte desperat att återfinna sin svunna skatt. Han letade i Blakes böcker efter hemliga instruktioner och kodade meddelanden, men till ingen nytta. Den var borta. Ginsberg var down and out... Det enda som nu fyllde hans begärskropp var att återfinna sin vision. Denna önskan ledde till att han påbörjade en serie experiment med psykoaktiva substanser som kom att pågå till och från i femton långa år. Allt han fann var dock bara återvändsgränder, dimbankar och hav utan hamnar. Det var först genom sitt möte med den tibetanske läraren Dudjom Rinpoche 1963 i Indien som hans vilsna och törstande själ fick vatten och en ny karta att resa efter. Men även på äldre dar höll han sina visioner av Blake som det högsta kunskapsstillstånd han någonsin varit i närheten av.

I Allen Ginsbergs berättelse finner vi erfarenheten att ha smakat kakan men sen glömt bort hur den bakades. Ginsbergs vision uppfyller på många punkter de krav som Maslow, James och Bucke ställer på det mystiska medvetandetillståndet/den kosmiska glimten, men vi har här alltså en ytterligare dimension: frustration.

Ur Hans Ljungqvists bok *Kreativitetens hemlighet*, Bokförlaget Bjalmar och Bruno, 2001. Hans Ljungqvist är leg. psykolog.

Krönika

Ingegerd Erlandsson

När jag växte upp, i en by i Jämtland, hölls det morgonandakt i skolan, lästes bordsbön och det var självklart att man konfirmerades. Vid predikan på min konfirmerationsdag sa prästen att människor har en själ och kommer att uppstå från de döda till skillnad från djuren som kommer att ligga kvar i sina gravar. Precis så.

Det var dödsstöten för min barnatro. Vem ville tro på en sådan grym gud, och vem ville till någon himmel utan att få med sig sina hundar och katter? Och min snälla pappa som både drack brännvin, svor och spelade kort hade heller ingen chans.

Under mina ungdomsår var jag ateist. Jag trodde att man skapade en varelse som annars inte skulle ha funnits om man skaffade barn, alltså valde jag att adoptera barn som ändå fanns till och som var övergivna. Hundar, katter, marsvin, kaniner och andra djur fanns det också tillräckligt många att ta hand om. Jag ville inte vara orsak till att nya avlades fram. Och jag blev tidigt vegetarian för att slippa vara delaktig i djurens lidande och död.

All orättvisa, allt meningslöst lidande på jorden bland både människor och djur gjorde att jag tyckte det nästan var ett lika stort brott att tvinga på någon ett liv som att ta någons liv, eftersom ingen kan lida av att inte finnas till.

Men så småningom började även ateismen synas mig ologisk, trist och trång och jag blev vad denna tidning heter – en sökare. Av en slump fick jag tag i en bok av Martinus och blev intresserad av hans intellektuellt hållbara, kärleksfulla och alltomfattande världsbild, som till och med gjorde att man skulle kunna börja förstå lidandet. Fast det var det han skrev om djuren, och att han var vegetarian, som gjorde att jag läste vidare.

De få gånger Martinus höjer rösten i sin stora produktion av föredrag och böcker är när han talar om hur människor behandlar djuren. Köttätandet har dagens

människor egentligen redan vuxit ifrån, säger han, och allt annat djurplågeri pågår också på övertid.

Martinus kallar sina böcker "Tredje testamentet". Men fortfarande gäller tydligen första testamentets djursyn bland många teologer. På något sätt ligger det i sakens natur, de har skapat sig en gud som står och faller med gränsen mellan människa och djur, och vegetarianerna hotar inte bara söndagssteken utan ännu värre: deras eviga liv.

Under sommaren har den kristna tidningen Nya Dagen publicerat en serie om djurrätt kontra människovärde. Tidningen har låtit båda sidor komma till tals i intressanta artiklar, men på ledarplats betonas att människan har ett unikt värde. Och man får intrycket att slaktandet och köttätandet behövs för att skydda detta unika värde.

Hur människors värdighet kränks genom djurplågeriet och dödandet tas inte upp. Inga höga teologer behöver stå i slakterierna eller djurlaboratorierna och bloda ner sig. En del av dem ägnar sig visserligen åt att skada och döda djur genom jakt, men då mer som en frivillig hobby.

När Nya Dagen frågar en präst och en pingstpastor ifall de tror att djur kommer till himlen blir svaren nästan komiska. Nej, inga djur som lever på jorden kan återuppstå, däremot kommer gud att skapa nya djur för en miljö helt utan djur vore inte så roligt. Ett fiffigt sätt att in absurdum försöka behålla den gudsbild som står och faller med gränsen mellan människa och djur.

Vad jag tror själv? Om människor lever vidare när kroppen dör gör naturligtvis även djuren det. Något annat är helt ologiskt, men den som dör får se!

Ingegerd Erlandsson är chefredaktör för Djurens Rätt!

Irakfrågan

Sedan Bathpartiet genom en statskupp tog makten i Irak för 35 år sedan, har de styrande med Saddam Hussein i spetsen utövat ett diktatoriskt välde med mord, tortyr och stora sociala orättvisor.

Det var naturligtvis angeläget att få bort förtryckarna från makten. Men hur skulle det ske? Ett krig leder alltid till lidande och död för många. Ekonomiska sanktioner drabbar befolkningen hårt och ger knappast något positivt resultat. Att överlämna åt Iraks folk att självt lösa landets problem skulle ha inneburit att förtrycket kunnat fortsätta under oöverskådlig tid, med fortsatt lidande. Påtryckningar från FN skulle knappast ha lett till några större förbättringar för folket.

På problemet Irak har det inte funnits någon god lösning. Alla lösningar har varit dåliga. Men det är inte orimligt att hoppas och tro att den humanitära militära interventionen i landet av en koalition, ledd av USA, är den minst dåliga lösningen. Om chansen att upprätta en god demokratisk regim i Irak nu inte sjabblas bort, kan det visa sig att kriget på sikt har varit den bästa lösningen och att Irak till och med kan bli ett föredöme för den arabiskadelen av världen.

En del människor pekar på oskyldiga offer för kriget. Men detta lidande måste vägas mot offren för den tyranniska regimen. Det är rimligt att tro att den lösning av problemet Irak, som nu är på gång, medför betydande förbättringar för Iraks folk.

Att man ännu, när detta skrivs, inte har hittat massförstörelsevapen i Irak tar inte bort det goda i att en förtryckarregim har störtats.

Eftersom arabfolk inte har någon erfarenhet av demokrati, är det nödvändigt att koalitionen och FN stannar i Irak tills ett gott styre har upprättats.

SM

Sökarens hemsida

Hemsidan <http://www.sokaren.se> lades upp sommaren 1997. Där ligger nu cirka 340 dokument ur Sökarens 40 årgångar.

Hemsidan har nu haft ca 150 000 besök. 377 länkar går till den från andra hemsidor enligt den utmärkta norska söktjänsten www.alltheweb.com.

MODERN TEOSOFI
– dess ursprung och avsikter
www.teosofi.net

Tro, vetande och tankens frihet

Reflektioner av KARL-ERIK EDRIS, inspirerade av JAN ADRIANSONS författarskap

K E Edris

Jan Adriansons utomordentligt tankedigra författarskap är skandalöst förbisett. I likhet med en gång Galileo Galilei står han vid frontlinjen i striden mellan tro och vetande. Galilei kämpade mot kyrkans dogmatiska teologer, som hävdade att Bibeln skulle vara facit när man bedömde vetenskapliga resultat. Som sann vetenskapsman hävdade Galilei att vetenskapen borde frigöras från trons diktat och uppfattas som en självständig metod för att vinna kunskap.

I vår tid sneglar inte vetenskapsmännen mot någon religiös tros dogmer för att få ledning vid bedömningen av sina resultat. Striden mellan tro och vetande uppfattas som avgjord på så sätt att vetandet en gång för alla har frigjorts från tron.

Men Jan Adrianson påtalar med yttersta filosofiska skärpa att föreställningen om vetenskapens frihet från tron är en försätlig illusion. Vetenskapen har visserligen frigjort sig från den dogmatiska kristendomen, men den har istället gjort sig till slav under en ny metafysik med minst lika starka sanningsanspråk som en gång kristendomen hade. Vetenskapen har gjort sig till en ersättningskyrka för den kyrka vars makt den så envetet försökt beskära.

Vetenskapen har manövrerat in sig i en position där den med bestämdhet försöker föreskriva vad som är den rätta tron om hur universum och människan ytterst är beskaffade.

Under den så kallade upplysningstiden formulerades en hållning till tro och vetande som innebar att trons värde i stort sett devalverades till noll. Den moderna upplysta tidens lösen blev att vi människor radikalt skulle bryta med det förflutna, som vi tillbringat i de teologiska illusionernas mörker, och i stället träda in det rationella tänkandets och vetenskapens ljus. Vägleda inte av primitiva trosföreställningar utan av vårt rationella tänkande och dess främsta yttring vetenskapen skulle vi nå den kunskap och moraliska insiktsfullhet som skulle göra det möjligt för oss att skapa den bästa av världar.

Detta fundamentala brott mot den traditionella kristna synen väckte väldig entusiasm, men man oroade sig också över hur det skulle bli med moralen om den rationellt tänkande, vetenskapsförespråkande och framstegstroende eliten inte längre stod upp för det kristna budskapet. Det som hände var att medan avkristnandet långsamt fortskred försökte man konstruera en sekulär moral. Man tog fasta på det i kristendomen som inte uppfattades som förnuftsvidrigt och införlivade det i en hållning till människan, livet och moralen som brukar kallas humanismen.

Denna hållning är på många sätt ett slags avkristnad kristendom. Den mänskliga naturens och moralens rottrådar till den gudomliga grunden har kapats. Och det helt inomvärldsliga förnuftet upphöjs till moralisk riktningsskivare. Detta kan ju verka klokt, och humanismen ses därför som ett bevis för att det mänskliga förnuftet duger som levande och förnyande källa till en god moral. Tron behövs helt enkelt inte. Vi klarar oss med vetandet och den moral som förnuftet bjuder oss att följa.

Detta är den moderna tidens lösning på konflikten mellan tro och vetande. Den verkar så balanserad och så klok, så befriad från religiös övertro, men samtidigt djupt präglad av den största respekt för livet och människovärdet.

Den nakna sanningen är dock att en ny tro har tagit makten efter kristendomen. Det är en tro som inte beskrivs som en tro utan istället som en världsbild uppbyggd efter klara vetenskapliga fakta.

Denna nya tro kallar Jan Adrianson för den materialistiska världsbilden, eller ontologisk materialism. Och den vilar på två fundament, dels att materien är det enda som har verklighetsstatus och dels att hela kosmos har uppkommit av en serie slumpprocesser. Och i detta visserligen väldiga men livlösa kosmos glimmar så livet till genom en slumpens skickelse. De av slumpen skapade livsformerna kom sedan av slumpen att underställas de evolutionsmekanismer som Charles Darwin blottlagt, främst de slumpvisa mutationerna och det naturliga urvalet. Och när dessa mekanismer hade fått verka tillräckligt länge, trädde människan fram.

Detta synsätt gör rent hus med alla religiösa eller andliga idéer om att det skulle finnas ett högre syfte bakom skapelsen, vilket kan få en avglans av djup mening i den enskilda människans medvetande. Idén om en högre mening med livet kan möjligen tolereras som en trösterik illusion, men den enda mening som finns är den vi själva kan skapa med utgångspunkt från våra begär och förhoppningar.

Det Jan Adrianson gör i sina hittills fyra böcker är att pulverisera den materialistiska världsbildens trovärdighet. Och han gör det med en noggrannhet och ett skarpsinne som det är en fröjd att ta del av. Men inte nog med att Adrianson ägnar sig åt filosofisk renhållning, som sociolog är han också i grunden en samhällstänkare. I synnerhet i sin senaste bok *Det kärleksfulla budskapet* visar han hur den materialistiska världsbilden används för att rättfärdiga ett samhälle där egoism och konkurrens löper amok. Och han kan därför dra slutsatsen att den materialistiska världsbilden inte bara måste överges på rent logiska och inomvetenskapliga grunder utan också för sina negativa konsekvenser för människan och samhället.

Adrianson har med åren blivit allt djärvare i sina försök att skissera ett alternativt synsätt, ett synsätt som inte bara gör det möjligt för vetenskapen att bli vid sin läst, dvs att uteslutande användas för att ta fram empirisk kunskap om verkligheten, utan också befriar oss människor från illusionen att vi är ovetenskapliga, om vi antar att det finns en högre mening bakom skapelsen, och tror att världen är sådan att altruism och samverkan är djupare sanningar om människan än hennes egoism och lust att konkurrera och kriga.

Lika lite som vi på Galileis tid hade någon glädje av att trosdogmer begränsade vetenskapens frihet har vi idag någon glädje av att vetenskapens underförstådda världsbild begränsar vår syn på oss själva och våra möjligheter att skapa en god framtid. Därför är det enligt min mening viktigt att Adriansons böcker blir lästa och spridda efter förtjänst, för de väcker ovedersägligen hopp om människan och framtiden.

Jan Adriansons böcker kan köpas från Världsbild förlag, Vasavägen 9, 181 42 Lidingö (tel. 08-767 38 17) http://w1.876.telia.com/~u87603842/ram_adri.htm

Karl-Erik Edris hemsida har adressen <http://www.edris-ide.se>

Den heliga svepningen i Turin

I den italienska staden Turin förvaras en linneduk som enligt en tradition, bevarad genom århundraden, är den duk som Josef av Arimatea lät svepa Jesu döda kropp i. Duken är 4,36 m x 1,10 m och uppvisar märken efter avsöndringar från en människokropp, som legat svept i den. De rödbruna märkena bildar tillsammans konturerna av en kropp som torde ha varit cirka 180 cm lång.

Redan 1898 fotograferades duken, och på negativet kunde man då tydligt se en positiv bild av en människokropp. Avsöndringarna från kroppen hade på duken bildat en "negativ bild" av densamma, och denna hade framträtt som positiv på det fotografiska negativet.

Det finns åtskilligt som tyder på att en människa har legat i i svepningen. Så till exempel är på avtrycket de båda ansikts-halvorna olika – precis som hos en människa i verkligheten. Man kan fråga sig om en för-

falskare skulle ha tagit hänsyn till skillnaden mellan ett ansiktets båda halvor. Dessutom: försök som gjorts med konstnärer har visat att de inte kunnat måla ett människoansikte som "negativ".

På duken framträder bilden av en person som tycks ha avrättats genom korsfästning. Det syns sårmärken efter spikarna och efter hugget i kroppen som en soldat gjorde med sin lans. På skulderna och benen syns blodmärken efter gisselslag. Man kan även på ryggen urskilja de skavsår som uppstod när den dömden bar sitt kors. På pannan finns också märken efter törnekronan, vilket tycks visa att det var Jesus som låg i svepduken, ty visserligen avrättades många på den tiden genom korsfästning, men ingen annan än Jesus kan ha fått en krans av törnen på sitt huvud.

En doktor Pierre Barbet, kirurg, som studerade svepningen på 30-talet, sa att blodmärkena från törnetaggarna är sådana som

de måste vara enligt de lagar efter vilka blod koagulerar. En förfalskare hade behövt vara kirurg och ha en djup kännedom om lagarna för koagulering, och detta är knappast tänkbart. Doktor Barbet ansåg att det måste vara äkta avtryck på duken – för övrigt utgör ju bilden ett negativ, och sådana kunde man förr i tiden inte föreställa sig.

En annan anmärkningsvärd detalj är att på svepduken befinner sig spår efter spikarna vid handlederna och inte i handflatorna. I den religiösa konsten har alltid spikarna synts i Jesu handflator. Men försök att i experimentsyfte korsfästa döda människor har visat att man inte kan spika upp en kropp genom att driva spikar genom handflatorna, eftersom händerna är för svaga och snart går sönder. Vid korsfästning måste spikarna ha placerats vid handlederna.

På svepduken kan man endast se fyra fingrar på varje hand – inga tummar. Experiment på döda har visat att när man driver in en spik i handleden, böjer sig tummarna inåt. Skulle en förfalskare ha kunnat tänka ut detta?

Det finns även andra omständigheter som visar att det måste röra sig om äkta avtryck av en korsfäst, såsom bröstorgans onormalt upphöjda läge, som är en följd av det sätt varpå en korsfäst avlider: lungorna fylls med luft som de sedan inte förmår pumpa ut. Tillståndet kallas asfyxi; experiment som utfördes av nazistiska förbrytare i Dachau visade att en korsfäst dör därav.

Den döda kroppen synes inte ha legat mer än ett fyrtiotal timmar i svepduken. Jesus låg enligt Bibeln i graven från fredag kväll till söndag morgon. Ingen förruttnelseprocess har förstört avtrycken.

Man kan också se att den döde haft svullnader i ansiktet. Enligt Matt. 26:67 slog soldaterna Jesus i ansiktet, "den ene med kytnäven, den andre med flata handen".

Det tycks alltså finnas fakta som stöder tron att det rör sig om just den duk som Jesu kropp lades i, sedan den tagits ned från korset.

Källor:
The Shroud of Christ av Vera Barclay.
Das Linnen av Kurt Berna; författaren försöker visa att Jesus aldrig dog på korset.
Nicht am Kreuz gestorben?, en stencilerad skrift av professor Werner Bulst, som vänder sig mot Bernas arbete.

Den duk som nu finns i Turin dök upp första gången 1354 i Lirey i Frankrike, där den sedan blev kvar i omkring hundra år. 1454 kom den i huset Savoys ägo i Chambéry, och när hertigen flyttade till Turin, följde duken med dit. I Turin har den förvarats sedan 1578.

Det finns inga bevis för att Turin-svepningen funnits före 1300-talet.

Första gången som en Kristi svepning nämns är i några rader från 400- eller 500-talet, vilka tillskrivs S:t Nino av Jerusalem. 1171 skrev William av Tyre från Konstantinopel att Kristi svepning förvaras i det bysantiska kejserliga palatset där. 1203 uppger Robert av Clari att han sett svepningen i Vår Frus kyrka i Blanchernes i närheten av det kejserliga palatset. Följande år plundrades Konstantinopel av tartarerna, och svepningen försvann. Men den bysantiske premiärministern, som hade tillgång till skatterna i Blanchernes, där svepningen förvarades, lyckades fly till väst just innan staden föll. Han var släkt med familjen Geoffrey de Charny, som förvarade svepningen i Lirey. Och fastän det är frestande att tro att det var den bysantiska svepningen som kom till Lirey och som alltså nu finns i Turin, finns det ändå inga bevis för att det verkligen är samma svepning och att den är Kristi svepning. Om Jesu kropp fick en fullständig judisk begravning, anses det osannolikt att svett och blod lämnat märken på svepningen, eftersom de döda tvättades enligt judisk sed.

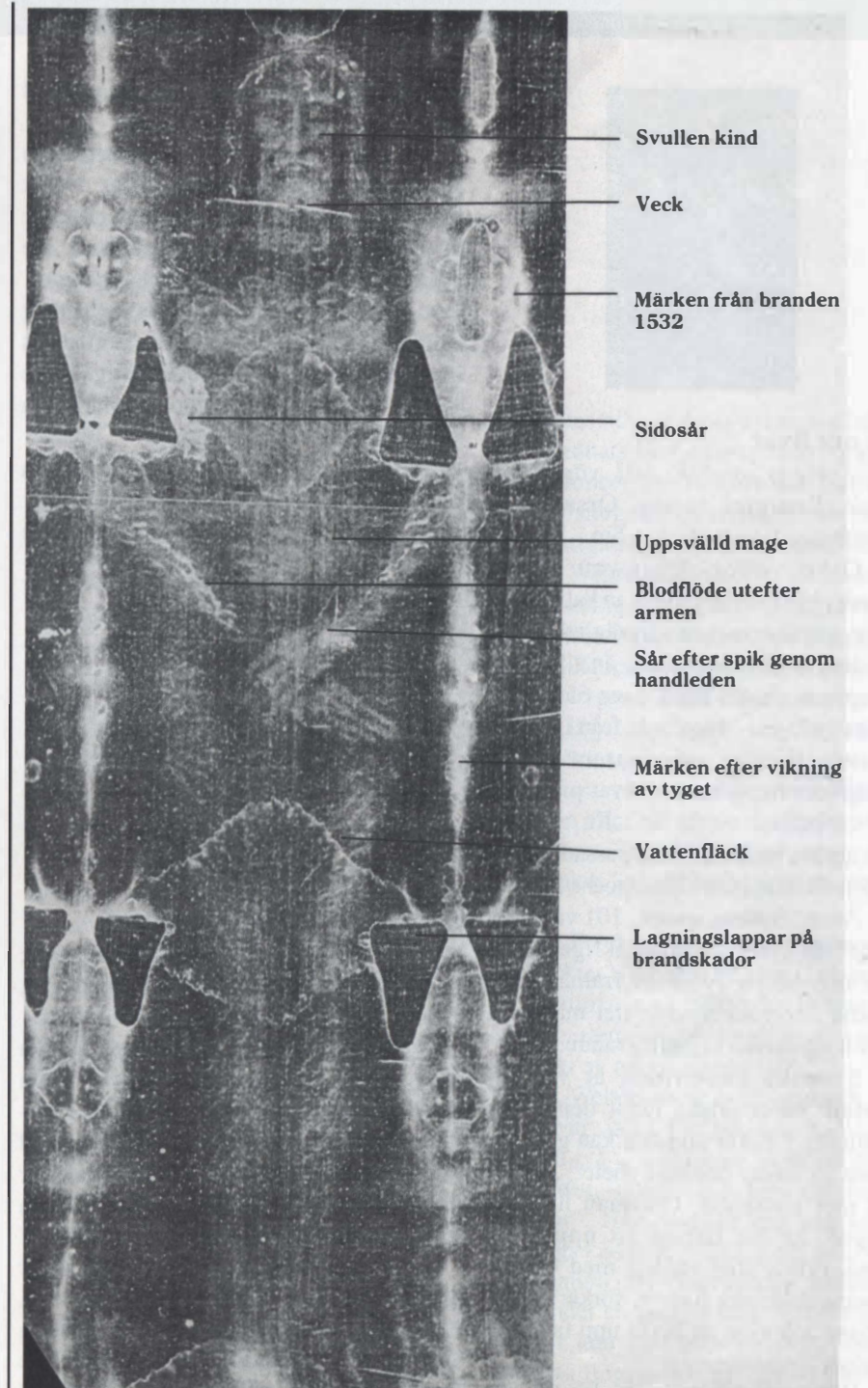
1902 gjordes en vetenskaplig undersökning av svepningen. Några vetenskapsmän från Sorbonneuniversitetet i Paris studerade fotografier av relikten. Deras resultat lades fram för franska vetenskapsakademien. De ansåg att bilden på svepduken troligen var ett autentiskt "foto" av Jesus.

Sedan dess har flera studier och bedömningar gjorts. Några forskare har menat att bilden är en förfalskning, men någon definitiv klarhet har inte vunnits.

Källor:
Tidskriften *Frontiers of Science*, sept.-okt, 1980, nov.-dec, 1980 samt tidningen *Psychic News* 17 januari 1981.

Det har gjorts gällande att bilden på linneduken inte kan vara en målning eller något annat slag av konstnärligt arbete. Konstnärer har snabbt konstaterat att det inte finns något som tyder på att bilden är en målning. Det rör sig om en tredimensionell bild i negativ (se föregående sida!).

Det är alltså med viss sannolikhet så att en människa har legat i svepduken och med sina avsöndringar satt märken på den. Antingen är det då Jesus från Nasaret som

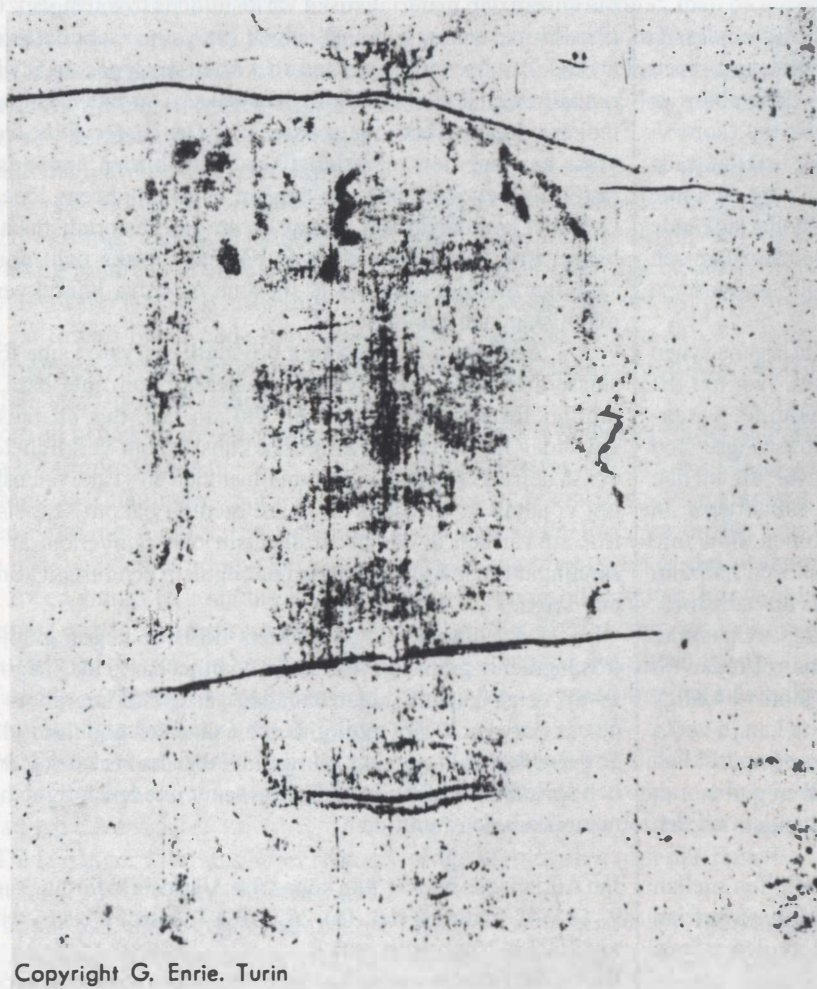
legat insvept i duken eller också en korsfäst död man, som man med stor framgång försökt likna Jesus: utrustad med törnekrona etc.

Flera tester av duken med kol 14-metoden gjordes 1988, och resultatet blev att den är från 1200- eller 1300-talet. Kanske är det så, men det har funnits invändningar mot den slutsatsen. Det har sagts att stoftet från senare tid kan ha blandats med linnetyget och gjort att kol 14-testerna blivit missvisande. Och det har hävdats att värmen från en brand 1532, vilken svedde duken, kan ha påverkat materialet så att kol 14-metoden visat fel.

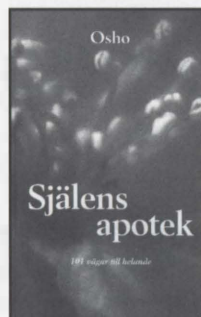
Den som är intresserad av ockulta metoder kan få veta att kyrkoherde Viktor Vallberg pendlade den korsfäste på svepduken. Han skrev i boken "Människokunskap": "Huvudet ger samma strålning som yttrandena av Jesus i Nya testamentet. Detta utslag är unikt, vilket även den tyske pendelforskaren Glahn funnit. Kroppens olika delar ange den strålning som utgår från en verklig kropp och icke från en målning."

Frågan om Turinsvepningens äkthet får nog lämnas obesvarad. Samtliga här använda källor känns osäkra. Men det är fascinerande att det inte är alldeles otänkbart att det rör sig om Jesu svepning.

SM

Copyright G. Enrie. Turin

Osho om livet

Osho. Själen apotek. 101 vägar till helande, Energica förlag, Orsa 2003. Översättning: Jayant Bäckström.

Osho, eller Bhagwan Shree Rajneesh (1931–1990) som han kallade sig tidigare, var förvisso en särpräglad andlig ledare som dock hellre talade än skrev. En källa uppger att det finns över 650 titlar, samtliga tydliga "överförda från ljud och videospelningar av spontant hållna föredrag som har getts som svar på frågor under en period av 35 år". En tidigare svensk utgåva om meditation passade enligt mitt förmenande bättre som poesi.

Även "Själen apotek, 101 vägar till helande" är fylld av talspråkliga vändningar och böljar rytmiskt framåt, med instuckna retoriska figurer: det märks att Osho var en driven offentlig talare.

Svenska undertiteln är väl anspråksfull; på engelska lyder den, i fri översättning, "enkla saker du kan göra för att klara av livets obehagligheter", vilket känns mer passande. Om man har den ingången, är det lättare att uppskatta texterna, fyllda som vanligt med Oshos/Bhagwans drastiska humor, förkärlek för paradoxer och vilja att bryta upp fastlåsta mänskliga föreställningar.

Här finns också ganska bisarra råd och instruktioner, som att tala med vägen 40 minuter före sovdags, trycka fingertopparna mot ögongloberna, ge ifrån sig kraftiga ljud vid utandningen och att helhjärtat agera som ett djur. Bakom de teatrala utspelen anar jag att det handlar om en zenaktig inställning till nuet, att försöka vara meditativt introvert och samtidigt extrovert klarvaken, att inte ta något för givet och att känna sina känslor till fullo.

Orsaken till Oshos antiintellektuella attityd kan måhända vara en reaktion mot hans eget förflutna: efter masters-examen i filosofi undervisade Osho under nio år vid universitetet i Jabalpur.

Även i "Själen apotek" återfinns elaka slängar åt den akademiska världen

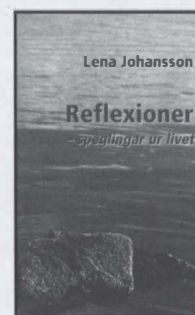
och pratande filosofer som Jean-Paul Sartre.

Oshos personliga tandläkare Devageet hävdar att Osho flitigt nyttjat lustgas i samband med offentliga tal inför lärjungeskaran. Och att åtminstone tre böckers tillkomst är lustgasrelaterade.

Var Osho en storhetsvansinnig akademiker som utnyttjade människors längtan efter en karismatisk andlig ledare – eller en gränslös och upplyst människa som flödade av djup visdom?

Ja, den som vet må resa sig och tala nu.

Gunnar Martin Aronsson

Lena Johanssons livsfilosofi

Reflexionerna – speglingar ur livet. Författare: Lena Johansson, Energica Förlag, Orsa, 2003.

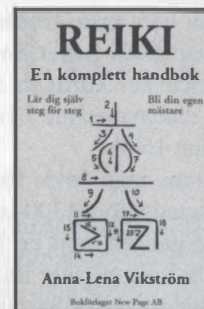
Lena Johansson är agronom och reiki-master. Hon har tidigare givit ut "Reiki – en väg till hälsa, utveckling och inre harmoni". Här fortsätter hon att berätta om vad reiki betytt för henne. Grundmaterialet är hämtat från de nyhetsbrev hon genom åren sänt ut till sina kursdeltagare.

I Lena Johanssons livsfilosofi ingår positivt tänkande, meditation, drömanalys, tankar om synkronicitet, att våga vara sig själv med mera. Redan som barn upplevde hon kontakt med osynliga varelser, och att utöva reiki, både för egen del och för andra, har hjälpt henne till ökad förståelse för den andliga kraft, som enligt henne genomströmmar fysiska organismer.

Hon pläderar för att lyssna in kroppens signaler, ha en attityd av lyssnande, öppenhet, tolerans och att över huvud taget undvika stress: "vi behöver egentligen bara oss själva men för att skynda på vår vandring lite så underlättar det att finna vår inre vägledning. Sätten är många och vägarna oändliga."

Jag tycker om den personliga, vardagliga och vänliga tonen i boken, som nog kan läsas med behållning även av personer som ej är fokuserade på reiki.

Gunnar Martin Aronsson

Reikihandbok

Reiki. En komplett handbok. Författare: Anna-Lena Vikström, Bokförlaget New Page, Nykil, 2003.

Anna-Lena Vikströms bok är intressant på flera sätt, främst för att hon sticker ut hakan och t ex vänder sig emot föreställningen att enbart mästarens initiering kan öppna för reikikraften. Hon återger också elevkritik mot den egna utbildningen. "Kursdeltagarna blev passiva konsument." Och: "Det visade sig nödvändigt att gå fortsättningskursen som lärde ut distanshealing om man ville veta mer. Den var kortare men dubbelt så dyr och man hamnade då i ett hierarkiskt system där kurserna var dyrare och dyrare."

Dessutom avslöjar Anna-Lena Vikström mer eller mindre hemlighållna reikisymboler samt berättar om de intriger och den rivalitet som kantat de olika reikiskolornas historia i väst. Det är nu dags att avsluta hemlighetsmakeriet, menar hon: alla kan lära sig att ta fram och hantera reiki, som är ett "sätt att skapa helande och harmoni i våra liv och vårt samhälle" – ett uttalande som dock skär sig mot de återberättade inre stridigheterna.

Bokens syfte är att vara en "komplett handbok", där läsaren själv skall kunna bli sin egen "mästare", något som förmodligen är lättare sagt än gjort.

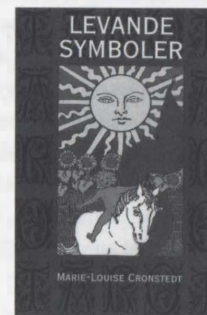
Anna-Lena Vikström har tydligen klärvoajanta gåvor, och på ett flertal intresserande bilder har hon ritat upp hur chakra-obalanser kan se ut, bland annat för symptom bilden el-överkänslighet. Ingår gör också teckningar, som visar de olika handläggningspositionerna, samt de kraftsymboler som skall impregneras med tro och förståelse och sedan "ritas i luften" för att deras kraft skall aktiveras.

Det finns motstridiga uppgifter om reikis effekter. Enligt den materialistiska läkarvetenskapen har handpåläggning (eller symboler) ingen medicinsk effekt över huvud taget. Lena Johansson och Anna-Lena Vikström har dock utbildat hundratals män-

niskor i reiki, vilket torde innebära att många anser att den har en positiv, vitaliserande effekt. En god vän med för högt mentalt "varvtal" gick till en reiki master och återfick enligt honom själv sitt normala "varvtal". En annan person har berättat om psykotiska symptom som utlöstes via en reikiinitiering.

Slutsatsen torde bli att reikienergin – vad den nu är – existerar och att den kan påverka vår hälsa. Själv tycker jag nog att det viktigaste är frågan i vilken grad etik ingår i reikiutbildningen i dagens västerländska kurser. Ansvaret vilar lika tungt på reikiläkaren som på andra läkare och terapeuter. Och jag föreställer mig att Mikao Usui, den buddhistiske ursprungsförmedlaren av reiki, skulle nicka instämmande.

Gunnar Martin Aronsson

Tarotkortläggning

Tarot – levande symboler. Författare: Marie-Louise Cronstedt. Algiz förlag, Grödinge 2003.

Marie-Louise Cronstedt gör på mig ett seriöst intryck. Hennes bok om tarot, influerad av Jungs analyser av det undermedvetnas symboler och jungelven Marie-Louise von Franz forskning kring sagornas visdom, är välgjord både formellt och innehållsmässigt.

Författaren betonar att tarot inte i sig kan förutsäga framtiden, men att korten "blir levande i mötet med mig, de ger mig förmågan att se mönster jag annars själv är för involverad i för att se".

Det låter rimligt, då varje form av distansering av det inre psykematerialet innebär ett slags tydliggörande av detta, i likhet med exempelvis psykodrama, teater och terapeutiska samtal.

Nu är det i en aspekt tveksamt att recensera en bok vars essentiella kvaliteter först torde visa sig genom praktiskt arbete med stoffet. Min enda erfarenhet av tarot härrör från 80-talet, då en vän lade ut den så kallade stora arkanan inför min nyfikna blick. Dock var jag mer intresserad av motivet till att vännen använde korten än av

själva resultatet, så jag minns inte något av utfallet. Men visst kan vi fråga oss: "Fungerar tarot?"

Marie-Louise Cronstedt skriver, något överraskande, att hon inte tror på kortens påstådda förmåga att förutsäga eller åtminstone peka ut troliga händelseförlopp. Men, fortsätter hon, "om man med tarot menar kort framkallade ur mänsklighetens psykologiska minne och med vilka ett möte ger inspiration och mögnad, ja, då tror jag på tarot".

Författaren använder sålunda Jungs tolkningsfilter och får därigenom fram en inomvärldslig psykologisk förklaring (även om Jung också anklagats för att vilja starta en ny religiös sekt och de så kallade kollektiva arketyperna förblir en intressant men obevisad hypotes) som eliminerar tanken på utommänskliga förklaringar, såsom "öde" eller andars eller gudars inflytande. Att tolka korten blir istället ett redskap i terapeutiska sammanhang för att spegla den inre verkligheten.

Hon jämför därvid också kortsymbolerna med de klassiska sagorna, exempelvis Hans och Greta, Dummerjöns och Törnrosa. Dessa innehåller arketypisk visdom. Några passande svart-vita sago-teckningar från John Bauer ingår i boken, liksom A. E. Waits för många välkända illustrationer av tarotkort, samt prov på hur de medeltida korten kunde se ut.

Trots att Marie-Louise Cronstedt är tveksam till att tolka kortens innebörd "stelt", gör hon i mitt tycke balanserade och psykologiskt användbara tolkningar av såväl Stora Arkanans 22 kort samt Lilla Arkanans 56 kort.

"Tarotkortet är våra inre bilder, nycklar till fördold visdom, och med sina levande symboler ett själens språk", säger författaren själv. "Men glöm aldrig att det verkar endast genom din egen kraft och att det alltid är du som bestämmer vad tarotkortet betyder."

Gunnar Martin Aronsson

Currylinjer

Currylinjer berör oss alla. Författare: Erik Welamson. Eget förlag, Örebro 2002.

Currylinjer anses vara ett nätverk av energimässigt laddade "linjer" som löper över jordklotet. Enligt författaren Erik Welamson har currylinjer uppmätts på såväl 10.000 meterhöjd som nere i gruvor. Där linjerna korsar varandra, sägs energin vara extra stark. Samtidigt menar naturvetenskapen att några currylinjer ej kunnat

uppmätas och att deras existens därför aldrig bekräftats. Författaren menar dock att den egna kroppen kan fungera som instrument. Det 56-sidiga häftet är avsett som en praktisk instruktionsbok för den intresserade.

Welamson skriver att människor före urbaniseringen byggde sina stugor och kyrkor utifrån vetskapen om dessa energifält. I Kina tillämpar man fortfarande principerna vid husbyggen. Både växter och djur reagerar på linjerna, i synnerhet vid currykryssen. Växter genom att vika åt sidan, katter genom att vila i dem. Sover du dåligt kan orsaken vara att sängen befinner sig i ett currykryss. Blir du tömd på energi vid din arbetsplats kan det bero på att du sitter i ett kryss.

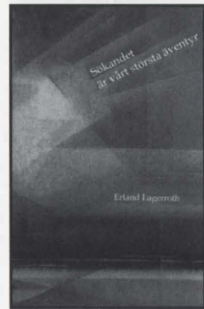
Förekomsten av energilinjerna "återupptäcktes" i modern tid av två briter, Curry och Wittmann, på 1950-talet. Frågan är förstås: existerar dessa energifält eller är de en produkt av mänsklig fantasi?

Welamson är övertygad och vill att vi prövar själva. Det gör du genom att konstruera två vinkelpekare av vilket material som helst, "dom visar ju bara vad din kropp känner". När du övat upp dig kommer vinkelpekarna att ge utslag när du exempelvis kommit till ett currykryss i naturen, kanske under ett krokigt träd. "Efter några övningar kan du känna en svag stickande känsla i fingertopparna. Ibland någon svag känsla av yrsel i kroppen... Du är garanterat på rätt väg."

Själv har jag svårt att förstå varför energifält inte skulle kunna existera hos jordklotet, som enligt den så kallade Gaia-hypotesen kan beskrivas som en levande (biologisk) organism, då andra biologiska organismer, såväl cell som människa, utstrålar elektro-magnetisk energi. Förekomsten av denna laddning är väl belagd; frågorna gäller istället energifältens specifika natur.

Welamson beklagar sig avslutningsvis över forskarnas ointresse: vetskapen om våra förfäder ägde ignoreras, och vissa människor lider idag helt i onödan, på grund av att man inte tagit hänsyn till currykryssens energi.

Gunnar Martin Aronsson

Lagerroth om världen och människan

Docenten Erland Lagerroth är en känd debattör i spörsmål rörande vetenskapliga gränsproblem. En av hans tidigare läsvärda böcker heter betecknande nog *Mot en ny vetenskap* (Studentlitteratur 1986). Han går i Newtons och Einsteins fotspår, två giganter vilka inte räddes exempelvis parapsykologiska frågeställningar. Hade det inte under tidernas lopp funnits forskare av det slag som dessa tre, så hade väl mänskligheten fortfarande levt i grottor.

I sin nya bok, *Sökandet är vårt största äventyr*, med undertiteln *Från Rolf Edberg till Ken Wilber* (Mareld 2003), har Lagerroth sammanställt tidigare publicerade, delvis omarbetade artiklar med helt nyskrivet material. Bokens kapitel är därmed fristående, vilket medför, oavsett i vilken ordning kapitlen läses, en del upprepningar. Med två utmärkta register, ett för namn och ett för ämnen, hålls boken ihop.

Det finns mycket att diskutera i denna innehållsrika och tankeväckande bok. Huvudtemat är att vår värld inte alls syns vara så materialistisk, mekanistisk, reduktionistisk, deterministisk och helt enkelt andefattig som huvudströmmen av dagens naturvetare föreställer sig. Människan är en del av naturen och utvecklad på ett sätt som skolvetenskapen har svårt att tillfredsställande förklara.

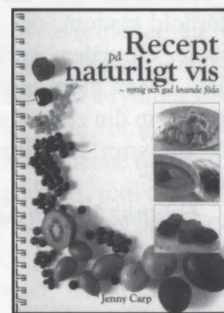
Lagerroth framhåller särskilt hur naturen är självskapande, självreglerande och ständigt ger upphov till nya varianter och företeelser, vilka för oss framstår som häpnadsväckande, svårförklarade och omöjliga att förutsäga. Detta förhållande beror på att delarna vid sammansättningar merendels får andra (nya) egenskaper än dem som delarna var för sig besitter. En vattenmängd har inte samma egenskaper som en vattenmolekyl, vilken i sin tur inte har samma egenskaper som väte- och syre-

atomer. Processen (pendlingen) mellan delen och helheten, uppbyggd i allt mer komplicerade hierarkier (holonkedjor) är inte en materiell företeelse.

När Lagerroth som exempel på en förblindad nypositivistisk talesman tar upp filosofiprofessorn Ingemar Hedenius och till och med nämner honom i bokens avslutande stycke, så har denna sanningsurupator fått för stor ärebetgelse. Det är möjligt att Hedenius trodde att han slutgiltigt avskaffat gud, gudstro och religion, men min filosofilärare, Anders Wedberg, kallade honom för "pajasen på filosofistolen" och det trots att de två en gång varit något av stridskamrater. Jag och många av mina medstudenter (bl.a. Martin Lönebo och Anders Linder) höll honom snarast för en nolla.

Man riktigt förnimmar hur Lagerroth klart och redigt vill förmedla sitt budskap och få läsaren med sig. Det är därför förvånande och tråkigt att han fallit in i oskicket att börja ett otal meningar, ja understundom även stycken, med en samordnande konjunktion ("och", "men", "för" — det sistnämnda i betydelsen ty). "Och" får karaktären av en harkling. "Men" torde i normalsvenskan användas när innebörden i två satser (två huvudsatser eller två bisatser) står i motsättning till varandra. För Lagerroth blir "men" tämligen urvattnat. Problemet är att dessa ständigt återkommande betydelsefattiga "och" och "men" blir störande, ett påpekande som här görs i bästa välmening.

Rolf Ejvegård

Läckra veganska maträtter

Recept på naturligt vis är en vegansk kokbok, skriven av Jenny Carp, som varit vegetarian i hela sitt liv. Förläggare av den fint layoutade boken är HÄLSA-böcker, 2003.

Jenny Carp har den grundläggade insikten att "maten är som nyttigast i sin mest naturliga form". I hennes recept finns

inte socker, salt och olja; inte heller förekommer värmebehandling.

"En person som äter 100 procent levande föda blir sällan sjuk", skriver författaren.

Ja, det är en god tumregel att äta maten i det skick som naturen har tillagat den. Recensentens filosofi är att det som i naturligt skick smakar bra också är nyttigt att äta. Det finns nämligen en intelligens bakom naturen: god smak har till syfte att visa oss vad vi skall äta.

Dock kan det vara så att en person som länge ätit sonderkokt mat inte klarar råkost. Det talades förr ibland om "waerlandmage". Så för några kan det vara nödvändigt att blanda litet levande föda med kokta grönsaker. (De som bara äter råkost är nog heller inte så många.)

I viss utsträckning är det individuellt vilken mat man mår bäst av. Men det är alltid bra att tänka igenom kostfrågan, experimentera och bilda sig en egen uppfattning.

"Enklare huskurer" och "Liten näringslära" är ett par kapitelrubriker i Jenny Carps bok.

SM

Lämna rädslan!

Leva utan rädsla. Lev utan ursäkter och älska utan ånger. Författare: Rhonda Britten. Översättning: Marika Hagelthorn. Förlag: Forum, 2003.

Rhonda Britten upplevde som barn en familjetragedi. Fadern dödade modern i ett svartsjukedrama inför barnets ögon, något som kapslade in författarinnans känsloliv i rädsla. Den omedvetna irrationella skuldskänslan att hon varit ansvarig för föräldrarnas död plågade henne dagligen, fram till dess att hon insåg traumats orsaksmönster och besegrade sin rädsla.

Nu vill hon själv hjälpa andra att komma ur sin rädsla genom att hålla kurser i ämnet samt genom den aktuella boken.

I enlighet med anglosaxisk tradition utgår Britten från typfall, där Meredith,

Anna, Frank, Connie med flera figurer passerar revy och berättar om sina problem, under det att Britten redogör för hur problemen löstes. Dessutom refererar författaren öppenlydligt till erfarenheterna från två spruckna äktenskap. Språkligt känns framställningen vital och karaktärerna blir mer fullödiga och engagerande än i exempelvis John Grays böcker.

Britten menar, att en "rädslocirkel" etableras via en traumatisk händelse, som sedan är svår att bryta: varje gång vi kommer in i en liknande situation, aktualiseras nämligen rädslan från ursprungstraumat. Vi "oljar" också själva cirkeln genom att snart nog undvika allt som vi tror kan utlösa rädslan, och genom att "ständigt finna bevis för att det vi befarar om oss själva är sant. Inte förrän man ser sin rädslocirkel kan man få den att stanna". Genom ökad medvetenhet kan vi alltså eliminera denna självdestruktiva cirkel, för att istället så småningom skapa dess motsats: frihetscirkeln, då vi kan leva utan att så att säga be om ursäkt för att vi finns och frimodigt kan ingå i en kärleksrelation utan att omedvetet projicera skuld på motparten.

Då Brittens terapeutiska program är baserat på egna, svårt vunna segrar och konkret arbete med åtskilliga människor kan de i boken presenterade övningarna säkert vara behjälpliga även för svenska läsare i liknande situationer.

Gunnar Martin Aronsson

Heliga Birgitta

Birgitta i uppenbarelsernas spegel. Författare: Lars Bergquist. Förlag: Proprius 2003.

Birgittas uppenbarelser speglar hennes personlighet och tid, 1300-talet. Självtrodde hon att hon fick budskap från Herren Gud, och hon blev helgonförklarad av påven 1391.

Gud är i medeltidens katolska föreställningsvärld en ganska enkel figur, syns det mig. Han har samma svagheter i sin karaktär som de människor som skapade honom.

Men boken ger intressanta inblickar i västerländskt tänkande på 1300-talet, alltså för cirka 20 generationer sedan.

Var Birgitta då bara en tokig kvinna som hade syner och hörde röster, vilka hon inbillade sig kom från Gud själv? Tja, det kan man ju säga. Men den religiösa tankvärld hon levde i får ses som ett steg i människans inre utveckling. Hon trodde väl vad många kunde tro på den tiden. Människan

Är du medial? Dussintals tekniker för att stärka din inneboende förmåga. Författare: Julie Soskin. Richters Förlag. Översättning från engelska: Birgitta Karlström.

Titeln leder tankarna fel: endast en liten del av "Är du medial?" handlar om förmågan att vara ett medium. Däremot finns här en översikt av olika new age-teman, exempelvis kristallhealing, att spå i hand och med runor, tarot, schamanism, hur du befriar spöken, genomför själsfärder och kommunicerar med änglar.

Boken är formmässigt ett attraktivt praktverk. Varje uppslag har en utmärkt balans mellan text och illustrationer. Författaren Soskin är sedan 20 år verksam som medium och har redan utgivit en rad böcker.

Flera kapitel har kortare övningsuppgifter, som läsaren skall följa för att utveckla sina andliga förmågor. Innehållsligt handlar det om summariska redogörelser av ämnen som egentligen kräver betydligt mer utrymme. Hemmagjorda definitioner och utpräglad historielöshet för att göra materialet lättsmält bidrar till intrycket av ytlighet.

Förutom frågan varför påståendena i boken presenteras som tveklösa sanningar, är kanske den allvarligaste invändningen den, att inga varningar utfärdas för experiment med det undermedvetna.

Gunnar Martin Aronsson

Att tänka som en filosof. Författare: Nicholas Fearn. Översättning från engelska: Thomas Andersson. Förlag: Bonniers 2003.

Brittiske journalisten Nicholas Fearn intresserar sig inte så mycket för frågan om vad filosoferna kommit fram till utan istället hur de nått dit. Svaret är, menar han, tankeverktyg som exempelvis reduktion, induktion, analogi, common sense-perspektivet och dekonstruktion.

Fearn tar avstamp hos greken Thales, fortsätter via Platon och Aristoteles, medeltidens Ockham, vars s.k. rakkniv ännu är praxis inom vetenskapsteorin, Descartes och hans radikala tvivel på sinneskunskap, 1700-

gjorde sig en bild av Gud med sig själv som förebild, så som hon alltid har gjort. Men människans utveckling fortsätter, Gud ske lov, och därmed hennes Gudsbild. Många av nutidens religiösa tankar kommer väl i en framtid att kännas främmande.

Boken är objektiv, väl skriven och har vackra illustrationer, varav många i färg.

SM

talsmästaren Kant, Bentham och hans "lyckokalkyl" samt dialektikbegreppets skapare Hegel, för att avsluta guidningen hos moderna språkfilosofer som Wittgenstein och Derrida.

I vart och ett av de 25 kompakta kapitlen återfinns en minibiografi samt exempel på hur verktygen kan användas i vår egen vardag. Ett fylligt appendix med förslag till fördjupningsläsning på svenska adderar värde.

Trots att det endast är få aspekter av tänkarnas arbete som sålunda presenteras blir helheten en spirituell och underhållande läsning, som säkerligen kan bidra med att vitalisera intresset för filosofi.

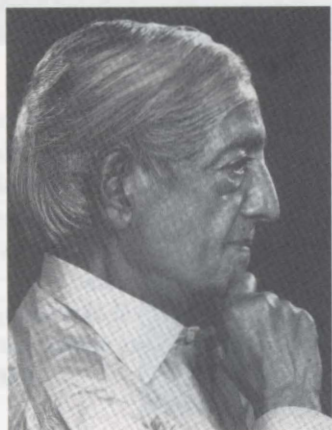
Gunnar Martin Aronsson

Själens hjärta. Författare: Gary Zukav och Linda Francis. Förlag: Natur och Kultur. Översättning från engelska: Cecilia Lyckow Bäckman.

Gary Zukavs bakgrund som vietnamveteran är nog inte oväsentlig för hans författargärning. Zukav berättar att han varit en "vred man", som drivits till att utforska vad som ger inre harmoni. Denna strävan har bl. a. kommit till uttryck genom boken "Själens berättelser". Uppföljaren "Själens hjärta" utgår från en esoterisk teori om sju subtila energicentra, s.k. chakran, vilka skall fungera som förbindelselänkar mellan själen och kroppen. Zukav menar att vi vant oss vid att dölja obearbetade känslor av exempelvis ilska, svartsjuka och sorg. Vi försöker också fly undan våra obehagliga känslor genom arbetsnarkomani, perfektionistiska ideal, alkohol- och sexmissbruk. Men genom att "hantera energin", dvs börja lyfta fram känslorna till medvetenhet och svalt betrakta deras viktiga budskap kan vi successivt byta ur vår existentiella rädsla mot kärlek.

Något uppseendeväckande nytt presenterar inte "Själens hjärta". Språket är enkelt och riktar sig, i likhet med den tidigare bestsellern, till en bred publik.

Gunnar Martin Aronsson

Gunnar Larson

Min tro

Krishnamurti

Jiddu Krishnamurti föddes 1895 i södra Indien och dog 1986 i Kalifornien. Hans far kände vördnad för Teosofiska Samfundets dåvarande president Annie Besant (då hon verkade för Indiens frigörelse från Storbritannien och vördade indiska andliga traditioner). Han anställdes på dess huvudkvarter i Adyar och flyttade dit med två tonåriga söner, den ene av dem Jiddu.

En del ledande personer i Teosofiska Samfundet kom att förvänta sig en Världslärares ankomst. Den klärvoajante C. W. Leadbeater delgav Annie Besant, att en undernär, sjuklig och apatisk pojke på stranden inte hade en skytt av självskhet i sin aura. Det var Krishnamurti, 13 år. Han adopterades av Besant, utbildades i Europa och kom att bli överhuvud för en särskild organisation (Orden Stjärnan i Öster) som skulle förbereda Världslärares ankomst. Åtskilliga har omvitnat, att Krishnamurti vid flera tillfällen kom att starkt förändras under sina framträdanden och att tankegångar om en Världslärare i samband med honom därigenom växte.

Men i samband med en rad omständigheter – hans yngre och sjuklige broders död, tvärt emot bestämda löften "ovanifrån", hans tilltagande skepsis mot all tro på sådant som högre makter, löftesrika budskap, känslomässiga förväntningar och förkunnelser om dolda sammanhang i livet – upplöste han själv år 1929 Stjärnorden och lämnade 1934 även Teosofiska Samfundet. Men han fortsatte hela sitt liv att tala och verka för människans totala frigörelse, kanske framför allt från alla själsliga auktoriteter och all tro.¹⁾

Krishnamurti har framförallt gett mig insikten att motsatta aspekter av våra liv, såsom liv och död, tro och tvivel, medel och mål, friheter och bundenheter, är intimt knutna till varandra, i ett slags levande och dynamiskt livscentrum, vilket jag inte kan fatta men inte heller komma ifrån. Detta centrum måste vara en yttersta och renaste intelligens, om än aldrig så okänd för mig.

Krishnamurtis ständigt negativa grundhållningar, såsom till tankeverksamheter, idéer, metoder och föreställningar, synes mig ha djupa orsaker och betydelser. Han har sett hur så gott som alla kända andliga vägar, traditioner och ideologier har vitt skilda sidor av bruk och missbruk, ofta med fruktansvärda avigsidor, och hur alla fasta åsikter och givna föreställningar från det förgångna försvårar för något radikalt nytt och annorlunda att uppkomma.

Och ju mera fästad man är vid synsätt, eller vid vad som helst som är begränsat, desto starkare hinder råder för en inre, radikal frigörelse från allt förgånget och från all fruktan, och för en transformation av våra sinnen, vilket Krishnamurti kom att se som något som är nödvändigt för mänsklighetens framtid.

Man skall observera att på varje videoband med

Krishnamurti meddelas, att hans läror talar för sig och att kommentarer eller förklaringar kan leda vilse. Det måste därför påpekas, att ingen Min tro kan *representera* J. Krishnamurti eller hans läror och att ett lyssnande till honom förutsätter att man glömmer allt annat.

Min tro är, att det i grunden går att lösa upp alla problem och konflikter i livet, och att det kan börja bara i och av en själv. Ty endast där kan nödvändiga utgångspunkter finnas. Och bara där kan ett fullkomnande ske, för endast i människans innersta natur, eller yttersta väsen, kan det finnas rum för något oändligt och utsägligt, som naturligt kan komma att helt utesluta varje längtan bort efter något annat, någon annanstans.

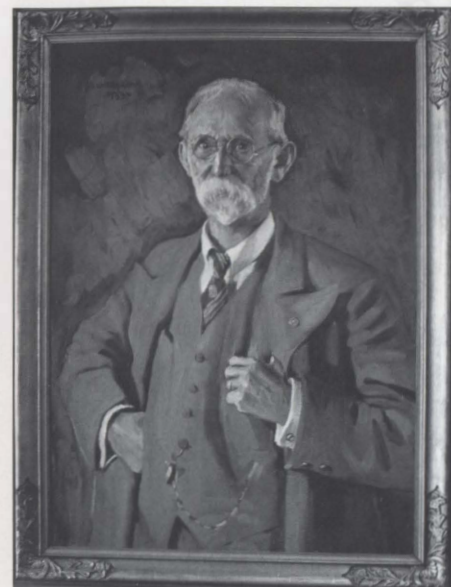
Men denna personliga utveckling fordrar en frånvaro av vidskepliga synsätt och önsketänkande. Och det måste gälla, att utveckla ett ifrågasättande allvar inför enkla men djupgående sanningsfrågor i livet. Så att alla trosrör, idéer och auktoriteter kan komma helt upp till ytan. Ty endast där kan man lära känna dem, med den renaste opartiskhet hos en själv, som jag tror också måste till, förr eller senare.

Men jag tror också, att det här måste gälla människans själv på ett särskilt sätt, ett slags själv som kan bli alltmer sekundärt och till sist vara såsom intet. Annars torde det vara omöjligt att lära känna sig själv, exakt sådan som man är, vilket måste vara det enda möjliga sättet, att med största klarhet lära något om vårt sinnes sanna natur, vilket därmed gäller något universellt, och kan vara något helt radikalt för oss, för framtiden.

Ett första frö till denna min tro såddes av Jiddu Krishnamurti 1974 (tal i Oslo 1933 i norsk översättning) och det grodde genom att jag lyssnade till honom på olika sätt under åren som följde.

Krishnamurti Center ger regelbundna videovisningar med samvaro i Stockholm och förmedlar böcker, kassetter och videos till privatpersoner. För närmare upplysningar, se hemsidan <http://krishnamurti.listen.to> eller ring 08 / 511 778 34.

¹⁾ Prof. Aryel Sanat redogör i sin bok *The Inner Life of Krishnamurti – Private Passion and Perennial Wisdom* bland annat för, att Krishnamurti själv aldrig förnekade vare sig sin ev. roll som världslärare eller existensen av individer, djupt invigda i dolda kunskaper om livets och människans innersta natur. Krishnamurti blev för övrigt i sitt livsverk närstående till Mrs. Radha Burnier, dotter till Teosofiska Samfundets tidigare president N. Sri Ram, och sedan hon blev dess nuvarande president besökte han regelbundet Adyar som privatperson.

J. L. Saxon (målning)

Svenska Vegetariska Föreningen 100 år

Det är i år 100 år sedan Svenska Vegetariska Föreningen, SVF, grundades av publicisten J. L. Saxon. Saxon var en kändis på sin tid. I satiriska teckningar kunde han visas med en rå morot i munnen. Det skämtades alltså om Saxon och andra "gräsätare". Att djur föds upp, slaktas och äts har sedan urminnes tid betraktats som ett naturligt mänskligt beteende. Vegetarianerna sågs som avvikande kufar av många och utgjorde en liten minoritet i samhället. Idag är det litet annorlunda. Det vegetariska levnadssättet breder ut sig, inte minst bland ungdomar. Kanske finns det runt 100 000 vegetarianer i Sverige nu, alltså drygt en procent av befolkningen. Men dessutom finns många som är övervägande vegetarianer, fisk-vegetarianer eller "fuskvegetarianer". Vegetarismen möts med en helt annan respekt än förr, och en insikt breder ut sig att frukt och grönsaker är nyttigt och i hög grad bör ersätta kött och fisk.

Enligt SVFs hemsida bildades vegetariska föreningar i Sverige redan i slutet av 1800-talet. Men SVF var den första riksorganisationen.

Kanske kan man säga att de första tecknen på en ny tid, en *new age*, började synas vid slutet av 1800-talet. Kommer ett genombrott att ske under 2000-talet för en ny livsstil, nya insikter om människan och universum? Det är inte omöjligt.

I alla händelser börjar åsikten att djuren har rättigheter att spridas, liksom insikten att rikligt med vegetabilier är livsviktigt i en hälsosam livsföring.

Finns äkta djurpratare?

TV3 hade i maj ett reportage som sägs ha avslöjat "djurpratare". Jag såg inte programmet. Aftonbladet hade också i juni ett reportage som anses ha avslöjat s k djurtolkar. Jag har hittat det på nätet.

Det går inte att dra några generella slutsatser utifrån AB-reportaget. Men "skeptikerna" har entusiastiskt anammat avslöjandena – och inte ett ord då om att det rör sig om undersökningar utan vetenskaplighet. Men när det rapporteras att djurpratare har sagt träffande saker om djur efter att de, som det synes, har haft telepatisisk kontakt med dem, *då ropar* "skeptikerna" *pseudovetenskap!* och dömer ut det.

Telepati med djur, som inte är ett otänkbart fenomen, bör studeras vetenskapligt av objektiva forskare – inte "skeptiker" med en fördomsfull inställning. Då kanske bilden börjar klarna och ny viktig kunskap erövrar.

SM

Förnimmelse av mord

När man såg den utmärkta programserien *Förnimmelse av mord* i TV:s Kanal 5, undrade man hur "skeptikerna" skulle förklara bort den övertygande uppvisningen av medierna. Troligen skulle de säga att det inte rört sig om vetenskap och därför saknade betydelse. Det är tydligen också den lösningen som skeptikerna valt för att lura sig själva. I Folkvett finns en notis under rubriken *Pseudovetenskap i Kanal 5*, där det förklaras för tidskriftens godtrogna läsare att Kanal 5:s upplägg inte förete några likheter med ett vetenskapligt experiment och att redaktören för programserien Caroline Giertz "uppenbarligen blivit lurad".

Vanliga människor kunde naturligtvis se att programserien var övertygande: äkta psi visades upp. Hur skulle Caroline Giertz och Pontus Gårdinger ha lurats? Det får vi inte veta.

Var Hitler vegetarian?

Ibland sägs det att Adolf Hitler var vegetarian, och han lär själv ibland ha beskrivit sig som sådan.

Men vad som än motiverade honom, inte var det *ahimsa*-tanken, dvs att inte skada eller döda någon levande varelse. Och den vegetariska rörelsen förbjöds i Tyskland och de ockuperade länderna under Hitler-tiden.

Det finns litet olika uppgifter om

Hitlers "vegetarism". Troligen levde han huvudsakligen vegetariskt under en del av sitt liv, men ändå med ett betydande inslag av kött.

Robert Payne, som skrev en Hitler-biografi, uppger att Dione Lucas, som under en tid serverade Hitler mat på ett hotell i Hamburg, säger att han tyckte om fågel. Payne menar att Hitlers "vegetarism" var skapad av propagandaministern Joseph Goebbels, vilken ville ge tyska folket en bild av Führern som en renlevnadsman.

Hitler-biografer som Robert Payne, Albert Speer och John Toland uppger att Hitler tyckte om kött; korv, skinka, lever och vilt nämns.

Det sägs att Hitler led av svettningar, vaderspänning och andra åkommor och att han för den skull tidvis valde en vegetarisk diet.

Men påståendet att förbrytaren mot mänskligheten Adolf Hitler var vegetarian, alltså inte alls åt kött och fisk, är inte riktigt.

Källa: Artiklar på Internet (sökord: "Hitler vegetarian").

Akademisk lärostol i parapsykologi

Lunds universitet har meddelat att man ledigkungör en professur i *psykologi*, som bl a skall omfatta *parapsykologi och hypnologi*.

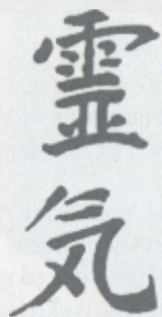
Professuren skall finansieras genom en donation på 30 miljoner kronor från Thorsenska minnesfonden, som universitetet tackat ja till.

Poul Thorsen var en dansk margarinfabrikör, som var intresserad av det paranormala och bland annat skrev boken "Människans okända krafter", som kom i en svensk översättning på Litteraturförlaget 1950.

Thorsen avled för 40 år sedan.

Paranormala fenomen är svåra att förena med den materialistiska världsbild som idag är starkt etablerad i den akademiska världen, och andra universitet skall tidigare ha tackat nej till donationen.

När detta skrivs, återstår det ännu att se vem, om någon, som får professuren och hur forskning och undervisning kommer att bedrivas. Blir den nya professorn en person med ett öppet intresse för och erfarenhet av parapsykologi eller en vanlig karriärpsykolog som är främmande för det paranormala? I värsta fall kan donationen missbrukas genom att användas i strid mot donators intentioner.

Reikihealing – en lek med elden

Av Marja Savola

Reikimetoden för healing anses härstamma från det gamla Tibet. Den återupptäcktes i slutet av 1800-talet av japanen Mikao Usui. Efter Usuis död förde hans lärjungar kunskapen om reikihealing vidare.

Till väst kom metoden genom en japansk kvinna, Hawayo Takata, som verkade i USA på 70-talet. En av hennes lärjungar lärde ut den i Sverige i början av 80-talet.

I reikihealing säger man sig genom handpåläggning kunna påverka den "energikropp" som varje levande varelse påstår ha. Den som helar överför genom direkt eller indirekt beröring reikienergi till den som behandlas.

Ordet reiki är japanskt och översätts med "den universella livskraftsenergin". På kinesiska kallas energin qi (som i qigong) på japanska ki eller chi. Det indiska namnet är kundalini.

Flödet av ki genom olika meridianer eller kanaler i kroppen är en central tanke i både reiki och den kinesiska metoden qigong.

Reikihealing påstås vara bra för mycket. Den anses bl a lindra smärtor, öka livskraften, ge läkning av olika slag och främja individens andliga växt. Metoden sägs också utveckla paranormala förmågor, sätta individen i kontakt med den andliga världen och driva ut besättande andar. Reikihealing påstås även ge en maximal förbättring av hälsan, ökad prestationsförmåga och högre stresstolerans, bättre koncentrationsförmåga samt inre harmoni.

Det anses att reikihelaren kopplar upp sig till universums högre rena energi och transformerar ner den till mottagaren i kraftig, koncentrerad form genom sina händer. Helaren förlorar ingen egen energi, utan är en kanal för den andliga energin. Hjälpmedel är kraftsymboler och mantran, som är hämtade från gamla tibetanska källor.

Reiki menas vara en subtil energi som genomströmmar allt i universum och kommer från "Den Högre Kraften" eller "Gudsmedvetandet", som finns i en högre dimension som ännu är okänd för oss.

Det sägs att klärvoajanta personer kan se hur reikienergin kommer ovanifrån och strålar ner i helarens huvud och vidare genom energikanaler i nervsystemet till händerna och slutligen till den som mottar healingen.

På kurser kan man lära sig att öppna sina "chakran", som anses vara ett slags transformationscentra i kroppen, och kanalisera ner reikienergin till den som behandlas.

Nyckeln till reikienergin sägs ligga i "initieringar", invigningar, som innebär att en reiki master ger eleven förmågan att "tona in" på den högre universella energin för att sedan kunna leda den vidare till en annan person. Under initieringsriten tecknar mästaren kraftsymboler i luften, medan

lärjungen blundar. En eller flera andningstekniker används också, och man trycker på tolv center- eller chakrapunkter. Det är ingen som kan förklara hur detta fungerar, vad som faktiskt sker. Men eftersom energin styrs av en högre makt, menar man att helaren får precis det han behöver. Vad som upplevs är olika för olika personer. En del kan känna värme stråla från sina händer, andra kan ha färgupplevelser eller se andliga varelser, eller också upplever de en tillfällig expansion av sitt medvetande.

Det påstås att reikihealing är ofarlig att använda. Men det händer att människor blir sjuka av reikimetoden, ja till och med psykotiska. Första fallet hörde jag talas om 1998. En psykolog berättade att han hade en patient som blivit psykotisk av reiki och var självmordsbenägen. Sedan dess har flera drabbade vänt sig till vårt Kundalini Nätverk & Information. En av dem är en ung tvåbarnsfar, Fredrik, som blev psykotisk redan vid initieringen och sedan dess varje dag kämpar mot tanken att avsluta sitt liv. Hans berättelse kan läsas här intill.

Alice Bailey skriver i sin bok "Invigning": "Den sökande som missbrukar kunskap, hänger sig åt sådant som 'utveckling genom andningsövningar' eller koncentration på centren kommer oundvikligen att misslyckas i sin strävan att nå porten och får betala priset i sin kropp genom sinnessjukdom och olika fysiska sjukdomar."

Psykos kan man även råka ut för i qigong, yoga, frigörande andning, felaktig meditation och andra konstlade övningar.

Det är viktigt att känna till riskerna med andliga metoder av olika slag.

Den danske författaren Martinus menade att om man med koncentration lyckas kanalisera ner den oerhörda kraft som han kallade *intuitionsenergin* – vilken är den enda energi som kan genomstråla och påverka de andra energierna i vår kropp – och samtidigt inte är fri från negativa tankeklimat som ilska, avundsjuka, oärlighet, svartsjuka, ägandebegär, intolerans, äregirighet, högmod, maktbegär osv, kan man ödelägga hela sitt nervsystem – och även som helare genom "överföring" sina klienters nervsystem.

Intuitionsenergin, som enligt Martinus är en ren andlig medvetandeenergi, kan inte hos samma individ samsas med orena negativa tankeenergier. Då blir det ett slags kortslutning i nervsystemet.

Artikeln är förkortad. Den kan läsas i sin helhet på sajten <http://www.kundalini-info.org/svensk/reikihealing.html>

Drabbad av reikipsykos

Av Fredrik

Jag heter Fredrik, är 32 år och har familj med två barn, fem och åtta år gamla. Fram till den olyckliga dagen då jag gick en reikikurs hade jag en stor kärlek till livet, med en enorm livsaptit och många intressen. Jag var glad, positiv och väldigt social. Jag har ett bra jobb som säljare. Men efter reikikursen har jag dagliga självmordstankar.

Reikienergin överförs från en reiki master till en elev genom en initieringsritual. Jag gick min kurs i september 2002.

När jag vaknade på morgonen dagen efter kursen, kände jag direkt att det inte stod rätt till med mig. Det kändes som att jag blivit hjärntvättad och att min normala personlighet var borta. Jag var närvarande men ändå inte. Jag var liksom instängd i en genomskinlig men ogenomtränglig glasbubbla. Jag kände mig avskärmad från den övriga världen. Det kändes som att jag inte kunde nå min familj och mina vänner som förut. Samtidigt förlorade jag uppfattningen om tid och rum. En dag kändes som en vecka. Jag kunde inte tänka dåtid och framtid, utan bara vara i nuet.

Jag fick försämrad känsel i huden, som om hela kroppen hade "somnat".

Ansiktena på människor jag kände blev förvrängda.

Jag såg färger skarpere.

Jag hade starka obehagskänslor, när jag kom nära andra människor. (Det symptomet är nu borta.)

Luktsinnet blev förvrängt, och jag kände lukter starkare.

Jag fick minnes- och koncentrationssvårigheter och fick svårt att organisera mitt liv.

Min självbild och mitt liv splittrades upp. Det kändes som en spegel som gått i tusen bitar och jag själv fick försöka plocka ihop bitarna utan att veta hur det skulle gå till. Jag hade inget självförtroende kvar utan fick försöka bygga upp ett nytt.

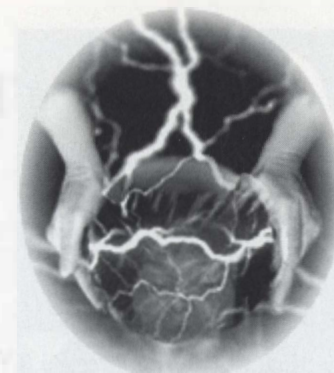
Mitt jag upplöstes och jag förenades med anden eller med min själ. Upplevelsen kan beskrivas som religiös eller psykedelisk, överklig, men jag var glad och kände mig väldigt levande och vital.

Men sedan kom en förändring till det sämre.

All livslust försvann. Mina intressen kändes oviktiga. Det kändes som om en osynlig kraft högg tag i min själ och tvingade mig till nya tankar. Min livskraft dränerades. Jag hade ingen ork kvar, somnade utmattad kl. 20.00 – 21.00.

Jag slutade med reikiövningarna ungefär en och en halv vecka efter kursen i samband med att jag kände en energiström löpa upp till hjärnan från rotchakrat och explodera där. Jag såg i samband med detta olika färger och kosmiska glimtar. Detta kändes obehagligt och jag blev mycket rädd.

Ett par veckor efter kursen utlöstes en psykos, och jag

vårdades på psykiatrisk klinik i tre veckor. Under den tiden fick jag antipsykosmedicin.

Kundalinienergin fortsatte verka under sjukhusvistelsen med panikattacker, kraftig ångest och spontana transtillstånd. Jag grät mycket varje dag. Till slut kändes det som att jag hade förträngt mig själv och att min själ lämnade mig. Ett stort mörkt tomrum var det enda jag kände i mitt bröst. Det var som att jag hade förvandlats till en zombie och dömts till ett liv utan liv. Under sjukhusvistelsen hade jag stora sömnproblem och frös ända in i mörket varje natt.

En natt kände jag hur en mörk skugga lade sig över mig och försökte tränga in i min kropp. Jag fick känslan att det var en demon eller en död man med knotig och senig "kropp". Jag blev livrädd och skrek till, och skuggan försvann då.

I dag kan jag endast känna sorg eller ingenting alls. Jag har skrattat två gånger på fem månader, saknar känslan av att kunna ta emot och ge kärlek och empati. Jag kan inte ge någonting av mig själv längre, har svårt att uppleva känslomässiga samband i olika situationer, har blivit oförstående på något konstigt sätt.

Numera går jag i samtalsterapi. Samtalen har hjälpt mig att bli litet mer samlad. Jag har varit sjukskriven i fem månader, men har nu börjat jobba två timmar om dagen. Jag vet inte hur länge jag står ut med att vandra i detta mörker utan att känna kärlek och glädje till livet. Det känns som en överklig förbannelse från en mardröm som jag inte själv kunnat komma på i mina vildaste fantasier.

I Göteborgs-Posten 4 maj i år har Kerstin Wallin ett utförligt reportage om Fredrik, som där kallas Magnus. Reportern har talat med den kvinnliga kursledaren, som säger att Magnus kände en stor kärlek. "Han har blivit medveten, tagit till sig en helt annan livsform. / .../ Om det inte passade längre att ha hus, bil och vara duktig är det hans problem. /.../ Han är i behov av terapi med en mogen person som han kan tala om andliga saker med."

På hemsidan <http://kundalini.just.nu> ges upplysningar om farorna med att utlösa den s k kundalinienergin.

Förnimmelse av mord

En stark programserie i Kanal5

Program 1

I våras gick Kanal5:s programserie i TV *Förnimmelse av mord*, som handlar om olösta mordfall, med Pontus Gårdinger som utmärkt programledare. I första programmet skulle två medier försöka ge hittills okända upplysningar rörande mordet på Eva Söderström 1987 i Kramfors. Man hoppades att detta skulle kunna bidra till att mordet klarades upp. En misstänkt har funnits.

Medierna Jörgen Gustafsson och Lena Ranehag framträdde och gav en rad samstämmiga och korrekta informationer om vad som var känt.

Jörgen fann platsen för brottet och upplevde där de fruktansvärda händelserna mycket starkt. Han beskrev också platsen riktigt så som den såg ut för 15 år sedan; nu var den mer igenväxt.

Signalement och vissa personuppgifter om gärningsmannen gavs av medierna.

Program 2

I det andra programmet rörde det sig om mordet på 16-åriga Malin Olsson i Göteborg 1994. Ingen misstänkt finns.

Några ungdomar, bland dem Malin, hade stannat med sin bil vid en bensinmack strax efter midnatt. Efter en dispyt med sina kamrater hade Malin försvunnit. Senare påträffades hon naken och strypt på en kyrkogård. Skrik hade på natten hörts från platsen.

Medier var Jörgen Gustafsson och Doris Ankarberg. De fick några föremål, som hade tillhört Malin, och ett fotografi av henne.

Båda medierna uppfattar att Malin blev strypt. Jörgen säger också att hon var helt naken, när hon påträffades.

Både Jörgen och Doris förnimmer att det är två gärningsmän. Jörgen säger att den ene har ett ärr vid ena ögat och att de möjligen kan ha kört svarttaxi.

Medierna tas till kyrkogården, var för sig. Jörgen tycks ha kontakt med den mördade flickan men finner inte den exakta mordplatsen. Doris finner den plats där Malin hittades död.

Sedan Malins moder sett programmet sa hon att Jörgens beskrivning av hennes dotters personlighet var träffande.

Redaktionen för programserien förklarar att medierna inte fått veta något om fallen i förväg – inte när eller var mordet ägde rum, inte exakt vad som hände, inte vem offret var och inte om det var en man eller en kvinna. Medierna fick sedan endast hålla i några föremål med anknytning till mordoffret.

Program 3

Program nr 3 tog upp mordet på 29-åriga Mikael Ek, 1991. Han hittades naken och svårt sönderslagen i en liten grotta i Sörskogen utanför Huddinge. Mikael var blöt och berusad, när han dog. Mördaren hade slagit en sten mot hans huvud gång på gång. Enligt polisen hade Mikael själv lagt sig i grottan.

Polisen tror att Mikael kände gärningsmannen och att han kan ha fått hjälp att begå självmord. En teori är att han först försökte dränka sig men misslyckades och sedan gick in i grottan.

Mikael hade mått dåligt psykiskt och var självmordsbenägen; han hade en bok om självmord. Han var en enstöring, som ville vara ensam.

Medierna Jill Petersson och Jörgen Gustafsson fick inte veta något om fallet i förväg. De fick bara några föremål som hade tillhört den döde och ett foto av honom.

Medierna försökte få kontakt med Mikael, där han nu befinner sig. Det är åtminstone så de själva uppfattar det.

Jörgen beskriver den mördade som en kille som inte ville gå ut, han ville vara inne, ville vara ensam.

Jill beskriver Mikael som en som äter mediciner och är mycket i konflikt med sig själv. Han har många problem. Han är yr, kanske av tabletter.

Jörgen säger att Mikael pratar om en resa i en litet äldre bil, han är på väg någonstans. En annan man, med mörkt, bakåstruket hår, är med honom.

Mikael får mycket stryk, det är kraftigt våld mot kroppen.

Jill säger att Mikael inte kan röra sig. Han vet vad som skall hända, han har själv velat ta livet av sig.

Jörgen tas till ett skogsområde i närheten av platsen där Mikael påträffades. Han går utan att tveka och utan ledning rakt mot grottan, men stannar cirka 10 meter från den.

Jörgen säger att Mikael var bekant med mördaren. Han får en känsla att Mikael tog av sig kläderna för att gå ut i vattnet.

Jill får en bild av vatten och en äldre bil. Mikael känner frustration men är lugn.

Jörgen hittar inte grottan men visas dit utan att han får veta varför den är viktig i sammanhanget. Han känner det som att Mikael blir ihjälslagen med en sten i huvudet.

Jill: Han säger att nu är det dags. Han vet att han skall bli bragd om livet och är lugn.

Jörgen får ett namn på mördaren, men detta tas bort i programmet. Mikael tar av sig kläderna frivilligt enligt Jörgen.

Jill säger i skogsområdet att Mikael vill gå ut i vattnet; han är kolugn. Hon säger också att "kläder fattas", och hon får ont i hela överkroppen. Det känns som en avrättning. Mikael kände sin mördare.

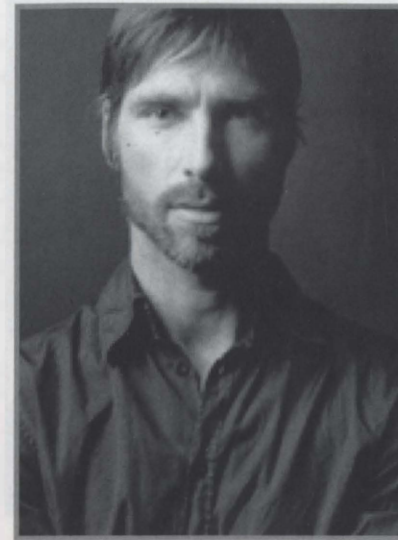
Båda medierna beskriver Mikael som självmordsbenägen och säger att han känner mördaren.

En polis som får se programmet blir häpen över de fakta som medierna fått fram och undrar om de kan ha läst in detta. Men de för programmet ansvariga understryker att medierna inte fått veta något i förväg. Polis mannen menar att mediernas utsagor stämmer perfekt. Beträffande Jörgens upplysning att mördaren har ett ärr på kroppen, kanske på en arm, upplyser polisen att den förmodade mördaren har ett mycket stort ärr på kroppen.

Mikael hade på sin arbetsplats, posten, pratat öppet om han ville ta livet av sig. En av arbetskamraterna hade sagt att "jag skall göra det, om jag får 20.000 kronor. Vi kan åka på Finlandsbåten och så super vi dig full och jag hjälper dig att hoppa ner".

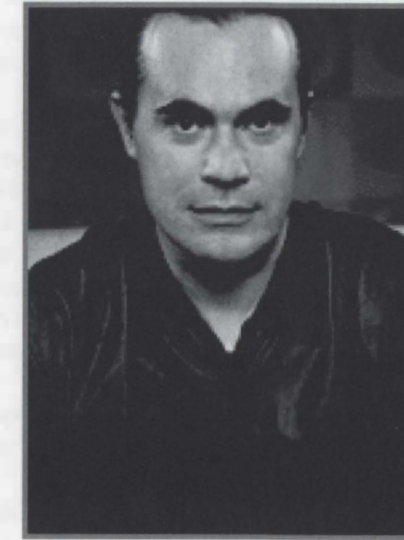
Polisen tittade på den här mannen och fann att han kunde knytas till 9 av 20 uttag med Mikael's bankomat kort efter dennes död. Det saknades 20.000 kronor på kontot.

Det fattades dock något i bevisningen för att den misstänkte skulle kunna dömas.

Programledaren Pontus Gårdinger:

– Förnimmelse av mord är utan tvekan det mest seriösa program som jag varit inblandad i. Det skiljer sig markant från allt annat jag gjort. Det har varit otroligt spännande och fascinerande att jobba med detta.

Jörgen Gustafsson säger om sina upplevelser att det är svårt att få en tydlig bild.

– Jag upplever alltsammans som en form av bildcollage, symbolspråk och känslor där jag via snabba bildväxlingar uppfattar delar av händelserna och personen.

Jill Petersson upplyser att man kan kontrollera den här förmågan genom att öppna och stänga sina chakran.

– Chakran är energicentra i kroppen. Vi har sju stycken. När vi medier jobbar, så öppnar vi dem. Att öppna sina chakran är inte svårt, det gör man helt naturligt. Men när man sedan stänger dem, måste man verkligen ha självdisciplin. Då använder man sig av sin tankeenergi. Det är viktigt att veta att man inte tror att man är stängd, utan att man vet.

Vad medier säger har inget bevisvärde i rättsfall, men kan uppfattas som tips.

Program 4

Annelie Ojonen, 25, försvann från sitt hem på Öland i september 1997. Hon var då gravid. Hennes sambo anmälde henne försvunnen. Hon har aldrig hittats.

Polisen tror att hon förts bort i sin egen bil, som hade skador och hade ställts tillbaka vid Annelies och hennes sambos hus. En 25-årig man, som Annelie kände, satt länge häktad men släpptes på grund av brist på bevis.

Medierna Doris Ankarberg och Jessica får föremål att hålla i handen, vilka tillhört Annelie, samt ett foto av henne.

Båda medierna säger att hon fördes bort i sin bil och att hon kände gärningsmannen.

Jessica säger att någon tar tag i Annelie, ruskar om henne och att hon skriker, är rädd. Hon ligger sedan instängd i bilens baklucka.

Jessica uppfattar att en stor skyffel slås i huvudet på Annelie.

Även Doris säger att det gör ont i bakhuvudet.

Jessica håller i Annelies dagbok, utan att läsa något, och säger att Annelie

blir kastad från en sluttning, där hon rullar ner. Jessica får namnet Karlstorp. Den platsen finns och den tidigare häktade 25-åringen har anknytning dit. Jessica kommer till en plats i skogen och säger att det är här Annelie ligger. Polisen undersöker, och man gräver med grävmaskin i området, men ingenting hittas.

Program 5

Mordet på Rolf Larsson 1994 är fortfarande ouppklarat. Han mördades, 57 år gammal, natten till den 8 oktober i en park mitt i centrala Malmö.

Rolf Larsson var på 50-talet Malmös rockkung under namnet Rolf Walentin.

Rolf hade varit på fest och var berusad på väg hem med buss vid ett-tiden på natten. Ett vittne från bussen iakttog att ett par män mötte Rolf i parken.

Strax före klockan två hittades han liggande i parken, död. Han hade utsatt för våld mot huvudet.

Polisen tror att det rör sig om ett rån-mord. Hans plånbok saknades liksom

en guldlocka, som han fått som gåva.

Medierna Jill Petersson och Lena Ranehag vet i förväg inget om Rolf. De fick några saker som tillhört honom att hålla i, samt hans körkort.

Båda medierna säger att Rolf, som de ännu inte sett på bild, var i medelåldern och att det var mer än en gärningsman.

Medierna togs till en restaurang, där Rolf var stamgäst, och de känner båda en dragning till ett visst hörn i resaurangen, där Rolf faktiskt brukade sitta.

Lena säger att Rolf blir attackerad och rånad.

Jill förnimmer att Rolfs klocka, som var en gåva, försvinner. Han blir slagen eller skjuten i huvudet och sparkad i magen.

Ett av medierna uppfattar att rånarna arbetar med bilar i ett garage.

Det skall ha funnits ett vittne i en taxibil med siffrorna 383.

En av gärningsmännen har en tatuering på ena armen. Mediet tecknar av tatueringen. De talar svenska med brytning. Mediet förnimmer ett osvenskt namn som börjar med s och slutar med o.

Lena Raneshag har varit frisör men arbetar nu på heltid som medium. Hon har tidigare medverkat i den norska versionen av Förnimmelse av mord.

Jessica arbetar inte professionellt som medium men lägger tarotkort för vänner och bekanta. Den mediala förmågan finns i hennes familj.

Doris Ankarberg är ett medium som folk kontaktar för att få hjälp med sådant som personligt vägval, möjligheter till personlig utveckling samt sorg och depression.

Program 6

Maria Andersson, 34, högs till döds i sin tvättstuga 3 maj, 1995, med kniv eller liknande föremål. Hon dog av blodförlust.

Maria hade haft det kämpigt med sitt liv men börjat få ordning på det, och framtiden såg ljus ut.

Medierna Jill Petersson och Jörgen Gustafsson vet i förväg inget om fallet. De får hålla i några föremål som tillhört Maria, och ser senare på ett foto av henne.

Båda medierna får siffran 3.

Jörgen får namnet Mia, som var Marias smeknamn. Båda medierna upplever att Maria var rökare och att hon haft det kämpigt.

Jörgen upplever att mordplatsen är inomhus – men fastighetsägaren vill inte släppa in dem i tvättstugan.

Jörgen säger att allt sker väldigt fort och att Maria blir stucken med kniv. Mördaren bär alltid med sig vapnet. Vid den här händelsen visar han en fruktansvärd aggression.

Båda medierna säger att mördaren har en tatuering på en arm (eller hand).

Maria känner mördaren, och han är känd av polisen. Han är missbrukare.

Jill säger att det rör sig om svart-sjuka, svek. Mördaren kan inte gå ordentligt; det är något med hans ben.

På frågan var mordvapnet finns, svarar Jörgen att det ligger i en gallerbrunn.

Jill får namnet på en person som vet vem mördaren är, men namnet tas bort i programmet.

Marias bror säger att mediernas be-

skrivning av Maria stämmer väldigt bra och att de är förbluffande samstämmiga.

Program 7

1983 försvann 18-årige Olle Högbom spårlöst i Sundsvall efter en fest. Han skildes från sina kamrater, och sedan dess har ingen sett honom. Hans glasögon och cykelnyckel påträffades, men trots att man grävt och letat i sjöar har man inte funnit några spår av honom.

Medier i detta fall är Jörgen Gustafsson och Lena Raneshag. De får några föremål som tillhört offret samt ett foto av honom.

Medierna beskriver Olle korrekt som glad, spontan och lättillgänglig. De säger att han blir svårt misshandlad och att han hamnar i vatten.

Lena förnimmer att Olle är berusad efter en fest och förvirrad. Jörgen säger att Olle är väldigt ledsen och berusad, där han går ensam. Han har ragglat till ordentligt, men han vill *hem*, det är det enda viktiga.

Jörgen menar att poliser kan vara inblandade. En polisbil stannar. Det ställs många frågor till honom, hur han mår, var han bor...

Lena: Jag mår illa.

Jörgen: Jag kräks.

Lena säger att en man tar tag i Olle och vill att han skall skärpa sig.

Misshandeln skedde omkring en mil från den plats där han togs upp av en bil. Han kräks i bilen och detta gör en man

ursinnig.

Lena säger att Olle dör i vatten.

Program 8

Pernilla Hellgren, 31 år, mördades under ett besök i Falun sommaren år 2000 några hundra meter från hennes mors lägenhet. Hon påträffades naken och svårt misshandlad.

Polisen säger sig ha säkrat gärningsmannens DNA genom en fläck på Pernillas kläder. Många personer har hörts, men DNA stämmer inte för någon av dem. Idag finns ingen misstänkt.

Pernilla hade på kvällen varit ute och festat med vänner men bestämt sig för att gå ett par kilometer hem om natten.

Medier är Lena Raneshag och Jessica.

På vägen hem blir Pernilla förföljd av en man, som utsätter henne för kraftigt våld. Mannen, som är ganska berusad, har jeans och en rutig skjorta samt en mörk jacka över axeln. Han sliter av henne kläderna. Hon skriker och kämpar emot, men han är för stark och våldtar och stryper henne.

Lena Raneshag säger att gärningsmannen är 180–185 lång och cirka 45 år gammal. Han har gråaktigt hår, rödmosigt ansikte och gör ett ovärdat intryck. Han bor i ett stort rött hus nära en väg. Jessica säger att han har en mörk röst och bor nära vatten.

Lena: Han arbetar med maskiner eller lastbilar.

Program 9

Torbjörn Andersson, 37, arbetade som servitör i Stockholm. På kvällen den 11 december 1999 var han ute på en krogrunda tillsammans med kamrater. Vid 3-tiden på natten kom han hem till sin bostad vid Industriegatan på Kungsholmen. Han var då något berusad. Utanför porten högs han ned med en kniv i bröstet. En man sprang därifrån. Polisen larmades och kom snabbt till platsen, och efter en stund kom även en ambulans, som körde Torbjörn till ett lasarett, men hans liv kunde inte räddas.

Polisen har inga spår, och de har inte funnit något tänkbart motiv. Det var inget rånmord. Ingen misstänkt har funnits.

Medierna får förmål, som tillhört Torbjörn, och ett foto av honom att hålla i.

Jill Petersson upplever att det är mörkt vid mordtillfället, natt. Hon hör Torbjörn säga att "Markus vet". Hon får ett namn som börjar på S eller Z. Det låter utländskt och har med hans död att göra. Det sker en ordväxling. Två personer attackerar Torbjörn med slag och kniv och han knivhuggs i bröstet.

Jessica upplever hårda slag med knytnäven och en man som springer. Hon säger att den ene mannen är mördaren och att den andre väntade på honom i en bil. De hade i förväg bestämt att Torbjörn skulle dö och väntade på honom vid hans port. Hon säger att en vit Saab är inblandad, och en sådan har också förekommit i polisutredningen.

Jill får fram att det rör sig om en röd bil; hon nämner registreringsnumret, men det tas bort i programmet. En av männen bor i ett högt bågformat hus. Vid kontroll visar det sig att registreringsnumret tillhör en röd bil vars ägare bor i ett högt, bågformat hus. Jill får bokstaven C i efternamnet, och hon säger att Torbjörn har haft kontakt med den personen tidigare. Han är mörkt klädd, påverkad och inte svensk, talar med brytning. Den ene av gärningsmännen har en mycket speciell näsa och ett speciellt ärr på höger sida i ansiktet. Han är känd av polisen. Det rör sig om en "uppgörelse".

Program 10

Natten till den 29 november 1990 mördades Inger Stark i Karlstad. Hon hade varit på dansrestaurangen Sandgrund tillsammans med tre väninnor.

Inger Stark var 43 år, bodde ensam och arbetade som socialsekreterare. Hon var en skotsam och omtyckt person.

Den här dagen i november 1990 var det en trävarumässa i Karlstad, och det var

på kvällen ovanligt mycket folk på Sandgrund, omkring 1100 gäster, de allra flesta män.

Efter restaurangbesöket skildes Inger från sina vänner och gick tillsammans med en man mot en taxistation. Enligt vittnen avvisade hon mannens inviter, och denne gick mot sitt hotell. Hon stannade inte och väntade på en bil vid taxistationen utan gick ensam hemåt. En man i vit trenchcoat observerades gå efter henne och närmade sig henne.

Följande dag hittas Ingers döda kropp infrusen i Klarälven. Hon hade döts i en gångtunnel under Klarabergsbron.

Många tips kommer till polisen, och omkring 1000 personer hörs.

Det är överraskande att Inger gått ensam hemåt på natten, eftersom hon var en mycket försiktig person som inte ville utsätta sig för onödiga risker.

Medierna Jörgen Gustafsson och Jill Petersson fick två föremål som Inger hade haft den dagen hon mördades, en sko och en väska.

Båda medierna säger att en bil förekommer i sammanhanget. De uppger också att Inger har känt mannen/mördaren, som är i 50-årsåldern. Han reser mycket, bl a i USA och England, är välklädd, trevlig, har fina tänder, men det är ett mellanrum mellan tänderna; ögonen är öppna, han har ett inbjudande ansikte, är en person som man inte lätt kan tänka sig som mördare. Han är inte från orten.

Mördaren har tänder som ligger litet omlott, säger Jill också, och hon nämner ett namn, men det tas bort i programmet.

Jill säger att Inger försöker skrika, men mannen håller för hennes mun så att hon inte får fram ett ljud. Jörgen förnimmer våld mot halsen för att få henne att hålla tyst. Hela tiden får Inger slag i ansiktet. Mannen är rökare, luktar alkohol och har gråmelerat hår.

Jill får bokstaven P, som har med mannens efternamn att göra. Hon säger att Inger upplever ett kamratskap med mannen men att denne är frustrerad över att hon inte känner som han, och han blir aggressiv. Jill säger att en cyklist har sett mannen. En cyklist förekommer också i utredningen; polisen efterlyste cyklisten, men denne hörde aldrig av sig.

Gärningsmannen har mycket med datorer att göra, säger Jill, och han har ett guldarmband. Han har två vuxna barn, arbetar på ett mycket stort företag, där han har en högt uppsatt position. Han hör till dem som hörts av polisen, och det finns bilder på honom.

Programseriens redaktör Caroline Giertz upplyser att hon tog kontakt med ett 20-tal personer med medial förmåga. De testades genom ett mord i hennes bekantskapskrets, vilket klarats upp. Fem personer kunde berätta hur mordet gått till, och dessa valdes ut som medier.

Medierna upplever att de har kontakt med de mördade, som befinner sig "på andra sidan", och pratar med dem. Jill Petersson säger att en avsikt med hennes arbete som medium är att visa att döden egentligen inte finns, eftersom livet har en fortsättning efter döden. Dock går det inte att finna något verkligt bevis för de dödas närvaro.

För ett oförvillat sinne torde mediernas demonstrationer av paranormal förmåga vara övertygande. Det har rört sig om det välkända fenomenet psykometri, dvs att avläsa ett föremål dess historia.

Men vad säger skeptikerna? Troligen menar de att medierna i förväg kan ha skaffat sig information om fallen genom att exempelvis läsa tidningar, eller också kan de ha dragit slutsatser av de närvarande reportrarnas och fotofernas beteende. Uppläggnen är alltså inte absolut fuskssäker och därför kan inga slutsatser dras, kan skeptikerna säga och tillägga att eftersom sådana här paranormala förmågor är ytterst osannolika, finns det säkerligen någon naturlig förklaring.

Att medierna i förväg kunnat läsa om alla dessa fall från olika delar av Sverige, är långsökt. Och de träffande personbeskrivningarna kan knappast ha byggts upp efter tidningsläsning eller omedvetna eller medvetna antydningar från reportrarna. Programansvariga försäkrar också att medierna inte fått någon som helst hjälp utan har hämtat alla informationer, som de ger, från sig själva. Vad återstår då för skeptikerna, som inte vill acceptera existensen av något paranormalt? Kanske möjligheten av en bluffiscensatt av alla inblandade för att lura tittarna! Men vem tror det?

Den seriösa programserien har med all tydlighet visat att paranormala fenomen finns och att medier är användbara i polisutredningar.

Bevis?

”Skeptiker” säger att det inte finns några som helst belägg för att paranormala fenomen existerar. De har, som de flesta förstår, fel.

1984 lämnade den svenske psykologen och parapsykologen dr Adrian Parker till Sökaren en lista med 22 parapsykologiska undersökningar, sammanställd av R. A. McConnell. Denne meddelade att han inte ansåg att alla arbeten som tagits med på listan var osårbara för kritik, men de hade, såvitt han kände till, inte framgångsrikt kunnat angripas. (McConnell menade inte att han tagit med alla bevisande experiment eller alla kompetenta forskare på området.) Listan publicerades i Sökaren nr 6, 1984.

Vi nämner här fem av experimenten.

Braud, L. W. & Braud, W. G. Further studies of relaxation as a psi-conducive state. *Journal of the American Society for Psychical Research*, 1974, 68, 229–345.

Honorton, C. Automated forced-choice precognition tests with a "sensitive." *Journal of the American Society for Psychical Research*, 1971, 65, 476–481. The test subject is Malcolm Besent. This paper reports an independent, successful use of an automated electronic random-number testing system developed by H. Schmidt.

Schmidt, H. Precognition of a quantum process. *Journal of Parapsychology*, 1969, 33, 99–108. See also: H. Schmidt, "Quantum processes predicted?" *New Scientist*, 1969, 44, 114–115, and the editorial comment appearing on p. 107 of the same issue.

McConnell, R. A., Snowdon, R. J., & Powell, K. F. Wishing with dice. *Journal of Experimental Psychology*, 1955, 50, 269–275.

Musso, J. R. & Granero, M. An ESP drawing experiment with a high-scoring subject. *Journal of Parapsychology*, 1973, 37, 13–36. The authors are professors at the National University of Rosario in Argentina. The subject is Dr. J. B. Muratti.

Senare har Adrian Parker bl a nämnt två bra översiktliga böcker, som ganska nyligen har utkommit.

Radin, Dean, *The Conscious Universe: The Scientific Truth Behind Psychic Phenomena*, HarperEdge, San Francisco 1997.

Broughton, Richard, *Parapsychology: The Controversial Science*, Ballantine Books, New York 1991.

Parker säger att det för honom själv allra mest övertygande har varit ett försök där han själv var försöksperson. Han tillägger att utifrån en skeptisk hållning går det alltid att hitta bortförklaringar men att det knappast går att förklara bort *alla* experiment med signifikanta resultat.

Ett par böcker som ger populära med sakkunniga informationer om parapsykologin är:

H. J. Eysenck & C. Sargent: *Övernaturligt*, Bonnier Fakta 1982. R. Targ & H. Puthoff: *Psykets räckvidd*, Askild & Kärnekull 1977.

Är Uri Geller ett bevis?

Försök med ganzfeldmetoden

Försök med ganzfeldmetoden hör till de viktigaste inom parapsykologin. De bygger på en teori att psi-signaler ofta finns i hjärnan men är svåra att förnimma på grund av alla sinnesintryck som medvetandet mottar. Ganzfeldtekniken innebär att man avskärmar försökspersonen från ljud- och ljusintryck. För ögonen placerar man halva pingpongbollar eller liknande och för öronen har man lurar som sänder ett milt brus. En person, som kallas sändaren, "sänder" telepatiskt bilder till en person som befinner sig på en annan plats. De bilder som sänds kan vara fotografier eller videosekvenser, som sändaren alltså ser på och försöker överföra mentalt till mottagaren, vilken hela tiden berättar om de intryck han får. Sedan får mottagaren titta på några bilder eller videosekvenser, kanske fyra stycken, och säga vilken av dem som sändes till honom. En är den rätta, tre är felaktiga.

Om ingen telepati har använts, så skall enligt slumpen var fjärde gissning, 25 procent, vara riktig. Men i en metaanalys av omkring 700 försök, utförda av omkring två dussin forskare i olika länder, har det visat det sig att 37 procent av gissningarna varit riktiga.

Detta är ett mycket signifikant resultat som tyder på att telepati varit verksamt vid dessa försök. (Källa: Internet, Dean Radin.)

För min del menar jag att psi-bevis kan finnas i Jens A. Tellefsens och Nils-Olof Jacobsons internationellt uppmärksammade och troligen upprepbara försök med psi-spåret, www.sokaren.se/INDEX40.HTML. Det är synd att deras experiment, såvitt bekant, inte har upprepats av andra forskare.

Man kan också beakta ett av Martin Johnsons experiment, www.sokaren.se/INDEX94.HTML. Själv menar han att hans försök är "intressant".

The Geller Papers

Rapporter om experiment med Uri Geller finns i boken *The Geller Papers, Scientific Observations on the paranormal powers of Uri Geller*. Redaktör: Charles Panati. Förlag: Houghton Mifflin Company, Boston 1976.

Bland det mest anmärkningsvärda i The Geller Papers torde vara Eldon Byrds uppsats, som beskriver hur Uri Geller deformade en tråd av den ovanliga metallegeringen nitinol, vilken består av ca 55 procent nickel och 45 procent titan. Nitinol har ett "minne" så att om ett föremål därav deformeras, återtar det alltid efter upphettning raskt den form det fick vid framställningen. Geller lyckades paranormalt böja raka nitinoltrådar genom att lätt stryka över

dem – och efter upphettning återtog de inte sin ursprungliga, raka form. Alla försök att få trådarna permanent raka igen misslyckades. Gellers behandling tycks ha suddat ut deras minne. Till detta finns ingen förklaring.

Hos ingenjören Ronald Hawke vid Lawrence Livermore Laboratory skulle Geller försöka förändra eller utplåna det magnetiska mönstret på fyra datakort. Det går inte att påverka kortens programmering genom att gnida dem. Men när två av korten sattes i datorn, sedan Geller behandlat dem, stöttes de omedelbart bort, vilket innebar att programmeringen inte längre var meningsfull. En senare undersökning visade att det magnetiska mönstret hade förändrats.

Hos biofysikern dr Thomas P. Coohill vid Western Kentucky University lyckades Uri Geller återge enkla teckningar, som han aldrig sett, böja metallföremål och påverka en kompassnål. Fastän dr Coohills experiment inte anordnades med sådan noggrannhet att de är bevisande, blev han själv övertygad om att Geller är äkta och ingen illusionist. Ett starkt intryck gjorde det att han såg en sked böjas i sin egen hand. Och två dagar efter Gellers besök började en sockersked att böja sig, vilket den fortsatte med i femton minuter.

Dr Thelma Moss vid UCLA har med kirlianfotografering visat att mental energi synes utgå från Uri Gellers fingrar, när han försöker påverka ett föremål.

De två professionella illusionisterna Artur Zorka och Abb Dickson blev övertygade om att Geller inte använde trick, sedan de utifrån sina kunskaper som magiker gjort noga kontrollerade experiment med tanke på att omöjliggöra trick. Testrummet hade inga fönster eller speglar, endast en dörr, vilken låstes, och endast Geller och de båda illusionisterna var närvarande. "Jag blev verkligen förbluffad av vad som hände", skriver Zorka. Bland annat exploderade i Gellers hand ett nylonförstärkt handtag på en gaffel, tillhörig Zorka, och bitar flög omkring i rummet. Geller hade inte varit beredd på dessa tester och hade inte kunnat göra några förberedelser. Inte förrän efteråt visste Geller att Zorka och Dickson var illusionister. Om han vetat detta under experimenten, hade det kanske varit omöjligt för honom att få några resultat, eftersom han har svårt att arbeta inför illusionister, då dessa i allmänhet har en negativ inställning till honom så att den rätta, förtroendefulla atmosfären saknas. Bland det som Zorka och Dickson inte kunde förklara var att Geller kunde återge en teckning som Zorka endast hade tänkt på och inte ritat på papper. I sin uppsats, som är en officiell rapport till det amerikanska illusionistsällskapet, skriver Zorka och Dickson att det är deras gemensamma uppfattning att fastän de som illusionister kan upprepa vart och ett av Gellers testresultat genom att använda trick som de har kännedom om, finns det enligt vad de känner till inte några trick som kan ha använts för att åstadkomma iakttaga effekter under sådana förhållanden som rådde under försöken.

Illusionisten Leo Leslie i Köpenhamn, specialist på att avslöja bedrägliga medier, anlätades som rådgivare av den danska televisionen, när Geller skulle uppträda i ett program. Han gav instruktioner att ingen ur Gellers sällskap fick vara med i studielokalen och att en kamera alltid skulle vara riktad mot Gellers händer. Ändå syntes Geller visa upp telepati och psykokinesi. Men Leslie var inte övertygad. Från början hade han trott att Geller använde kvicksilver för att göra metaller mjuka så att de kunde böjas. Efter TV-programmet fick han möjlighet att göra några egna experiment med Geller, vilken kunde återge en teckning som Leslie gjort i hemlighet. Och en nyckel som Geller försökte böja, började krökas först när Leslie tagit den i sin hand. Ingen av Gellers vänner var närvarande i rummet under dessa försök. Leslie förklarade att såvitt han

Telepati

Man kan naturligtvis räkna upp en rad vetenskapliga forskare som övertygats om att det paranormala finns. Här bara några få.

"Telepati är nu ett experimentellt fastslaget faktum", skrev C. D. Broad, som var professor i moralfilosofi i Cambridge (död 1971). Han ansåg att de telepatiska fenomenen knappast kan förlikas med den vanliga vetenskapliga synen på sambandet mellan kropp och själ, enligt vilken det själsliga är ett bifenomen till hjärnan. "Dessa fakta är därför av den allra största filosofiska betydelse", fastslog han.

H. H. Price, professor i logik i Oxford, skrev att telepati är något som inte alls borde finnas, om den materialistiska teorin är sann, men telepati finns, och därav följer att det måste vara något allvarligt fel på den materialistiska teorin, hur talrika och imponerande de normala företeelserna än är, som stöder den.

En filosof som tog telepatin på allvar var den framstående professor Henry Sidgwick i Cambridge, som tillhörde grundarna av det engelska sällskapet för psykisk forskning och var dess förste president. I sitt invigningstal 1882 sa han bland annat att det var en skandal att det fortfarande pågick en debatt rörande dessa fenomenens verklighet och att den bildade världen som helhet intog en attityd av otro.

Dessa uttalanden om telepatin återges av professor Sir Alister Hardy i boken "The Challenge of Chance", som skrivits av honom själv, Robert Harvie och Arthur Koestler (Hutchinson of London 1973). Hardy, som är biolog, anser att telepatifenomenet är av oerhört stor betydelse – för vår förståelse av oss själva, av vår verkliga natur och förhållandet mellan medvetandet och hjärnan. Om telepati kan experimentellt demonstreras på ett sådant sätt att resultaten fullt ut accepteras av den vetenskapliga världen, måste detta få en utomordentligt stor betydelse för filosofin, ja även för naturvetenskapen och religionen. Professor Hardy tror att om telepatin räknas in i vårt vetenskapliga vetande, kommer detta att innebära en revolution och få lika stor betydelse som utvecklingsläran.

Hardy understryker att vi lurar oss själva om vi tror att våra nuvarande begrepp om livet och utvecklingen är mer än en ytterst liten del av sanningen; det allra mesta återstår ännu för mänskligheten att upptäcka under en nästan ändlös rad av år. "Vi står bara på tröskeln till förståelse av det levande."

kunde förstå användes inga kända illusionisttrick. En psykolog, som stod i närheten av Geller och iakttog varje hans rörelse, berättade att Geller ritade en blomma redan innan Leslie hade satt pennan på papperet för att rita det föremål som han hade valt (en blomma) och som sedan Geller skulle försöka återge.

Harold Puthoffs och Russell Targs redogörelse för experiment med Geller vid Stanford Research Institute, SRI, Information transmission under condition of sensory shielding, har publicerats i *Nature* 18 oktober, 1974, ss 602-607. Redaktionell kommentar i samma nummer, Investigating the paranormal.

J. Hanlons kritik av Puthoffs och Targs rapport finns i *New Scientist* 1974, 64, 178-185, The Stanford Research Institute Investigation.

Pearce-Prattexperimenten

De så kallade Pearce-Prattexperimenten, som gjordes 1933-1934, brukar räknas till de mest bevisande inom parapsykologin. De utfördes vid Duke University i USA. Försöksledare var J. G. Pratt, som satt i ett rum med två lekar med ESP-kort framför sig.

Varje lek innehöll 25 kort. Pratts och försökspersonen Pearces klockor hade synkroniserats. Pratt lyfte ett kort i taget, tittade endast på baksidan av det, utan att veta vilken figur som fanns på kortet, och lade det sedan ifrån sig med baksidan upp. Enligt ett i förväg bestämt tidsschema tog han fram det ena kortet efter det andra tills de två kortlekarna hade använts. Detta upprepades vid åtminstone 34 olika tillfällen. Försökspersonen Hubert Pearce satt under samma tid i ett annat rum, och hans uppgift var att gissa vilket kort som Pratt hade framför sig.

Det var alltså ett test av klärvoajans – inte telepati.

När experimentet var klart, vände Pratt på de kort han hade använt och antecknade på en lista vilken figur som fanns på dem.

Pratts lista och den lista som Pearce gjort över sina gissningar lämnades till J. B. Rhine innan Pearce och Pratt jämförde sina listor.

Vid de sista tre experimenten var Rhine själv närvarande för att kontrollera hur Pratt gjorde sina registreringar.

Slumpen kan inte förklara det signifikanta resultatet av dessa experiment. Men var det ESP eller någonting annat? Den engelske psykologiprofessorn C. E. M. Hansel, som är en av parapsykologins allra ivrigaste kritiker, utgick från att det måste finnas någon annan förklaring än ESP och åkte till USA för att kontrollera hur experimentet hade gått till.

Det hade gått 26 år sedan experimentet gjordes, men Pratt hjälpte till och gav svar på alla frågor som Hansel ställde. Hansel inspekterade lokalerna, och Pratt påpekade vilka ombyggnader som hade gjorts. Han visade Hansel hur rummen hade sett ut 26 år tidigare. När Hansel inspekterade ett utrymme som inte längre var en del av experimentrummet men hade varit det vid tiden för experimentet, upptäckte han i detta utrymme ett fönster ut mot korridoren. Det hade varit fullt möjligt för försökspersonen eller någon medhjälpare till denne att mot slutet av experimentet, när Pratt vände upp korten för att registrera dem, ställa sig på en stol och titta genom fönstret, vars understa del var belägen över ögonhöjd, 1,83 meter ovanför golvet, och se korten eller de anteckningar Pratt gjorde.

Professor Ian Stevenson reste även han till Duke University för att skaffa sig kunskap om lokalerna. Han hävdar att det är otroligt att Pearce skulle ha stått på en stol i korridoren och tittat genom fönstret. Det skulle ha väckt uppmärksamhet. Hansel svarar att om det var någon i korridoren, så kunde han ha låtit bli att titta just då. Det var nämligen bara under vissa experimentssessioner som det tycktes vara en icke slumpmässig effekt. Under många sessioner blev resultatet slumpmässigt.

Professor Hansel

Hubert Pearce försäkrade Stevenson att han aldrig hade lämnat skrivbordet i biblioteket under dessa experiment och att varken han själv eller någon han kände hade någon kännedom om ordningen hos korten, innan han lämnade listan över sina gissningar till Rhine och Pratt.

Men Hansel anser att om fusk kunde utföras, så utfördes det, eftersom det är enda sättet att förklara resultatet. ESP är enligt hans uppfattning omöjligt. Han har inga bevis för att fusk förekommit. Men han anser att det räcker med att det hade kunnat fuskas vid ett experiment för att detta skall underkännas som bevis.

Hansel har publicerat sin kritik av parapsykologin i en bok, *ESP: A Scientific Evaluation*, som utkom 1967. En reviderad upplaga kom 1980 med titeln *ESP and parapsychology, A Critical Re-Evaluation*.

Källor:

Nils Wiklund: Hansels upptäckter, Sökaren nr 7, 1981.

Elisabet Söderström: Kritiken mot parapsykologin, Sökaren nr 6, 1994.

Homeopati (som hör till ämnet alternativ medicin)

Det har gjorts vetenskapliga undersökningar av homeopatisk medicin. Jag har ingen överblick över området, men har följande informationer från septembernumret 1989 av den seriösa amerikanska tidskriften *Brain/Mind Bulletin*, som tar upp nya tankar.

I *British Medical Journal* 5 augusti 1989 publicerades en rapport om en undersökning utförd vid St. Bartholomew's Hospital i London, vilken gav stöd åt homeopatin. Forskarna E. C. Huskisson, Paul Turner och Peter Fischer testade 30 patienter med en reumatisk sjukdom. Patienterna hade undersökts av en homeopat som hade rekommenderat en viss homeopatisk medicin.

Patienterna fick dels den homeopatiska medicinen, dels placebo (dvs man lät patienterna tro att de fick en verklig medicin) vardera i en månads tid. Varken patienterna eller läkarna visste, när den ena eller andra medicinen gavs. Undersökningen gjordes alltså som ett s k dubbelblindtest.

Det visade sig att patienterna blev signifikant bättre, sedan de fått den homeopatiska medicinen, i jämförelse med placebo. Chansen att slumpen åstadkommit resultatet var mindre än en på tusen.

Flera andra undersökningar av homeopatisk medicin har också gett positiva resultat.

I tidningen *Lancet*, 22 april 1989, tog man upp resultatet av en stor fransk dubbelblindundersökning (149 läkare och nära 500 patienter deltog) där influensavirus framgångsrikt hade bekämpats. *Lancet* beskrev undersökningen, publicerad i *British Journal of Pharmacology* (27:329–335) och kommenterade de uppnådda resultaten i positiva ordalag utan att nämna vilken substans som använts, men gjorde till sist det överraskande tillkännagivandet att den verkliga behandlingen var en homeopatisk medicin.

Hur många seriösa undersökningar av homeopatisk medicin som gjorts vet jag (SM) inte. Men det ovanstående visar att Dan Larhammars påstående i Horisont Uppsala – se sidan 32! – att homeopati är utan verkan är minst sagt tvivelaktigt.

Skepticismen

Skeptikern Mario Bunge:

”De av oss som ifrågasätter tron på andar, reinkarnation, telepati, klärvoajans, psykokinesi, slagrutan, stjärnornas inflytande, magi, häxkraft, ombordtagaden på UFOs, grafologi, psykisk kirurgi, homeopati, psykoanalys och liknande, kallar oss ’skeptiker’. Genom att göra detta vill vi markera att vi ansluter oss till Descartes berömda metodiska tvivel. Detta är endast en inledande misstro mot märkvärdiga iakttagelser, tankegångar och rapporter. Det är inte så att skeptiker är fördömsfulla, när det gäller märkliga händelser, men de vill ha dem bekräftade genom nya rön eller förnuftsresonemang, innan de erkänner att sådana händelser är verkliga. Skeptiker godtar inte naivt vad de först ser eller tänker; de är inte godtrogna. Inte heller lider de av *neofobi*, är rädda för det nya, okända. De är endast kritiska, de vill se bevis innan de tror.”

Källa: Tidskriften *Skeptical Inquirer*, sommarnumret 1992. Bunge är vetenskapsteoretiker.

Kommentar

Begreppet bevis är inte entydigt. Det kan ha litet olika innebörd i olika sammanhang. Adrian Parker framförde till Sökaren för några år sedan att det är viktigt att skilja mellan bevisindicier (*evidence*) och absolut bevis (*proof*). Absoluta bevis finns bara inom matematik och logik, fastslog han.

Inom parapsykologin finns alltså bevisindicier.

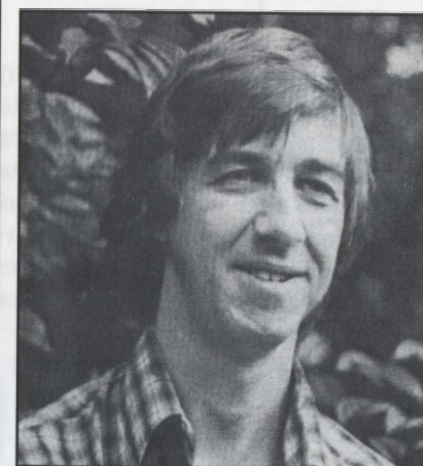
Man skall också inse att det finns en skillnad mellan de bevis som är giltiga för gemene man, när det gäller exempelvis paranormala fenomen, och de bevis som gäller inom vetenskapen. Det som är fullt övertygande bevis för en sökande människa, räcker inte inom vetenskapen. Men det betyder inte att den enskildes bevis och egna erfarenheter har någon nämnvärd svaghet. Och det betyder inte att man bör uppskjuta ett erkännande av något paranormalt till dess full vetenskaplig bevisning föreligger.

För den som inser att inte bara vetenskapliga experiment har relevans i bevisfrågan vill jag hänvisa till bokförläggare Sune Stigsjöös experiment med Olle Jönsson, www.sokaren.se/INDEX72.HTML. Full säkerhet ger dessa experiment inte, men en rimlig visshet. Det finns egentligen ett enda skäl att på allvar tro att Stigsjöö blev lurad eller att han inte korrekt har rapporterat om de många experimenten, och det är åsikten att sådana fenomen inte ingår i verkligheten. Men vetenskapligt bevisande är dessa försök naturligtvis inte.

Det är inte klokt att skjuta ifrån sig mycket av det som visar på existensen av paranormala fenomen med motiveringen att det endast är vetenskapliga bevis som räknas. För envars behov av bevis räcker det fuller väl med övertygande journalistiska rapporter och människors trovärdiga redogörelser för egna upplevelser.

SM

Scientismen en fara

Psykologen och parapsykologen professor Charles T. Tart framhåller att det finns slående paralleller mellan dogmatisk religion och de trosartiklar som bildar kärnan i scientismen, en vetenskapstro med materialism som en grundläggande

tes.

Tart understryker att scientism har varit en oerhört viktig faktor, när den moderna världsbilden skapats. Han syftar inte på den process av sökande och finnande som är sann vetenskap, utan på en materialistisk filosofi som hårdnat till dogmer och klär ut sig till verklig vetenskap för att dra fördel av den senares anseende.

Charles Tart menar att scientismen i verkligheten redan har tillbakavisats av vetenskapen själv, bland annat av parapsykologin. Han understryker att vetenskapen, när den är som bäst, disciplinerar vårt tänkande, främjar mänsklig utveckling och håller en ifrågasättande inställning vid liv. Men dess goda namn kan också åkallas i ett nevrotiskt försvar av en gammal världsbild för att avvisa nya upptäckter, vilka upplevs som emotionellt besvärliga. Med vetenskap menar man då de åsikter om verkligheten som för tillfället är gällande i den vetenskapliga världen – utan beaktande av att den vetenskapliga bilden av verkligheten ständigt ändras genom ny kunskap.

Scientism uppkommer när den sanna vetenskapliga öppenheten upphör och ersätts av dogmatism.

Tart anser att parapsykologin i hundratals laboratorieexperiment har visat, bortom varje rimligt tvivel, att telepati, klärvoajans, prekognition och psykokinesi är verklighet, vilket kullkastar en materialistisk uppfattning av världen.

Som kärnan i scientismens credo utpekar Tart följande:

Tro på ett materiellt universum som styrs av bestämda naturlagar samt av den blinda slumpen. Tro att universum inte har en skapare och inte har ett syfte, en mening eller en bestämmelse. Tro att alla idéer om Gud eller gudar, upplysta varelser, profeter, frälsare, ickefysiska varelser eller krafter är övertro och illusioner. Tro att medvetandet är samma som vissa fysiska processer och har uppkommit av en slump som följd av blinda fysiska krafter.

Källa: *Brain Mind & Common Sense*, februari 1993.

Front mot ovetenskap och lurendrejeri

– Naturens mirakel är tillräckligt fascinerande utan att vi behöver koka ihop ovetenskapliga förklaringar. Dan Larhammar, professor i molekylär cellbiologi och ordförande i föreningen Vetenskap och Folkbildning, arbetar för en konsumentupplysning på vetenskaplig grund.

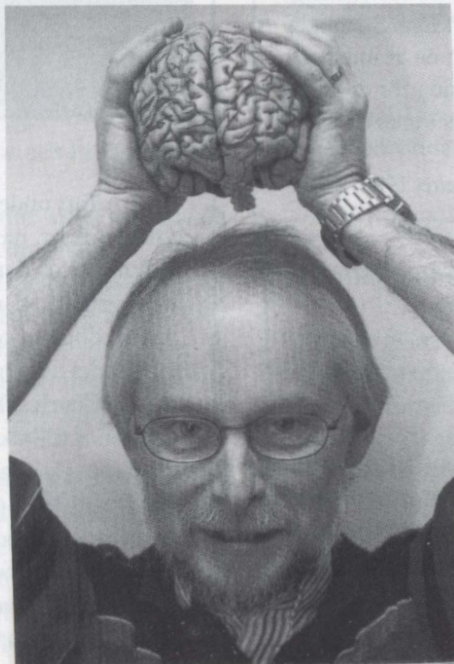
Mirakelmediciner mot håravfall, homeopati, healing, zonerapi, astrologi och bantningsmetoder baserade på blodgrupp; listan på ovetenskapliga geschäft kan göras lång.

– Att man kan tjäna pengar på sånt är den enda dokumenterade effekten, konstaterar Dan Larhammar. Föreningen Vetenskap och Folkbildning, som samlar forskare och vetenskapsjournalister från många områden, bildades för 20 år sedan med uppgift att bekämpa föreställningar och fenomen som saknar vetenskaplig grund. Föreningen ger också ut tidskriften Folkvett med fyra nummer om året.

Alla fenomen kan inte förklaras vetenskapligt men vetenskapen erövrar hela tiden sådant som tidigare synts gåtfullt. Föreningens medlemmar försöker genom föreläsningar, artiklar och

expertutlåtanden föra ut vetenskapliga argument där det faktiskt finns sådana.

– Till exempel kan utanför-kroppenupplevelser till stor del förklaras av fysiologiska förändringar i hjärnan och ögat som uppstår vid syrebrist. Dan Larhammars forskningsområde handlar bland annat om hjärnans signalsubstanser.

– Vi ser oss i första hand som konsumentupplysare. På det alternativ-medicinska området finns gott om exempel på hur man cyniskt försöker exploatera människor som är sjuka och svaga. Och varför söka sig till verkningslös alternativ-medicin i de fall det finns skolmedicin som fungerar?

Boten för pseudovetenskapliga förvillelser är upplysning. Det är viktigt att forskarna på olika sätt aktivt informerar om vad som är vetenskapligt hållbart och om de vetenskapliga metoderna för att få fram ny kunskap. Det är ett problem att media så lätt hakar på pseudovetenskapliga förklaringar, menar Dan Larhammar.

Dan Larhammar forskar om hjärnans signalsubstanser.

Horisont Uppsala 2003 (ett sammandrag av en intervju i Upsala Nya Tidning)

Foto Rolf Hamilton/UNT

Horisont Uppsala är ett årsmagasin som ges ut av Uppsala universitet. I utgåvan för år 2003 finns ovanstående intervju med Dan Larhammar. Den är en av tre artiklar som handlar om *forskaren som folkbildare*. Professor Larhammar anses tydligen väl ha förstått universitetets folkbildande uppgift, som är att tala om för oss fåkunniga vanliga människor hur det faktiskt förhåller sig med vissa saker, alltså vad man har forskat fram.

Men det finns väl grundade andra uppfattningar i de ämnen som Dan nämner. Han talar om ovetenskapliga geschäft, men det är ett misstag.

Att healing är ett verkligt fenomen vet vi. Det finns en stor mängd mänsklig erfarenhet på området samt forskning. Se på Internet, t ex www.altomhealing.no/hres702.htm, och Sökaren 6/2002, s 29.

Homeopati är ju en medicinsk metod som har stor utbredning världen över och gott anseende på många håll.

Astrologin tycks kunna innehålla sanning; många har erfarit detta. Men den

stämmer inte med dagens naturvetenskapliga världsbild, vilket medför att många akademiker lättvindigt helt avfärdar den som vidskepelse.

Dan har alltför enkelt bildat sig en negativ uppfattning om vissa företeelser, utan att visa något genuint intresse.

Han tar lätt till sig den världsbild som idag dominerar inom naturvetenskapen. Men en hel del skepsis vore där på sin plats. I en inte alltför avlägsen framtid kan den världsbilden ha övergetts, liksom tidigare den kristna bilden av universum lämnades. Vetenskapssamfundet tvingas ju ibland att justera sin bild av världen, under starkt motstånd från dem som hänger fast vid det gamla.

Dan gör gällande att ut ur kroppenupplevelser "till stor del" kan förklaras av fysiologiska förändringar i kroppen. Men i verkligheten finns iakttagelser som tydligt pekar på att medvetandet gjort korrekta observationer utanför kroppen. Denna kunskap kan Dan inte ta till sig, eftersom den strider

mot hans världsbild.

Han talar om att många som är verk-samma inom alternativmedicinen cyniskt utnyttjar sjuka. Men säkert är det stora flertalet alternativmedicinare ärligt övertygade om sina metoders effektivitet – liksom legitimerade läkare tror på sina piller. Och många sjuka går naturligtvis till alternativ-medicinen först när skolmedicinen inte har fungerat för dem. Dessutom är det ju så att man bör vara synnerligen försiktig med skol-medicinens syntetiska (konstgjorda) mediciner, som ger biverkningar, inte sällan svåra sådana. Många patienter på lasarett är där eftersom de blivit sjuka av mediciner som deras läkare skrivit ut.

Dan Larhammar har, liksom så många av nutidens akademiker, fastnat i en ateistisk-materialistisk-mekanistisk verklighetsbeskrivning, som för många människor inte är trovärdig. Det finns nog en universums skapande intelligens. Denna kallas ibland för en högre makt.

SM

Dan Larhammar replik

Hej Sven!

Ditt påstående att jag inte visat "något genuint intresse" för de pseudovetenskapliga företeelser som jag kritiserar är synnerligen märkligt. Få forskare om ens någon i Sverige har intresserat sig så mycket för detta som jag. När jag diskuterar med alternativ-medicinare visar det sig ofta att de har betydligt mindre kunskap och vetskap än jag om de studier som är gjorda, även när det gäller deras egna favoritmetoder.

Du skriver i din kommentar "att man bör vara synnerligen försiktig med skol-medicinens syntetiska (konstgjorda) mediciner, som ger biverkningar, inte sällan svåra sådana". Som du mycket väl vet manar även jag till försiktighet när det gäller användning av många läkemedel, jag klargjorde detta för dig när vi talades vid på telefon. Jag tycker det är djupt orättfärdigt av dig att med din kommentar ge läsaren intryck av att jag skulle vara av någon annan åsikt. På samma sätt bör man naturligtvis vara försiktig med de naturläkemedel som har allvarliga biverkningar, exempelvis johannesört som kan motverka effekten av både waran (blodförtunningsmedel) och p-piller. Även vitaminer har biverkningar, inte minst A-vitamin.

Vitaminer i högdospreparat är som du säkert vet syntetiska och det finns ingen principiell skillnad mellan kemiska substanser som renats från en naturlig källa jämfört med dem som framställts med kemisk syntes, det avgörande är att substansen i fråga är intakt och fri från förorenande substanser. Det kan vara mycket svårt att få fram tillräckliga mängder C-vitamin från naturliga källor, därför är högdospreparaten av kemiskt ursprung. När det gäller humant tillväxthormon är risken med naturligt framrenad substans att den kan vara kontaminerad med smittoämnen från de avlidna personernas hypofyser. Ett flertal personer med dvärgväxt som behandlats med sådant tillväxthormon har dött i Creutzfeldt-Jakobs sjukdom pga prioner varför man idag uteslutande använder biosyntetiskt tillväxthormon.

Det jag och många i VoF kritiserar är när argument framförs som om de vore vetenskapligt underbyggda trots att inga välgjorda vetenskapliga studier styrker tesen, dvs i ett falskt skimmer av vetenskaplighet. Detta är synnerligen vanligt för inte minst bantningspreparat. Håller du inte med om att falsk marknadsföring är oetisk och till

och med brottslig?

Artiklarna som är samlade på webbsidan har tydligen varken du eller den som sammanställt dem läst med någon större noggrannhet. Vem som helst med en smula erfarenhet av vetenskap upptäcker genast följande:

Flera av referenserna är enbart abstract eller vetenskaplig korrespondens (ej originalstudier) eller avhandlingar (som ej genomgått granskning före publicering), andra är översiktsartiklar. Nästan alla är publicerade i tidskrifter med synnerligen lågt vetenskapligt anseende och låga vetenskapliga krav.

Följande studie drar slutsatsen att healing *inte* hade någon effekt: Abbot NC, Harkness EF, Stevinson C, Marshall FP, Conn DA, Ernst E.: Spiritual healing as a therapy for chronic pain: a randomized, clinical trial.

Även följande studie drar slutsatsen att healing inte hade någon effekt: Harkness EF, Abbot NC, Ernst E. A clinical trial of distant healing as a therapy for warts. M Dixon (1998) skriver att studien inte kan skilja mellan specifik effekt av healing och ospecifika effekter som avslappning.

Hammarströms studie är gjord på en handfull patienter och såvitt jag vet fortfarande inte publicerad (jag har varit i kontakt med de inblandade vid flera tillfällen).

Dan!

Betr. hemsidan www.altomhealing.no, så har du två skäl att beteckna den som pseudovetenskap.

1. Ett par av rapporterna, som nämns, säger att healing *inte* har någon effekt.
2. Det stora flertalet av rapporterna är inte publicerade i de mest ansedda medicinska tidskrifterna.

Men det är väl så att det är svårt att få vetenskapliga rapporter om ovanliga fenomen, som tycks strida mot en etablerad världsbild, antagna i de viktigaste (och konservativa) vetenskapliga tidskrifterna. Detta betyder naturligtvis inte att dessa artiklar generellt har ett lågt värde. Där kan säkert finnas en hel del av betydelse. Flera av artiklarna är från sjukskötersketidningar (sammanställaren är sjuksköterska). En är från Läkartidningen, ett par från Journal of Scientific Exploration, som jag tidigare haft och känner till, i övrigt säger mig namnen

E. Targ har gjort märkliga och kontroversiella studier. Genom ödets ironi dog hon själv i den mycket sällsynta sjukdom som hon studerade.

Studierna av "faith healing" som fått mycket uppmärksamhet i media i USA under senare år har mött kraftig kritik. Om du önskar kan jag skicka några av dessa kritiska analyser till dig.

Således är den webblänk du anger ett typiskt exempel på pseudovetenskap eftersom den inkluderar artiklar som motsäger en effekt av healing, men läsare får av ingressen intrycket att artiklarna stöder healing: "I USA omtales healing som den mest dokumenterade av de alternative / komplementære behandlingsformer".

Låt inte din vilja att tro göra att du fullständigt glömmer bort din förmåga till kritiskt ifrågasättande.

När jag nu gjort denna granskning hoppas jag du inser att jag hyser ett genuint intresse.

Mvh
Dan L.

Dan Larhammar, Professor
Dept of Neuroscience
Unit of Pharmacology
Uppsala University

på tidskrifterna m m ingenting. Vad man ser är att det finns ett stort antal rapporter om healingstudier. Nästan alla torde ha gett ett positivt resultat.

Dr Daniel J. Benors bok *Spiritual Healing* är en översikt över healingforskningen, vilken fått beröm av flera personer som jag menar är kunniga och intelligenta.

Jag anser också att du alltför ensidigt riktar in dig på vetenskapliga studier, när det gäller paranormala företeelser. Det finns övertygande redogörelser i tex böcker, tidningar och tidskrifter för olika former av paranormala fenomen, bl a healing.

De som praktiserar alternativ medicin och healing kan också självklart ha egna kliniska erfarenheter, som är avgörande för dem. Jag har hos mig själv tydligt erfarit att healing kan verka, och detta betyder mycket för min bedömning. Det ger mig ett vetande.

Vänligen
Sven M.

Vad har "skeptikerna" att bidra med?

Skeptikerna sprider den falska föreställningen att parapsykologin är en pseudovetenskap. Men parapsykologin är ett forskningsområde, där forskare med vetenskaplig utbildning inom olika områden är verksamma. Parapsykologernas internationella organisation, Parapsychological Association, www.parapsych.org, är sedan 1969 medlem av American Association for the Advancement of Science, den internationella sammanslutningen av vetenskapsare. De är alltså accepterade som en del av vetenskapssamfundet.

Skeptiker gör gärna gällande att vetenskapen kommit fram till att paranormala fenomen knappast finns, men detta är inte riktigt. Vetenskaparna på området, parapsykologerna, har inte kommit fram till en så negativ slutsats.

Vi vet att psi finns. Det är meningslöst att förneka det. Men finns regelrätta bevis?

Om man kräver helt övertygande bevis från experimentell eller annan parapsykologisk forskning, kan man nog nästan alltid göra gällande att det finns brister i bevisningen. Det kan finnas någon liten detalj som tycks kunna ge utrymme för fusk eller för misstag i slutsatserna och som gör att bevisningen inte framstår som absolut vattentät.

Men man skall inte skjuta upp ett godtagande av psi-fenomen till dess full vetenskaplig bevisning föreligger. Det går utmärkt väl att dra slutsatser utifrån det vetenskapliga material som finns idag – och i viss mån av egna upplevelser, av vad andra berättar och av journalistiska reportage.

När vi säger att psi finns – skriver på Internet en grupp amerikanska parapsykologer, medlemmar i en statlig utredning för att utvärdera psi-forskningen – så grundar vi detta på en allt mer omfattande statistik, vilken ger goda, vetenskapliga belägg för upprepbara anomalier. Således kan man idag hävda att ESP, prekognition, telepati och PK finns. ESP kan demonstreras i upprepade experiment, men resultatet

tenderar att bli svagt när enkla geometriska symboler används som målbilder. Fotografier och videobilder ger ofta mycket bättre resultat. Och en del tyder på att man får ännu bättre resultat när man arbetar med platser i verkligheten, dvs inte fotografier av dem.

Det har också visats att psykokinesi finns, skriver parapsykologerna. När försökspersoner fokuserar sin uppmärksamhet på mekaniska eller elektroniska apparater med slumpvisa fluktuationer, så förändrar sig fluktuationerna på ett förutsägbart sätt.

I sin bok *The Conscious Universe* (1997) har dr Dean I. Radin en summering av ganzfeldforskningen. Han meddelar att 1974-1997 har omkring 2550 experiment med ganzfeld-metoden rapporterats i minst

Skeptikernas metod för att lura sig själva är att kräva absolut övertygade vetenskapliga bevis. Detta gör att de ständigt kan skjuta ifrån sig ett erkännande av det paranormala, eftersom det nästan alltid finns möjlighet att förneka att ett experiment har gjorts på ett helt tillfredsställande, felsäkert sätt.

Är det då inte vetenskapliga undersökningar som bör göras för att få vetskap? Jo, men det är inte det enda. Man måste också kunna se på andra former av mänsklig erfarenhet. Men sådant avvisar skeptikerna med motiveringen att det inte rör sig om vetenskap, det enda som de anser räknas.

40 publikationer av forskare över hela världen. Efter en metaanalys 1985 upprepades försöken under sex år med hänsynstagande till påpekanden från skeptiker. Samma positiva resultat kom fram som tidigare.

Slutsatsen är att psi är en realitet.

Om man sedan vid sidan av ganzfeldresultaten lägger resultaten av drömtelevationsexperimenten från 1960- och 1970-talet, resultaten av försök med ESP-kort från 1880-talet till 1940-talet, Upton Sinclairs experiment 1929 samt tidigare studier av tankeöverföring, så finner man att samma effekter åter och åter har rapporterats av olika generationer av forskare, som använt allt mer rigorösa metoder.

Så långt Dean Radin.

Det finns ett *bevismönster*, när man tittar på experiment av liknande slag.

Sedan kan man tillägga att laboratorieexperiment hittills bara visat ganska svag psi. Parapsykologerna borde alltmer gå över till att studera kraftiga spontana fenomen, som rapporteras, till exempel skedar som böjs.

Hur stor procent av de parapsykologer, som är att räkna med, som anser att bevis för psi föreligger, vet jag inte. Men man ser ofta uttalanden att tillräckliga bevis finns.

Jag har haft uppfattningen att det är bra att det finns skeptiker, personer med en konservativ syn, som tittar kritiskt på sådant som inte tycks stämma med vad som är gammalt och vant inom vetenskapen och livssynsområdet. (Både gamla och nya tankar bör granskas kritiskt.) Och den åsikten har jag fortfarande, men med större tvekan än tidigare. Jag ser ju hur skeptiker framträder i media med uttalanden som grundas i okunnighet och därmed lurar människor.

Flera inom vårt intresseområde är angelägna om att ha ett gott förhållande till skeptikerna och tänker rentav att de kan ha något att lära av dem. Men

det lyser mig ständigt i ögonen hur fördomsfulla dessa människor är.

Jag har haft den amerikanska tidskriften *Skeptical Inquirer* sedan den startades för många år sedan. Och jag byter till mig de svenska skeptikernas tidskrift *Folkvett*. Jag vill ta del av skeptikernas tankar. (De allra flesta skeptiker däremot intresserar sig inte för informationer av den typ som vi ger i *Sökaren*.)

Jag vill jag veta, och för övrigt göra realistiska bedömningar. Jag vill se verkligheten som den är. Och jag har bland annat funnit att det paranormala faktiskt tillhör verkligheten. Ingen klok kan betvivla detta.

SM

Farlig reinkarnation eller befriande regression?

Jag tycker att det är orättvist att tala om "Den farliga reinkarnationen" [1]. Nils-Olof Jacobson tar i sin artikel upp fall som är sällsynta. Det finns få människor i samhället som i samband med en psykisk predisposition hakar upp sig på reinkarnationstron och utvecklar ett mera eller mindre psykotiskt tillstånd kring denna. Detta har ingenting med en reinkarnationsterapeuts vardag att göra.

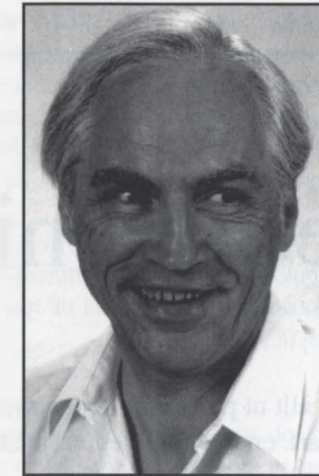
Själv har jag sedan 1980 sannolikt gjort omkring 3000 regressioner, men inte i något fall har mig veterligen någon sådan psykos uppstått. Tvärtom: människor har blivit fria från sina problem och genom detta många gånger också blivit psykiskt friskare! I ett fall sände en väninna, som är psykiater och neurolog, en patient med borderlinepsykos till mig. Patienten blev frisk och behövde inte längre psykofarmaka! Väninnan sade dock: "Jag vågar inte sända flera patienter till dig, för jag kunde få problem med läkarsällskapet." Det hade i det sammanhanget tydligen lyckats för bra...

Som Nils-Olof Jacobson skriver i sina "Eftertankar" [2] har en regressionsupplevelse en läkande potential som i somliga fall kan verka nästan mirakulös: "Det märkliga är då att just denna konstruktion har en så stark läkande kraft, så att långvariga och svåra problem ibland löser sig definitivt efter en enda session".

Eftersom just denna upplevelse, att svåra problem ofta löser sig med en enda session, hör till min ständigt upprepade erfarenhet, tar jag detta faktum som ett starkt indicium för att upplevelsen *inte är en konstruktion!* Så enkelt kan det inte vara! Det är för långsökt att anta, att den upplevda och befriande orsaken till ett därmed löst problem endast är en konstruktion. Det måste ligga mycket mera bakom! Problemet är snarare, att en rädsla för att inte längre tas på allvar i vetenskapliga kretsar leder till en överdriven försiktighet i tolkningen, så att man går runt reinkarnations-tanken som katten kring het gröt...

Tror man övertygat på reinkarnationen, har man också rätt att arbeta med den som hypotes (som resultaten bekräftar!). Jag sticker inte under stol med min övertygelse när jag med regressioner söker hjälpa människor, och de kommer till mig just därför att de själva har samma tro. Varför skulle vi då leka kurrageömma med reinkarnationstanken?

För att återkomma till "Den farliga reinkarnationen" är den inställning som artikeln presenterar nästan att jämföra med "Den farliga mjölken". Det finns de som genom sin fysiologi blir sjuka av mjölk. Naturligtvis finns det ett fåtal människor som råkar i psykiskt rubbad tillstånd av nästan vad som helst som

Jan Erik Sigdell

har med parapsykologi, esoterism, metafysik och religion att göra. Men dessa fenomen kan likväl inte bara på grund av detta betecknas som farliga! Problemet är bara: tål man inte mjölk, dricker man den inte; tål någon inte andliga tankegångar, är det svårt att få honom att avstå från dem.

Min bok [3] handlar först om reinkarnation, men är fr. a. en lärobok i att med regression hjälpa människor, vilket tydligen en och annan har förbisett. Tyvärr finns det motståndare som kastar ut barnet med badvattnet och menar: istället för att underkasta sig en sådan terapi borde man hellre avstå från att lösa sina problem...

Jan Erik Sigdell

1. Nils-Olof Jacobson: "Den farliga reinkarnationen", *Sökaren* 3/03, sid. 26-28.
2. Nils-Olof Jacobson: "Eftertankar", *Sökaren* 3/03, sid. 28-29.
3. Jan Erik Sigdell: *Emotionell befrielse genom regression*, Solrosen, Västerås, 1997.

Svar:

Jag vet inte varför Jan Erik Sigdell känner sig angripen av artikeln, där jag ju inte säger ett enda ord om reinkarnationsterapi eller terapeuter. Tvärtom uttalar jag mig i efterskriften positivt om sådan terapi. En annan sak är att en framgångsrik terapi inte bevisar att terapeutens eller patientens föreställningar om reinkarnation är riktiga – det kanske fungerar på ett helt annat sätt än vad våra hjärnor kan begripa. Självklart menade jag inte heller att reinkarnation är farlig. Det vore ett meningslöst påstående eftersom vi inte ens vet om den finns. Vad den lite tillspetsade rubriken avsåg med "farligt" (i betydelsen ohälsosamt, med risk för psykiska störningar) var ett övermått av engagemang i tidigare förmodade inkarnationer.

Nils-Olof Jacobson

VI TÄNKTE SÅ LIKA

Jag samtalade med Gud härom natten och han visade på kraften i ett enat folk och törsten efter det och när jag ett sekundknäpp förstod min del i alltet släppte all oro, all ångest för det lilla.

Min del är allas del.

Allas del är min.

Och när människor förstår kommer det att synas i deras ansikten

och en ny värld

kommer att växa fram

med de medel som är våra.

Och när människor förstår

kommer kärleken att blomma

likt den första röda blomman

som andades vår jord

och vi kommer att möta varandra

ur det ursprung som alla bär

och i dagar och nätter

är vi alla lika

och de måsten vi satt upp

är kastade till illusionerna

och den ångslan vi trodde

följer samma väg.

Jag samtalade med Gud härom natten

vi tänkte så lika

som om vi var ett

som om vi är ett.

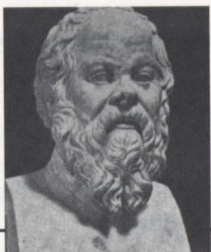
Lotta Ahlgren-Svensson

SJÄL

Själ har ingen hud därför får den stora sår och dess smärta kroppens vida övergår

Själ har ingen hud det ger den sår i yttervärlden men inget skiljer den från Gud

Åsa Freij

Cafe Sokrates

Livets mening

Varför finns världen? Vad går allt ut på? Finns det en mening med allt, en mening med människans liv som art, en mening med varje enskild människas liv?

Sökorden *meaning of life* kan på nätet ge över 600 000 träffar, och orden *livets mening* ger över 3 000 träffar.

På en hemsida finner vi följande:

"Psykiatern Viktor Frankl sade: 'Strävan efter att finna en mening med livet är den primära drivkraften hos människan. /.../ Det finns ingenting i världen, vågar jag säga, som så effektivt skulle kunna hjälpa någon att överleva även de värsta förhållanden som vetskapen om att det finns en mening med livet.' "

Frankl visste vad han talade om; han hade suttit tre år i nazistiskt koncentrationsläger.

På en hemsida citeras poeten Bo Bergman:

"Livets mening är att leva och inte fråga varför..."

En Rut Bucht menar "att älska är livets mening".

Åke Gustafsson, som skrivit "Harmoni i atomåldern", citeras:

"Låt mig först som sist spika tesen att meningen med människolivet inte kan vara mycket annorlunda än meningen med ormens liv, vägglusens liv, blommans liv vid väggkanten. Det är bara en gradskillnad, ingenting mera."

Fast när vi ser på universum, finner vi en evolution, en utveckling. Vi upptäcker att evolutionen har börjat med de minsta tänkbara varelser, encelliga organismer, och nu har frambragt människan, som är den högst stående varelse vi känner till. Livet i universum har beskrivit en utvecklingsväg uppåt, mot allt mer intelligenta, allt mer medvetna, allt mer andliga varelser. Det kan mycket väl vara universums mening att skapa allt högre former av liv.

Fruktansvärd är människans tillvaro och helt utan mening.

Friedrich Nietzsche

Nätet uppvisar naturligtvis ett otal bestämda svar på frågan om livets mening. Trosgrupper, stora som små, har sina skilda svar.

En person fick av sin mamma Shirley McLaines bok "Ut på yttersta grenen", där författaren bl a berättar om ett svenskt medium vid namn Sture Johansson, genom vilken en ande som kallade sig Ambres talade. "Där fann jag vad jag sökt. Ambres hade svaren på alla mina frågor."

Man kan undra om det finns en högre makt som har en avsikt med våra liv, alltså en personlig Gud. Eller om det kan vara så att det finns en opersonlig Kraft, som är upphovet till allt – eller bara kemiska och mekaniska processer.

"Gud är död", ansåg filosofen Friedrich Nietzsche. Han menade förstås att det inte finns och aldrig har funnits någon verklig Gud, bara tro på en Gud, och den är nu död.

Men begreppet Gud finns kvar. Många människor, kloka och mindre kloka, bildade och mindre bildade, anser att Gud finns – ja, flertalet människor på jorden tror på Gud. Fast meningarna är delade om vad Gud är. För några är Gud en kärleksfull

Livets mening är – livet.

himmelsk fader, för andra en fruktansvärd, krävande potentat, för åter andra universum eller världsgunden. Ja, envar skapar nog sin gudsbild utifrån sin egen personlighet.

Säg mig vilken Gud du har, så skall jag säga dig vem du är...

I SvD 22/12 1999 skrev Anders Haag under rubriken "Vilsna svenskar letar efter livets mening" bl a att Gud, eller de traditionella gudsbilderna, är på väg att tyna bort och att vi svenskar är det mest sekulariserade folket i världen. Forskning visar att allt färre tror på en personlig gud, i klassisk kristen bemärkelse.

Carl-Reinhold Bråkenhielm, som är livsåskådningsprofessor, säger att på frågan "tror du på Gud?" svarar knappt hälften av svenskarna ja. Men om de får svarsalternativ som "jag tror på en personlig Gud", "jag tror på en högre makt eller kraft" eller "Gud är något inom oss snarare än utom oss", så väljer de flesta det sista alternativet, och bara en fjärdedel svarar att de inte tror på något slags Gud.

"Man skulle kunna beskriva den stora majoriteten som trevande, sökande människor", säger Bråkenhielm – enligt Anders Haag – och han tillägger att intresset för stora livsfrågor och frågor om livets mening har ökat.

Men även om frågan vilken mening, om någon, som finns i universum, inte kan besvaras med någon säkerhet, så kan envar alltid skapa en mening med sitt eget liv.

Meningen kan vara familjen, arbetet, huset, att bygga hälsa, att arbeta för en ideell förening, vara en god granne, tjäna pengar, bli känd, ha makt, samla kinesiskt

porslin, öletiketter eller snusdosor, titta på TV, spela på travet, ge ut en tidskrift, måla tavlor, spela schack, läsa böcker...

Förr i tiden, när de allra flesta fick slita och släpa för att klara livet, kunde tron på Gud vara en tröst och ge en mening. Idag, när livet för många är lättare, behövs inte Gud, dvs livsmening, lika mycket, men behövs ändå.

Frida Berglund har på nätet en längre artikel med rubriken "Frågan om livets mening". Hon skriver bl a om den franske naturvetenskapsmannen Jacques Monod, som menar att biologin är grunden för alla religioner och filosofiska system. Han vill att människan skall vakna upp och inse att hon är ensam och att hennes liv saknar mening. "Detta världsallt är dövt för hennes musik, likgiltigt för hennes förhoppningar, hennes lidande och hennes brott."

Frida Berglund skriver också att hennes eget behov att finna ett svar på frågan om livets mening bottnar i en stor rädsla för döden. "Det är smärtsamt att inse", skriver hon, "att verkligen förstå, det oundvikliga faktum att man en gång ska dö och därmed sluta existera. /.../ Dödsångesten är inte lätt att handskas med, eftersom det inte finns några säkra svar." Inerster inne hoppas hon att det finns en fortsättning av något slag efter livet på jorden.

Martin Wirdby citerar Leo Tolstoj: "Hur kan det finnas en mening med mitt liv, när jag ändå till slut måste dö?" Han kommenterar:

"Ett enkelt svar och en alternativ syn på Tolstojs fråga är att säga att allt har en mening om människan väljer att tillskriva det en mening. Livet har en mening, döden har en mening, diskussionen eller författandet om meningen har en mening om du, som människa, tillskriver detta en mening. Människan är fri och har total frihet att tillskriva allt som hör livet till en mening. Människan kan också om hon vill, eller saknar en vilja att överleva, se livet som meningslöst, vilket i sin tur kan medföra att livet inte fylls med de gåvor eller möjligheter till lycka, som livet väntar av mig."

Det mesta på detta uppslag är hämtat från Internet.

Enligt humanismen finns det vissa värden som är viktiga för alla människor. Det är kunskap, upplevelsen av skönhet, lycka, glädje och harmoni. Människor emellan ska det finnas kärlek, vänskap, repsekt, hänsyn och tolerans.

Frida Berglund

Livets mening för mig är att få känna lycka, att trivas, att älska och att bli älskad.

Modesty

Med mening kan vi avse att det finns en högre makt som har intentioner med våra liv.

Niclas Bjälkenborn

Man skulle kunna säga att meningen med livet är att "leva livet" – och göra det bästa möjliga av det... att ha roligt, att älska... att dö lycklig och att dö med ett gott samvete, omgiven av vänner. Visst kan man säga det – och det är en vacker tanke. Men om det är meningen med livet vet jag inte.

Tommy

Man behöver något att tro på, något som man kan ha helhjärtad entusiasm för. Man behöver känna att ens liv är meningsfullt, att man behövs i denna värld.

Hannah Senesh

Upplevelsen av mening med livet har en helande kraft.

Viktor Frankl

Här är ett test för att se om din uppgift på jorden är avslutad. Om du är vid liv, är den inte det.

Francis Bacon

Meningen med livet enligt en buddhistisk sajt

Det är din egen uppgift att se till att livet blir meningsfullt. Ingen annan kan göra det åt dig. Ingen annan människa kan heller fylla platsen som "livets mening". För vad händer om den människan försvinner ur ditt liv? Livets mening kan, vare sig du är buddhist eller inte, vara att utveckla "de fyra subtila egenskaperna": gränslös vänskaplig kärlek, gränslös medkänsla, gränslös osjälvisk kärlek, gränslös jämvikt

Från två av Sökarens läsare:

Meningsfullt liv

Lev, lek, älska, skapa och dela med dig!

Eva Jagrell

Livet kan aldrig bli riktigt meningsfullt om man lever med tanken att man har ett enda liv, livet här och nu. Det finns människor som inom sig VET att vi inte utplånas, när vi "dör", utan att det finns liv efter detta. För dem är livet meningsfullt.

Det finns människor som inom sig VET att vad de gör mot sina medvarelser – djur och människor – kommer tillbaka till dem själva som verkningar, likt en bumerang, om inte i detta liv, så i nästa.

Marja Savola

Enligt en indisk tanke är livets mening och mål att inse sin egen själs – atmans – identitet med världssjälen – brahman. *Du är detta*, dvs du är i botten av ditt väsen identisk med världsgunden. Denna insikt, sägs det, ger salighet och en frid som ingenting kan rubba. Ingenting i världen kan hota dig, när du förstår att du i ditt verkliga väsen är inget mindre än det som Är.

Detta är Upplysning enligt Vedanta-filosofin. Detta är sanningen om allt och om dig och mig. I vår botten är vi samma väsen som har byggt upp världen.

Homeopati i TV2

I juni sändes ett vetenskapsprogram i TV2 om homeopatin, gjort av brittiska BBC. Det mesta tydde på att homeopatisk medicin faktiskt verkar, även på djur. Forskarna Jacques Benveniste, Madeleine Ennis och David Reilly hade fått resultat som stödde homeopatin.

Professor Benveniste, en framstående fransk biolog, gjorde sin upptäckt av en ren tillfällighet, när han forskade om medel mot allergier. En assistent fann att vatten, som inte borde ha någon effekt (på basofiler) eftersom det inte hade någon aktiv substans kvar, faktiskt ändå hade en verkan. Vattnet tycktes ha ett minne av vad det tidigare innehållit. De gjorde hundratals experiment, och den naturvetenskapliga tidskriften *Nature* publicerade sedan, 1988, en redogörelse för experimenten. Det var en vetenskaplig sensation.

Senare besökte Natures chefredaktör John Maddox professor Benvenistes laboratorium tillsammans med Walter Stewart, en forskare med inriktning bl a på att avslöja bluff, samt den amerikanske illusionisten James Randi. Under Nature-gruppens överinseende upprepades försöken, och resultatet blev positivt. Men Maddox lade märke till att forskarna visste vilka provrör som innehöll homeopatiskt medel och vilka som (för kontrollens skull) inte gjorde det, och han tänkte att detta kunde ha någon betydelse. När de franska forskarna i ett upprepat försök, som observerades av de tre skeptikerna, inte visste vilka som var vilka av provrören, blev resultatet slumpmässigt. – Mycket intressant! Men hur denna skillnad i upplägget kan förklara olikheterna i resultat vet man inte. Och det bör man kunna förklara, om man skall underkänna Benveniste-gruppens undersökningar.

Sedan *Nature* publicerat det negativa resultatet och beskyllt Benveniste för "dålig forskning", var hans anseende som forskare förstört.

Professorn i farmakologi Madeleine Ennis var skeptisk till Benvenistes resultat men antog en utmaning att själv undersöka påståendet om vattnets minne. Hon ingick i ett internationellt forskarlag och fick ett positivt resultat, vilket överraskade henne stort. Hon var övertygad om att de inte gjort något fel. En grupp forskare upprepade sedan i BBC:s regi Ennis försök "under kontrollerade former" och resultatet blev negativt. Men vad det var för fel, om något, på Ennis experiment fick tittarna inte veta.

Läkaren David Reilly gjorde experi-

ment med homeopatisk medicin mot hörsnuva och utfallet blev tydligt positivt. Den vetenskapliga världen avvisar emellertid hans resultat, eftersom han inte har kunnat lägga fram någon teori om *hur* homeopatin verkar.

Två experiment, som togs upp i programmet, gav alltså inget stöd för homeopatin. Vad kan nu detta ha berott på? Skeptiker säger att försöken med negativt utfall var bättre gjorda än de andra. Men skillnaderna i resultat påminner om forskning inom parapsykologin, när "skeptiker" inte finner psi, medan andra forskare gör det. I de fallen talar man om en "försöksledareffekt".¹⁾ Man kan därför undra om skeptikers närvaro vid de "misslyckade" undersökningarna kan vara förklaringen till det negativa utfallet, att alltså det mentala inflytandet från skeptikerna påverkade det skeende som un-

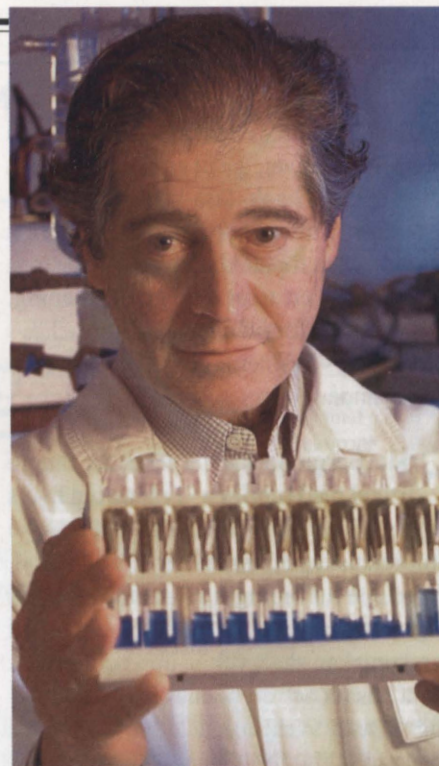
En grundtanke i homeopatin är att "lika botar lika", dvs som medel mot en sjukdom sätter man in det som framkallar sjukdomen hos friska personer.

En annan grundtanke är att ju mer ett ämne späds ut desto starkare verkan har det. I de allra starkast verkande homeopatiska medicinerna finns inte en enda molekyl av det aktiva ämnet kvar. Det verkar i stället som om vattnet har ett minne av den substans som det tidigare innehöll. Utspädningen kallas potentiering.

dersöktes.

Kanske är det så att de forskare som fått ett positivt resultat har haft en attityd av positiv förväntan – eller åtminstone en neutral inställning – till skillnad från forskarna i BBC-försöket.

Kanske sker alltså en mental påverkan på vattnet medan forskarna håller på med det. Från kvantfysiken vet vi ju att observatören anses påverka det han observerar. Det är tänkbart, kanske sannolikt, att förväntansfulla forskare som vet att ett provrör innehåller homeopatisk medicin, och inte placebo, tänker på detta på ett speciellt sätt och därmed med tanken påverkar innehållet i provröret. (För skeptiker är en sådan tankegång orimlig, eftersom de inte tror att en mental påverkan på materia är möjlig.)

Jacques Benveniste anser än i dag att hans resultat från 1988 är giltiga.

Det bästa torde vara att testa homeopatiska medel kliniskt, på mänskliga åkommor – och utan närvaro av skeptiker.

Många patienters uttalanden att homeopatisk medicin har hjälpt dem kan inte bara nonchaleras. (Det sades i programmet att under 200 år har miljoner människor använt homeopatisk medicin och blivit övertygade om att den har hjälpt dem.) De måste tas med i bilden.

Skeptiker talar om placeboeffekten, att en medicin kan verka hos en person som tror på den. Men detta kan inte gälla för djur, som inte kan förstå att en behandling kan vara bra. Enligt uppgift i programmet använder allt fler veterinärer homeopatiska mediciner och finner att de fungerar. Veterinären Mark Elliot framträdde och rapporterade om imponerande resultat.

Mot bakgrund av den forskning som utförts och den erfarenhet som för övrigt finns är det orimligt att dra negativa slutsatser om homeopatin. James Randi hade rätt, när han sa att det behövs fler undersökningar.

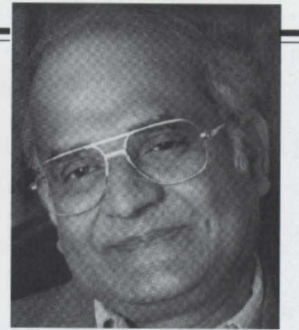
1) Att det finns en försöksledareffekt vet man bland annat från olika försök som utförts exakt lika, men där resultatet blivit negativt när skeptiker gjort försöken och positivt när icke-skeptiker gjort dem. Det tycks röra sig om en mental påverkan på skeendet.

Över 200 vetenskapliga undersökningar av homeopatiska mediciner har publicerats. De flesta har redovisat någon positiv effekt av medicinen.

Källa: James Randi

Världsbild och livsväg

Av ERLAND LAGERROTH

Amit Goswami

När man nått fram till att tänka i samband, helheter, processer och system i stället för i analys och reduktion och vill gå vidare, hamnar man i sådant tänkande som hävdar att medvetandet är det primära och materien något sekundärt, något som träder fram först genom medvetandet. Jag har senast mött sådana tankar hos Amit Goswami i *The Visionary Window* (2000).

För mig tedde det sig först som helt förryckt: skulle den handfasta materien på något sätt vara en produkt av det ogripbara medvetandet? Men kvantfysiken tycks ha visat att det inte är alldeles orimligt. För det första är materien innerst inne inte så robust som det kan verka: atomerna är inte några solida biljardbollar, utan mellan de kärnor och elektroner, som de består av, är det bara tomrum – det ojämlikt mesta är tomrum. För det andra är inte heller elektroner några pålitliga partiklar, utan de uppträder än som vågor av möjligheter, än som bestämda partiklar. Det är därför de kallas för kvanta, ett ord som täcker båda aspekterna. De övergår från vågor till partiklar ("kollapsar") först när de iakttas av ett medvetande, av "en kroppslig, förnimmande varelse – en mänsklig observatör, t. ex." (Goswami s. 48). Men "iakttagaren (the collapse) måste befinna sig helt och hållet utanför kvantmekanikens område" (66). Medvetandet väljer bland möjligheterna och förvandlar på det sättet det möjliga till det verkliga (16, 41 f).

Detta låter främmande för den värld som vi själva lever i, och det skall man inte bortse från. I vår värld är materien förvisso påtaglig nog och medvetandet undflyende, eteriskt. Och denna vår makroskopiska värld kan på intet sätt reduceras till kvantvärlden, ingenting annat-än-tänkandets sanslösa misstag. Den utgör en egen, självklart existerande nivå av verkligheten, en nivå som är mindre elementär men just därför mer utvecklad, långt rikare än kvantvärlden.

Men kvantfysikens upptäckter kan inte heller sopas under mattan. Särskilt inte som de kan giftas med de erfarenheter som rapporteras från det motsatta hållet: från meditationens och mystikens värld. Också där framträder medvetandet som det första, närmare bestämt det "kosmiska", universella medvetandet, vilket också kan benämnas Gud.

Från det hållet kommer en av vår tids främsta tänkare, Ken Wilber, en Platon, Plotinos och Schelling från Lincoln, Nebraska. Men Wilber har också en naturvetenskaplig orientering (akademisk examen i biokemi) och han håller, tycks det mig, en lycklig balans mellan det materiella och det andliga. I fyra kapitel och delar av ytterligare två har jag försökt introducera och diskutera hans tänkande i min senaste bok *Sökandet är vårt största äventyr*.

Amit Goswami har så att säga dubbel kompetens: han är både professor i fysik i Oregon, USA, med kvantmekanik som specialitet, och son till en indisk brahmin, uppvuxen i den indiska lärdomstraditionen. Men därtill behärskar han också västerländsk filosofi – inte så ovanligt bland indiska tänkare. Och det är ingen tvekan om att han skrivit en betydande bok. Med "the visionary window" menar han kvantfysiken: när Goswami ser genom detta

"fönster", framträder världen helt annorlunda än den ter sig i den traditionella naturvetenskapen och i vardagsupplevelsen. Här hoppar elektronerna mellan olika banor utan att gå igenom rummet mellan dem; här "kollapsar" kvantvågen till en partikel, när den iakttas; här kan korrelerade elektroner påverka varann på avstånd, som om de vore alldeles intill varann. Och allt detta sker utan att det förlöper någon tid. Här innebär kvantvågen möjlighet och sannolikhet, inte säkerhet och lagbunden ordning.

Vi befinner oss bortom kontinuitet, determinism, lokalitet. Det är mycket lärorikt, därför att här har då klarlagts en grund för sådana företeelser i vår vardagsvärld som spontant skapande och fri vilja, hela det oberäkneliga andliga liv som inte har någon plats i den analytiska, deterministiska vetenskapen.

Men mycket eller det mesta i vår vardagsvärld är ändå oförändrat. I själva verket har Goswami gjort på samma sätt som den vetenskap han polemiserar mot. Han har reducerat vår livsvärld till dess elementära beståndsdelar, men därvid gått ett steg längre, steget från atomer till kvanta, till det oförutsebara spelet mellan vågor och partiklar. Han har etablerat en ny ontologi, en ny lära om världens yttersta beskaffenhet.

Men vi lever inte i kvantvärlden, ännu mindre än i atomernas värld. Vi lever i en jordisk värld, nästan oändligt mycket mer utvecklad än atomernas och kvantas. Vi skall inte göra om misstaget att vår värld "inte-är-någonting-annat-än" atomer – eller kvanta. För det är den förvisso. Vår värld med oss själva i centrum är något helt annat, mer avancerat och underbart än dess elementära grund. Men i vår värld finns alltså också – vad den gamla vetenskapen än har att säga – det oberäkneliga, det diskontinuerliga, det icke-lokala.

Men så var det det här med medvetandet som världens och tillvarons grund, en uppfattning som Goswami kallar *monistisk idealism*. Frågan är då vad som menas med "medvetande". Det är inte så lätt att svara på det, konstaterar Goswami, därför att om medvetandet är grunden för allt, så är alla andra begrepp avhängiga av begreppet medvetande (72). Men en grundtanke i den indiska tanketradition, som Goswami knyter an till, är att det personliga jaget eller medvetandet är lika med det allestädes närvarande, alltomfattande eviga jaget eller medvetandet, "det kosmiska medvetandet". Eller med Upanishadernas språk: Atman = Brahman. Eller "tat twam asi", detta är du. Det är den största av alla tankar, menar Erwin Schrödinger i *Was ist Leben?*, Vad är liv?

Sedan är det också fråga om vilka slutsatser man drar. Om man fördjupar sig i tanken på medvetandet som världens grund, så att det blir avgörande för hela ens verklighetsuppfattning, då kan det resultera i ett livsmönster, där det andliga kommer i förgrunden, blir bestämmande för hela livet.

Men detta är inte min väg. Jag lever i denna världen och trivs med det. Jag älskar inte bara min fru utan också min hund och katt och träden och marken och himlen och havet. Jag vägrar att leva i denna världen som levde man där icke.

Böcker från Nova Förlag

Naturandar och elementarväsen

Marko Pogacnik har i sitt mångåriga arbete med jordläkning erövrat förmågan att se, beskriva och kommunicera med naturväsen. Hans bok om deras uppgifter och betydelse borde läsas av varje nutidsmänniska. Pris 215 kr.

Läkeedom för jorden

Denna bok av Marko Pogacnik presenterar metoder för att läka jordens finare livssystem, och beskriver hur man kan utveckla sin kunskap om de osynliga rikena på jorden. Därmed kan man få insikt i hur dessa riken påverkar det osynliga planet. Pris 215 kr.

Änglar

Innehåller ett flertal intervjuer med ängelkännare och ängelforskare. Ger en allsidig bild av änglarnas verkan och betydelse i våra liv. Pris 150 kr.

Nära-dödenupplevelser

Innehåller djupgående intervjuer med människor som haft en upplevelse i dödens närhet och även med forskare på detta område. Pris 150 kr.

Böckerna kan fås genom alternativbokhandeln eller direkt från förlaget: sätt in pengarna på vårt postgiro 441 55 86-9 och ange boktitel, namn och adress på talongen, så kommer de hem i brevlådan!

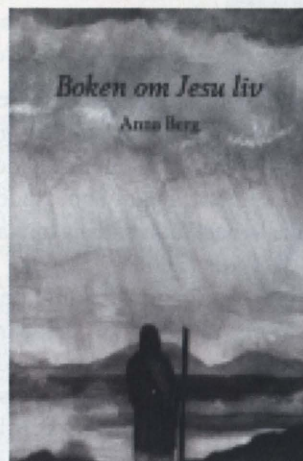
Nova Förlag, Kungsgatan 2 B, 223 50 Lund.

Tel: 046-12 12 48 E-post: info@novaforlag.nu

Webb:www.novaforlag.nu

Boken om Jesu liv

Spännande bok om Jesu privatliv!

- Var Jesus gud eller människa?
- Hade Jesus en relation med Maria Magdalena?
- Tillhörde Jesus två familjer?

Här får du de överraskande svaren!

Introduktionspris: 90:–
(normalpris 110:–)

Sann And Förlag KB • Box 170 41 • 167 17 Bromma

Tel 08-87 27 96 • Fax 08-442 30 00

E-mail: sannanda@telia.com

www.sannanda.com

VÄLKOMMEN DELA ALTERNATIV GÅRD

Du som söker en plats på landet men nära stan, ett andrum för både gemenskap och avskildhet, kreativitet och vila, välkommen att ta del av 18 ha gård under uppbyggnad till ett slags eko-by eller Alternativt Modell Samhälle i samverkan med likasinnade.

Du kan delta mycket eller litet och med vad som passar dig. För dem som börjat dra lasset pratiskt är varje strå till stacken välkommet. Och själv kan du aldrig ha gård eller fritidshus billigare och bättre än att ha en andel bland fler. Även mindre affärs- och andra verksamheter kan drivas här. Ofta tillgång till hästar med handledning.

Stora enkla hus för vidare-förbättring finns, liksom stall, garage och bodar och mark att breda ut sig mer på. Ännu är mycket provisoriskt. Men att vara med och förbättra ger skaparglädje. Finn din egen nisch! Gården ligger centralt nära Strängnäs och nås från Stockholm på mindre än en timme. Tåg 40 min.

Bo där, åk till och från eller ge något administrativt handtag hemifrån! Och ekonomiska bidrag, hur små som helst, behövs förstås.

Vänta inte tills "man sett vad det blir av det", för då blir det inte mycket av.

För övrigt räcker det kanske med litet och med få. Du och jag till exempel. Och att vi samåker de sju milen dit ibland – och pratar filosofi och praktik på vägen och rör på musklerna när vi är där. Dessutom kan vi delta i mini-gårdarna, två torp i Stockholms omedelbara närhet, men ändå i vildmarkslika och hästrika trakter. Small is beautiful, men den stora visionen är att bidra till, med början här, att alternativställen, som i smått fungerar som vi skulle vilja ha världen i stort, växer upp överallt, så att alla har nära till något. Och till slut är det inte mycket plats kvar för det gamla förgiftade, kapitalstarka och miljöförstörande konkurrenssamhället. Skriv några rader till Åsa Freij via Sökaren eller ring Åsa på 070-7386446.

"Stormöte" 31 augusti. Anmäl intresse!

Stiftelsen MARTINUS INSTITUT i Sverige

Etablerat 1966

Föredrag och kurser i livsvetenskap

GENOM DÖDEN – TILL EN NY FYSISK KROPP

"Skärseld och paradiset." De s.k. döda lever i full aktivitet på det andliga planet. Den andliga världen är glädjens och lyckans land. Kommunikationen mellan de fysiska och de andliga världarna. 2-dagars kurs på Lidingö 16-17 aug 2003. Kursledare: Sigurd Westerlund. Kursavgift: 500 kr. Inkl. vegetarisk kost. Pg 65 55 95-7.

VÄRLDSSITUATIONEN – och KOSMOLOGIN

Vad kan det bero på att aggressiva tankar plötsligt tycks finnas över hela vår planet. För att förstå detta måste man räkna med såväl den fysiska världen som den andliga världen. Martinus har beskrivit skeendet och hur de båda världarna samverkar.

2-dagars kurs på Granhedsgården 13-14 sept 2003.

OBS! Nytt datum. Kursavgift 300 kr.

Kursanmälan sker genom att kursavgiften sätts in på postgiro 65 55 95-7, Martinus Institut

Rumsbokning: 0157-910 20, kost o logi betalas direkt till kursgården.

Begär program och upplysningar

på telefon 08-766 08 69

www.martinus.se, info@martinus.se